

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 25. OKTOBRA 1979

ŠTEVILKA: 40 • LETO: XXVIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

GRADIVO ZA RAZPRAVO OB DEVETMESEČNEM OBRAČUNU

Ob vsakem obračunskem obdobju skušamo obširneje pregledati rezultate poslovanja temeljne organizacije, pri čemer najbrž ni potrebno posebej omenjati, da se vedno veljajo vsi napotki in smernice tako skupščinskih organov kot stališča sindikatov, da se rezultati dela čim kritičneje ocenijo.

Ce seveda kronološko pogledamo vse te dogodke nazaj, potem je bil prvi praktični preizkus znanja pri obširnih razpravah ob zaključnem računu, vendar naj bi te razprave postale vsakdanja praksa ob vsakem periodičnem obračunu. Vsekarakor naloga, ki smo si jo zadali s 150. in 151. čl. zakona o združenem delu — to je razprava in kritična ocena ustvarjenega dohodka in njegove delitve — resnično ni lahka, ker med drugim zahteva precejšnjo mero objektivnosti in znanja. Da je to res, se je pokazalo že v prvi razpravi, ko je bilo večina kritičnosti usmerjena v interpretacijo obveščanja s strani strokovnih kadrov. Nezaupanje v številke je dobilo negativen prizvok in je v marsikateri temeljni ali delovni organizaciji preostalo v obliki histerije, ki so jo podpirala celo sredstva javnega obveščanja kot so televizija in dnevni časopisi. Kmalu je bilo sicer jasno, da slabega dela, ki se odraža v negativnih rezultatih, ne moremo reševati na tak način in da ne gre za nobeno potvarjanje dejstev ali celo spreminjanje in slabo obveščanje. Da je proizvodnja pod planirano, da so normativi prekoračeni, je

žal dejstvo, ki je vsem v temeljnih organizacijah znano, že precej prej, preden je izvršen dokončni obračun, obračunani pa so samo v šte-

vilkah ovrednoteni rezultati dela. Žal pa so mnogokrat naše obravnave obrnjene v popolnoma drugo smer, tako lahko v Železarju večkrat beremo, da nimamo urejenih dohodkovnih odnosov, da so slabi ali, da jih celo nimamo. Človek se samo sprašuje, kakšne odnose po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNJA V OBDOBJU JANUAR—SEPTEMBER ZELO NIHALA

Gospodarski načrt skupne in gotove proizvodnje smo v celotni Železarni v obdobju januar—september 1979 uresničevali takole:

Mesec (v tonah)	Skupna proizvodnja			Gotova proizvodnja		
	Gosp. načrt	Doseženo	%	Gosp. načrt	Doseženo	%
Januar	131.605	120.978	91,9	38.330	36.078	94,1
Februar	128.675	126.643	98,4	39.120	36.605	93,5
Marec	140.505	139.951	99,6	41.650	40.817	98,0
April	131.745	125.915	95,6	36.230	34.465	95,1
Maj	128.795	123.660	96,0	38.080	37.237	97,8
Junij	135.190	124.475	92,1	40.505	38.757	95,7
Julij	133.000	125.645	94,5	39.135	33.746	86,2
Avgust	134.680	128.788	95,6	39.985	36.276	90,7
September	131.445	121.437	92,4	39.985	35.517	88,8
Skupaj:	1.195.640	1.137.496	95,1	345.905	329.500	93,3

PROIZVODNI STROŠKI V DEVETIH MESECIH

V celotnem devetmesečnem obdobju smo v Železarni poslovali z 18,4 milijona dinarjev nižjimi stroški kot smo jih načrtovali, v samem mesecu septembra pa so proizvodni stroški presegli planirane za 26 milijonov dinarjev.

Med temeljnimi organizacijami, ki so vseh devet mesecev poslovale z višjimi stroški, so Plavž, Jeklarna, Valjarna blumingštel, Valjarna debele pločevine, Vratni podboji, Elektrode, Žebljarna in Vzdrževanje.

V temeljni organizaciji Plavž je znašala prekoračitev stroškov 4,8 milijona dinarjev. V obratu plavž niso dosegli načrtovane proizvodnje, zato so bili zelo visoki predelavni stroški, večja je bila tudi poraba koksa, dočim so pri vložku stroški nekoliko nižji zaradi spremenjenega asortimenta. V aglomeraciji je dosežena proizvodnja nižja od načrtovane za to obdobje, vendar pa so

stroški znatno nižji od predvidenih, in to predvsem pri vložku, kjer so spremenili asortiment in zmanjšali porabo. Glede na nižje stroške v

(Nadaljevanje na 2. strani)

V TOZD JEKLOVLEK ZADOVOLJNI Z DEVETMESEČNIM POSLOVANJEM

V tretjem četrtletju so bili v TOZD Jeklovlek pomembni nekateri dosežki, ki so značilni za to obdobje, povezani z modernizacijo jeklovleka in iztekom obratovanja starih valjarn profilov na Javorniku.

V avgustu so v TOZD po načrtu izvršili remont žarilne peči, Blaw-Knox vlečne klopi in peskarskega stroja ter žerjava v adjuštaži. Remont ob pomanjkanju vložka je bil ugodna priložnost, da so izkoristili in presegli plan letnih dopustov.

V tem obdobju so v okviru modernizacije začeli s poizkusnim obratovanjem novih naprav. Strelka je Schumag linija za vlečenje kolobarjev z odvijanjem in peskanjem. Na ta način so opustili luženje in prešli na peskanje. V tem času so tudi

likvidirali staro lužilnico na Jesenicah, ker ni bila več varna za obratovanje. Ukinitve lužilnice na Jesenicah (bivše cevarne), pomeni opustitev obratovanja starih naprav in uvajanje modernejših tehnoloških procesov, kar je tudi v prid varstva okolja.

Razen Schumag linije so začeli s poizkusnim obratovanjem na liniji Koch za odvijanje in razrez kolobarjev v palice. Poizkusno obratovanje se je zaradi znanih vzrokov ne

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRIHODNI TEDEN SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

V ponedeljek, 29. oktobra, predsedniki Valentin Črv, Vera Dulmin in Janko Burnik sklicujejo ločene seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice. Delegatom vseh treh zborov so predložena v razpravo in sprejem naslednja vprašanja:

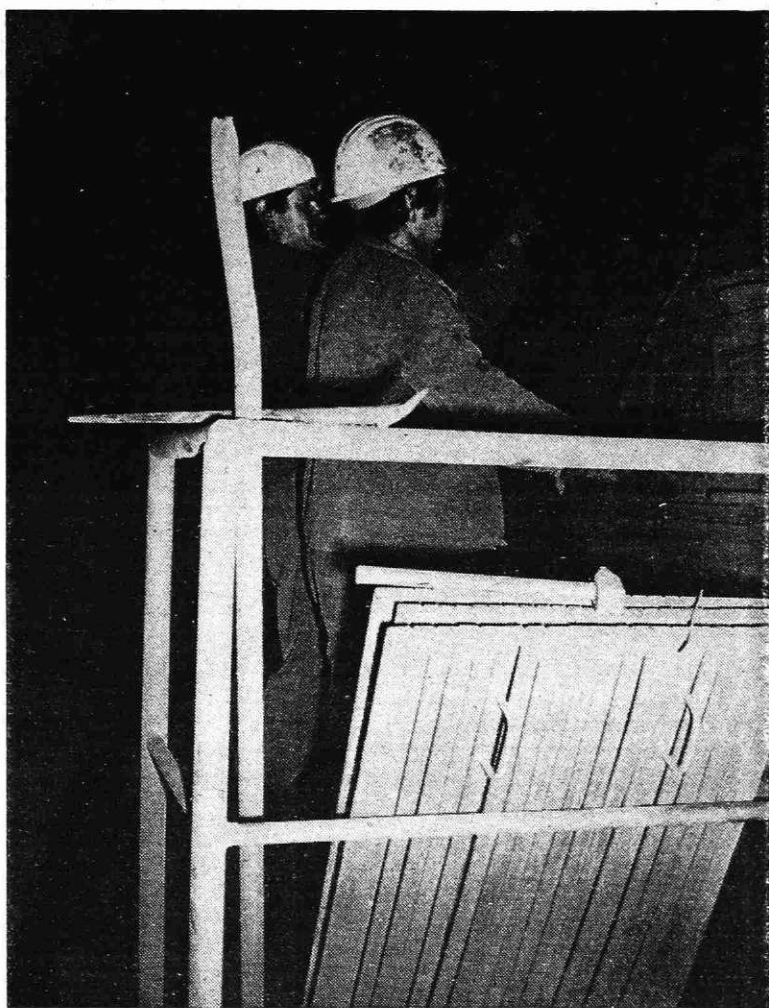
SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE ZA LETO 1979

Izvršni svet skupščine občine v gradivu za delegate navaja, da so spremembe, ki so nastopile po sprejetju proračuna, tako na strani dohodkov kot izdatkov, tako pomembne, da je potrebno proračun za leto 1979 rebalansirati. Podatki o devetmesečni realizaciji proračunskih dohodkov in nekatere posebnosti pri posameznih virih dohodkov namreč kažejo, da se bodo skupni proračunski dohodki od planiranih 59.800.000

dinarjev povišali na 65.340.000 din ali za 5.540.000 din. Iz teh razlogov se tudi predlaga, da se za mesec november in december 1979 ukine plačevanje davka iz osebnega dohodka delavcev.

Zaradi tega se predlaga delegatom, da odobrijo povišanje proračunske porabe iz 59.800.000 din na 60.971.140 din ali za 1.171.140 din. Ker je proračunska poraba za 4.368.860 din nižja od planiranih proračunskih dohodkov, izvršni svet predlaga, da presežek dohodkov nad

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sodelavca — vzdrževalca pri remontu v aglomeraciji (SK)

SLUČAJNOSTI IN OSEBNIM MNENJEM PREPUŠČENA RAZPRAVA NE MORE USPETI

V septembru bi morala biti na zborih delavcev oziroma sestankih samoupravnih delovnih skupin v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih zaključena razprava o dveh samoupravnih sporazumih, in sicer o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za izdelavo idejnih načrtov novega delavskega kulturnega doma na Jesenicah in samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti železarne Jesenice. Že podatek, da do 22. oktobra o obeh dokumentih ni razpravljalo več kot 50 odstotkov samoupravnih delovnih skupin kaže ne le na neresnost in neodgovornost, temveč tudi na neorganiziranost razprav, prepuščenost slučajnostim, osebnim, dokaj na pamet izrečenim mnenjem in na popolno odsotnost subjektivnega faktorja.

Tako o gradnji novega delavskega kulturnega doma na Jesenicah, kakor o vprašanju izredno plačanih dopustov za športne in kulturne delavce, ki so zelo natančno opredeljeni v tretjem poglavju obravnavanega sporazuma, je bilo v Železarju izredno veliko napisanega. Zato toliko bolj preseneča to, da so v razpravah močno prevladovala zelo subjektivna mnenja in ocene izrečene na pamet, kakor pravimo, brez poznavanja dejanskega stanja na obeh obravnavanih področjih. Seveda so taka, na pamet izrečena mnenja, potegnili za seboj tudi ostale delavce, ki ali so bili premalo informirani ali pa so njihovi interesi in potrebe na področju kulture in telesne kulture zelo slabo razviti, da ob tem ne omenjamo še popolno nezainteresiranost delavcev, ki živijo izven občinskega območja.

Razumljivo, da so temu tudi primerni rezultati razprav, poleg zelo majhnega števila konstruktivnih pripomb, se je zelo malo samoupravnih delovnih skupin izreklo za podporo obeh sporazumov, za malenkost več je dobil podpore samoupravni sporazum o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti, nekaj pa je bilo zelo neopredeljenih stališč.

Ne da bi globlje obravnavali oba sporazuma, je dejstvo, da smo se za oba izrekli že pred leti. Naša železarna že leta in leta, poleg finančne podpore, daje veliko pomoč vrhunskemu, kvalitetnemu športu in kulturni dejavnosti v obliki izredno plačanega dopusta, ki je v zadnjih desetih letih znašal od 5000 do 5800 dni na leto. Z uresničevanjem dohodkovnih odnosov med TOZD pa bi seveda to v bodoče preveč obremenjevalo samo ene TOZD, zato je odbor za uresničevanje zakona o združenem delu predlagal, da se to v Železarni uredi na osnovi solidarnosti, z natančno opredeljenimi kriteriji, merili in podobno. Ali bomo sedaj po tolikih letih zavestnega vlaganja v te dejavnosti to porušili in prepuščili stihiji? Posledice bi bile lahko katastrofalne.

Podobno je tudi z novim delavskim kulturnim domom na Jesenicah. Pobuda za to gradnjo je pred leti prišla ravno od delavcev naše železarne, danes pa nam je za idejne načrte žal dati poprečno mesečno dobrih šest dinarjev! Jesenice so edino delavsko središče v Sloveniji, ki po osvoboditvi ni dobilo novega kulturnega doma in ravno zato bo gradnjo s finančnimi krediti podprla republiška kulturna skupnost. Razen tega pa ne bi smeli pozabiti, da smo obmejna občina in na to, da gradimo tudi za svoje otroke, ki pa imajo na Jesenicah izredno malo življenjskega prostora.

Seveda je to posledica, ker smo popolnoma opustili dodatne neposredne razlage vodjem delovnih skupin pa tudi posledica popolne odsotnosti subjektivnega faktorja — zveze sindikatov, zveze komunistov, vodij TOZD, strokovnih služb in drugih kot zavestnih sil, ki bi morale usmerjati razprave. Argumentov za podporo obeh sporazumov je več kot dovolj!

PREDSEDSTVO OK SZDL O GRADIVU ZA REPUBLIŠKO KONFERENCO SZDL

Predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice bo na seji, ki jo predsednik Zdravko Črv sklicuje v torek, 30. oktobra, obravnavalo osnutek gradiv za republiško konferenco SZDL in predlog formiranja koordinacijskega odbora za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini.

(Nadaljevanje na 3. strani)

TOZD VRATNI PODBOJI — ZLATO MEDALJO ZA KVALITETO

Pretekli petek, 19. oktobra, je posebna strokovna komisija na sejmu opreme v Kranju ocenila 150 izbranih razstavljenih primerkov in petim najboljšim podelila zlato medaljo za kvaliteto. Med prejemniki je tudi temeljna organizacija združenega dela Vratni podboji naše železarne, ki je prejela zlato medaljo za vratni kovinski podboj.

Tega priznanja smo veseli vsi še toliko bolj, ker je s tem narejen nov korak pri osvajanju tržišča, kajti kvaliteta, za kar so dobili priznanje, je najboljša reklama za tržišče.

Tako so delavci TOZD Vratni podboji k rekordni mesečni proizvodnji v septembru, najvišji dnevni proizvodnji v oktobru — 600 podbojev ali 10.320 kg — po vsej verjetnosti pa tudi v oktobru dosegli najvišji mesečni odpremi, dodali še eno lovoriko: ZLATO MEDALJO ZA KVALITETO.

GRADIVO ZA RAZPRAVO OB DEVETMESEČNEM OBRAČUNU

(Nadaljevanje s 1. strani)

tem sploh imamo, v kakšnem od humorističnih časopisov bi na to vprašanje hitro dobili odgovor. Ker pa je pred nami naloga, da kritično pristopimo k oceni dela preteklega obdobja in si zastavimo cilje za naprej, potem se moramo lotiti stvari drugače, kot so večkrat izgovori na dohodkovne odnose, kar danes lahko slišimo na vsakem koraku.

Sporazumi so kot vemo višja oblika medsebojnega sporazumevanja, ki so ga v neposredni preteklosti in ga se danes urejujejo pogodbe. Kot vemo, pa so pogodbe sestavljene zato, da jih spoštujemo in iz njih vedno izhajajo neke sankcije za prizadete partnerje. Te stvari so bile jasno definirane in če je prišlo do sporov, ni nikoli nikomur prišlo na misel, da bi kritiziral, češ pogodbe so slabe, slabo se je po navadi obnašal vsakdo, ki je pogodbeno določila kršil. Najbrž ni potrebno posebej poudarjati, da velja isto, če ne še bolj, za višjo obliko, kot je samoupravni sporazum, ki smo ga prav tako sklenili zato, da ga spoštujemo vsi, ki v njem sodelujemo in če skušamo to kršiti, potem zavestno krjimo naše obveze in nam pri tem noben napad na »dohodkovne odnose« ne pomaga.

Toliko za uvod, da se ne bi v razpravah že vnaprej oddaljevali od konkretne problematike. V prvem letu naše pravice bi skušali tako kot smo v polletju najprej obravnavati področje nabave, prodaje in investicij, v drugem delu pa konkretnih poslovnih rezultatov. V prvem polletju smo nabavili 74.128 ton polproizvodov, kar je pomenilo, da je vsaka četrta tona prodana na trgu, izdelana iz nabavljenega vložka. Že takrat smo vedeli, da se bo situacija z nabavljenim polfabrikatom oslabovala, istočasno pa smo računali, da se bo v drugem polletju situacija izboljšala, ko bo z redno proizvodnjo na kontinuirno odpravljen ozko grlo na blumingu. Kakšno pa je bilo dejansko stanje? Žal so se se kako uresničila predvidevanja glede težav pri nabavi tujega vložka. V tretjem kvartalu smo uspeli nabaviti le 19.963 ton polproizvodov, tako da letnega plana v višini 155.000 ton v nobenem primeru ne bomo mogli izpolniti. Uvožnih dovoljenj je z obratovanjem nove valjarne v Smederevu vedno manj, z lastno porabo vložka pa nam ne dopušča več ustreznih količin slabov, kljub pogodbam in soglasjem. Obasni intervencijski uvozi pa ponujajo le kratkoročne rešitve. Edina možna pot je, da skušamo zagotoviti z odpravo ozkih grl čimveč elekta iz lastne proizvodnje. Vedno bolj je prisotno pomanjkanje deviz, zato moramo le-te uporabiti le za najbolj potrebne specifične rezerve, za materiale, ki jih ni na jugoslovanskem tržišču. Cene so na splošno v porastu tako doma kot v tujem in za primerjavo naj pomenimo, da smo pri enaki strukturi izvoza repromateriala za 187.200 ton izvoza v lanskim devetih mesecih plačali 396 milij. din, letos pa za 173.660 ton 471 milij. din.

Se bolj pa zaostajamo pri uvozu opreme, kar seveda vpliva na tehnološki razvoj, poleg elektrojeklarne imamo v letošnjem letu v razpisu še več projektov, vendar bomo to kaže, ostali brez uvoznih dovoljenj, ker je zvezna administracija rvedla dodatne uvozne omejitve. Glede na valutna področja je uvoz z vzhodnih dežel s konvertibilno valuto in upadanjem, povečala pa sta se uvoz iz klirinškega in zahodnega konvertibilnega področja.

V prvi polovici leta smo imeli velike težave z mazutom in butanom, situacija se je izboljšala, ko smo začeli pri posameznih agregatih kuriti z zemeljskim plinom. Z lnevnio porabo 100—150.000 Nm³ zemeljskega plina smo zmanjšali porabo butana od okrog 40 na 10 ton a mazuta od 350 na 200 ton dnevno. S tem pa se nismo odpravili nevarnosti pomanjkanja energije predvsem v zimskim mesecih, ker v sedanjih razmerah potrebujemo predvsem mazut z nizkim odstotkom žvepla. Precejšnje težave pa so dobavo butana, ki ga rabimo kot ujno nadomestilo za eventualni izad zemeljskega plina.

Ker bo o izvršeni proizvodnji go-ora v posebnem poglavju, prehajamo na drugo področje, to je prodaja.

Povpraševanje po izdelkih črne metalurgije, ki je bilo prisotno v prvem polletju, se je nadaljevalo še v drugo polletje, kar je seveda v neposredni povezavi z režimskimi n sistemskimi ukrepi na področju izvoza. Tako kot za našo prodajo, igitavljamo za vso jugoslovansko rmo metalurgijo, da ni izpolnila lanskim pričakovanj. Na tako staj-je pa je vplivalo že prej omenje-o pomanjkanje surovin in polpro-izvodov ter druge težave, s kateri-ni se srečuje industrija nasploh. / celoti lahko rečemo, da so naše

temeljne organizacije izpolnile svoje plane 92 in 98 %, pri čemer za-nemariamo izpolnjevanje po pogod-bah ter kvaliteto strukturo. Pro-dajni sektor je imel pri reševanju urgenc kupcev velike težave, saj ni bilo mogoče posameznih proble-mov uspešno in tekoče reševati, tako da je bilo precej resnih opo-zoril na izpolnjevanje kupo-prodaj-nih pogojev.

Na področju cen smo zaradi ukre-pov zveznega izvršnega sveta do konca III. kvartala izkoristili 9 od 13 % predvidenih za korekcijo v okviru družbenega dogovora.

Delo na tem področju se v okvi-ru splošnega združenja črne meta-lurgije nadaljuje tako, da pričakuje-mo dokončno realizacijo v IV. kvar-talu. Po posameznih temeljnih or-ganizacijah je bila problematika naslednja:

TOZD Valjarna bluming-štekla je zaradi slabe preskrbe z vložnim ma-terialom zaostala v blagovni proiz-vodnji za okrog 15.000 ton. Z ozi-rom na ugodno tržno situacijo smo zaradi velikega pritiska kupcev sprejeli v prvih treh kvartalih ne-koliko več specifikacij, kar pa smo zaradi nedoseganja plana morali v zadnjem kvartalu korigirati.

TOZD Valjarna debele pločevine je v največjem zaostanku glede iz-polnjevanja pogodbenih naročil. Posebno pozornost bo potrebno po-svetiti jeklu v mikrolegiranih kvali-tetah. V stalnem porastu je tudi proizvodnja pločevine v raznih formatih.

Računamo, da se bo z boljšo pre-skrbo z vložkom v zadnjem kvar-talu stanje izboljšalo.

V TOZD Hladna valjarna Jeseni-ce je bil plan prodaje izpolnjen 98 % tako pri navadnih kot dinamo trakovih.

V TOZD Hladna valjarna Bela je bil plan pri navadni pločevini in trakovih presežen za 12 %, pri di-namiku je bil izpolnjen z 92 %, pri nerjavni pločevini pa samo 29 %. Odstopanje od planskih obvez je imelo posebno pri nerjavni pločevini za posledico negodovanje kupcev ter dajanje uvoznih dovoljenj, vpli-valo pa je tudi nedoseganje plani-rane prodajne cene.

V TOZD Valjarna žice so bila ve-lika odstopanja nasproti planu v mesecih juniju in juliju, v ostalem pa so bili naporji sektorja v veliki meri usmerjeni na prodajo neku-rantnih žic in neuspele proizvodnje iz kontiliva. Zaostanki pa so bili predvsem v kvalitetnih žicah KV 35 in EO.

TOZD Žičarna je svoje planske obveznosti precej dobro izpolnjevala, zaostanki so v avtomatski, pa-tentirani in specialni žici. To pa je področje, ki ga v glavnem zajemajo kupci — članice SOZD Slovenske železarne ter komitenti, s katerimi imamo dolgoročne aranžmaje. Na-bavljeni polproizvodi pa so primer-ni le za predelavo v žice trgovskih kvalitet.

TOZD Profilarna je imela ob za-ključku III. kvartala za eno meseč-no proizvodnjo preveč prevzetih ob-veznosti. V celoti ima ta temeljna organizacija torej za 3327 ton za-ostankov, kar je glede na ugodna naročila precej problematično.

Družbeni plan je v **TOZD Jeklo-vlek** prekoračen za 4 %, pri čemer je bil tak uspeh možen zaradi pro-daje iz zaloga, nastali zaostanki pa so posledica pomanjkanja polpro-izvodov svinčenih in avtomatskih jekel.

Temeljna organizacija Elektrode ima zaostanke, ker so bile sprejete specifikacije precej višje od plan-skih obvez zaradi izvoza oziroma metalurške menjave. Glede na asortiment pa je večje povpraševan-je po tanjših dimenzijah.

TOZD Žebljarna je v devetih me-secih svoje planske obveze reševala zelo uspešno kljub težki situaciji pri oskrbi žice in izredno močni kon-kurenci na tržišču. Uspešno se je vključevala v domače kot tudi tuje tržišče in je zato morala čestokrat menjati dimenzijski program, kar

je slabše vplivalo na njeno produk-tivnost.

V TOZD Vratni podboji je bila prodana vsa količina le na doma-čem tržišču, medtem ko predvide-ne količine za izvoz nismo uspeli realizirati.

In kako so se odvijali dogodki na tujem trgu? Za železarno smo v celem letu načrtovali izvoz v vrednosti 14,4 milij. dolarjev, od tega odpade na zahodno konverti-bilno tržišče 7,4 milij. in vzhodno konvertibilno 2,4 milij. dolarjev, v višini 4,6 milijona pa je bila plani-rana klirinška metalurška menjava.

Dejansko pa smo izvozili na kon-vertibilno področje 6,4 milij. dolar-jev, od česar odpade 0,8 milij. na metalurško menjavo s konvertibil-no valuto, 3,5 milij. dolarjev na me-talurško menjavo. V letu 1979 je bila precejšnja mera pozornosti po-svečena izvozu proizvodov Hladne valjarne Bela, kjer smo dobili nekaj novih tržišč za izolirano dinamo pločevino. Se vedno se giblje izvoz žičnikov v ZDA v okviru standard-nih letnih količin, pri izvozu v drža-ve EGS pa smo občutili padec pro-meta toplovaljanih izdelkov kot po-sledico zapore pri uvozu črne me-talurgije.

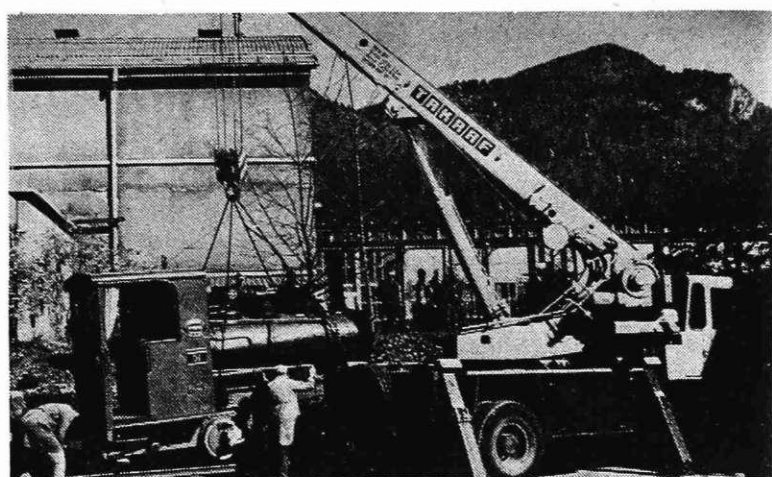
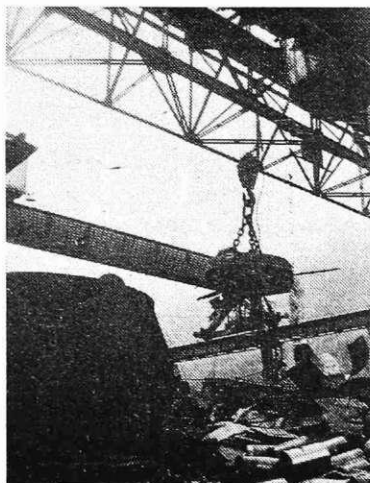
V okviru metalurške menjave z vzhodnoevropskimi državami je iz pogodb za izvoz v Sovjetsko zvezo izvršena polovica, kot menjavo pa smo uvozili staro železo.

Dobrega dela v proizvodnji pa si ne moremo zamišljati brez novih vlaganj v tehnologijo in odpravo ozkih grl. Na splošno lahko ugotovi-mo, da z izgradnjo investicijskih projektov gleda na srednjeročni razvoj in letno planiranje zaostaja-mo. Leto 1979 je bilo v znamenju gradnje naprave za kontinuirano vlivanje gredic, izgradnje plinifika-cije, strojnih delavnic na Javorniku, elektronsko-računalniškega centra in drugo. V različnih fazah grad-nje, to je od priprave gradbišča do prodaje objektov pa so bile še na-slednje investicije: modernizacija Jeklovleka s skladiščem, odpraševalna naprava za elektro peč, škar-je za staro železo, linija za izdelavo oplačnenih elektrod, skladišče legur jeklarne, železniška 100-tonska teht-nica, vročevodno ogrevanje samo-postrežne restavracije in še vrsta drugih amortizacijskih zamenjav. Kljub velikemu obsegu investicijske dejavnosti, smo v devetih mesecih aktivirali le 23,1 milij. din in pre-nesli na osnovna sredstva. Vseh in-vesticij v gradnji pa je bilo na dan 30. IX. 1979 za 657,4 milij. din, pri čemer je seveda glavni delež odpad-el na jeklarne.

Poleg tekočih investicij, ki mora-jo biti v letošnjem letu več ali manj zaključene, pa se v okviru srednje-ročnega razvojnega programa že te-meljito pripravljamo na nove inve-sticije, od katerih je najbolj po-membna jeklarne 2.

S temi področji bi zaključili z našo informacijo, v prihodnje se bomo dotaknili še drugih področij z namenom in željo, da bi bila obravnava po temeljnih organiza-cijah čimbolj uspešna.

Jelka Vidali

Stara lokomotivo bodo razstavili pred tehničnim muzejem (SK)

PROIZVODNI STROŠKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

aglomeraciji (16,6 milijona din), bi bil rezultat temeljne organizacije znižanje. Ker pa so interne cene storitvenih temeljnih organizacij znatno višje, kot so bile načrtovane, je to bistveno vplivalo na prekoračitev proizvodnih stroškov v temeljni or-ganizaciji Plavž.

V Jeklarni so bili dejanski stroški za 16,6 milijona dinarjev višji od načrtovanih. Vsi oddelki te temel-jne organizacije skupaj so sicer po-slovali z nižjimi stroški, vendar pa je na skupne stroške negativno vplivala visoka interna cena stori-tev.

Po posameznih oddelkih Jeklarne pa je bilo stanje naslednje. SM je-klarne je imela za 28 milijonov din višje stroške, in to zaradi večje po-rabe domačega surovega železa, viš-jih predelavnih stroškov in slabšega asortimenta proizvodnje. V elektro-jeklarni pa so bili stroški za 42,6 mi-lijona dinarjev nižji, predvsem za-radi manjše količine porabljenih kovinskih dodatkov in grodlja, spre-membe kvalitetnega programa pro-izvodnje in delno zaradi večje porabe kokilne zlozmine.

Z vidika stroškov pa so najslabše poslovali v Valjarni bluming-štekla. Dejanski stroški so presegli plani-rane kar za 121,1 milijona dinarjev, pri čemer je treba upoštevati 16,6 milijona dinarjev povečanje zaradi višje interne cene storitvenih tem-eljnih organizacij. V glavnem pa so stroški naraščali skozi vseh devet mesecev zaradi nizkih iz-plenov, tako na blumingu kot na šteklu (75,4 milijona dinarjev). Za vložek slabše kvalitete, ki so ga do-bavili Hladni valjarni Bela, jih je le-ta obremenila za 16,8 milijona di-narjev.

V Valjarni debele pločevine so bili višji stroški (7,8 milijona dinarjev) posledica porasta interne cene stori-tev in višjih predelavnih stroškov, kajti dosežena proizvodnja je za-ostala za planirano za 2.800 ton. Stroški vložnega materiala pa so bili nižji od načrtovanih za 6,1 mi-lijona dinarjev, na kar je vplivala razlika med plansko ceno nabavlje-nih in domačih slabov.

Vzrok za povišanje stroškov v te-meljni organizaciji Vratni podboji je bil slabši izplen ter nižja proiz-vodnja in s tem večji predelavni stroški.

V TOZD Elektrode je odstopanje dejanskih stroškov od planiranih znašalo 3,2 milijona dinarjev, kar je posledica nedoseganja načrtova-ne proizvodnje, slabšega izplena in večje porabe. Podobni vzroki za po-višanje stroškov v znesku 2,8 mi-lijona dinarjev so bili tudi v Žeb-ljarni.

V mejah načrtovanih stroškov za devet mesecev pa so poslovala te-meljne organizacije Livarna, Valjar-na žice in profilov, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Ži-čarna, Profilarna, Jeklovlek, Kovino-servis in vse storitvene temeljne organizacije razen Vzdrževanja.

V Livarni so znižali stroške za 2,5 milijona dinarjev, pri tem so bili najnižji stroški vložka. Dosegli so

namreč boljši izplen in spremenili asortiment vložka. Ob večji proiz-vodnji, kot je bila načrtovana, so bili nižji tudi predelavni stroški.

V Valjarni žice in profilov so bili dejanski stroški nižji od načrtova-nih za 23,9 milijona dinarjev. To zni-žanje stroškov je rezultat boljših izplenov in večje proizvodnje v val-jarni profilov. Tudi v valjarni žice so sicer znižali stroške vložka s tem, da so dosegli boljši izplen, vendar pa so skupni rezultat valjarne žice višji stroški od načrtovanih. Na to so vplivali stroški prevoza in preva-ljanja v Sisku ter višja interna cena storitev.

V Hladni valjarni Bela je znašalo znižanje stroškov 43,2 milijona di-narjev, kar je rezultat boljših izple-nov. Kljub temu, da ta temeljna organizacija izkazuje v skupnem nižje stroške od načrtovanih, pa sam uspeh na področju asortimenta proizvodnje ni zadovoljiv. Stroški predelave so bili v primerjavi z načrtovanimi dokaj visoki.

Na nižje stroške Hladne valjarne Jesenice (za 24,7 milijona dinarjev) in Žičarne (za 5 milijonov dinarjev) so vplivali boljši izpleni in nižje cene nabavljenih toplovaljanih trak-ov oziroma žice, kljub temu, da s proizvodnjo samo niso izpolnili planskih obveznosti.

V Profilarni niso dosegli z družbe-nim planom predvidene proizvod-nje, tudi izpleni so nižji od načrto-vanih. Nižji stroški (za 4,2 milijona dinarjev) v temeljni organizaciji so rezultat nižje cene nabavljenega vložka in manjše porabe ob nižji proizvodnji.

V Jeklovleku so presegli načrto-vano količino proizvodnje, tudi iz-plene so izboljšali, zato so tudi stro-ški nižji od predvidenih. Skupno znižanje v tej temeljni organizaciji znaša 56 milijonov dinarjev, na kar so poleg omenjenih razlogov v veli-ki meri vplivale previsoko planirane cene za profile.

V Strojnih delavnicah so stroški nižji od planiranih za 3,6 milijona dinarjev. Plan izdelavnih ur so ne-koliko presegli, porabili pa so manj materiala. Tudi v Remontnih delav-nicah so izvršili več izdelavnih ur kot so načrtovali in s tem znižali stroške za skoraj milijon dinarjev.

Temeljna organizacija Energetika pa je uspešno znižala stroške pred-vsem zaradi razlike med plansko in nabavno ceno električne energije v obratu Elektroenergija. Tudi toplot-na energija izkazuje nižje stroške, le v obratu PIV energije so bili stroški višji od načrtovanih. Vzrok porastu stroškov pa je bila visoka cena zemeljskega plina in dovolj ki-sika zaradi okvare v kisikarni. Skup-no so v tej temeljni organizaciji stroški nižji za 3,1 milijona dinarjev.

Temeljna organizacija Transport je poslovala z nižjimi stroški tako v cestnem kot železniškem prometu, na kar je vplivala višja proizvodnja in manjša poraba materiala.

Z vidika stroškov je uspešno po-slovala tudi temeljna organizacija Kovinoservis, ki je imela za 4,9 mi-lijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih.

Nada Pesjak

ZVIŠANJE — ZNIZANJE STROŠKOV

TOZD	september	jan.—sept.	poprečno
Plavž	3.928.919	4.727.504	525.278
Jeklarne	16.105.353	14.096.134	1.566.237
Razlika v ceni kvalitete	— 1.304.812	— 2.530.446	281.161
S k u p a j	14.800.541	16.626.580	1.847.398
Livarna	— 258.346	— 2.460.077	— 273.342
Bluming-štekla	15.262.655	121.176.319	13.464.035
Valj. žice in profilov	2.461.304	— 23.857.929	— 2.650.881
Valj. debele pločevine	3.481.112	7.854.566	872.729
Hladna valj. Bela	— 9.425.235	— 43.247.343	— 4.805.260
Hladna valjarna	1.928.899	— 24.654.295	— 2.739.366
Žičarna	1.188.954	— 4.996.443	— 555.160
Profilarna	— 927.006	— 4.166.300	— 462.922
Podbojarna	— 277.574	1.329.874	147.764
Jeklovlek	— 10.641.659	— 56.018.806	— 6.224.312
Elektrode	— 1.039.876	3.247.263	360.807
Žebljarna	— 65.533	2.769.497	307.722
Strojne delavnice	— 186.641	— 3.604.545	— 400.505
Remontne delavnice	— 261.495	— 965.104	— 107.234
Vzdrževanje	— 170.593	232.513	25.835
Energetika	5.539.836	— 3.108.359	— 345.373
Transport	1.134.763	— 4.348.880	— 483.209
Kovinoservis	— 404.246	— 4.891.808	— 543.534
Železarna skupaj	26.068.779	— 18.355.773	— 2.039.530

85-LETNICA PLAMENA KROPA

V Kroplu so 16. novembra 1894. leta sklicali ustanovni shod za ustanovitve prve žebljarske in železoobrne zadrage v Kroplu. Na ustanovni shod so bili povabljeni vsi podjetniki v Kroplu in Kamni gorici. Shoda se je udeležilo petnajst domačinov, iz Ljubljane pa sta prišla deželni poslanec gorejskih mest in trgov ter tajnik trgovinske zbornice Ivan Murnik in kropski rojak dr. Viktor Supan. Na shodu so sklenili, da bodo ustanovili zadrugo. Dogovorili so se, da bodo plačali deleže po 100 goldinarjev do dne, ko bo zadruga začela z rednim poslovanjem. Izvolili so posebni odbor in načelstvo. Načelstvo so pooblastili, da naredi vse, kar bo potrebno za vpis v zadrugo in da poskrbi za čimprejšnjo redno poslovanje zadrage.

Po shodu je kropski rojak dr. Viktor Supan v Ljubljani izdelal zadruga pravila, katera je potrdila deželna vlada 29. januarja 1895. leta. V Kroplu pa je odbor pripravil vse potrebno za začetek obratovanja zadrage. Prvega maja 1895. leta je bil v Kroplu prvi občni zbor »Prve zadrage za žebljarsko obrt in druge izdelke iz železa v Kroplu«. Prvi teden po občnem zboru je začelo delati v zadrugi 47 delavcev. Iz takratne, 16. novembra 1894. leta rojevane zadrage, je v 85 letih zrastel sedanji PLAMEN, ki ima naslov: SOZD Slovenske železarne, tovarna vliakov Plamen Kropa. V Plamenu sedaj dela nad 540 delavcev.

Ciril Rozman

PRESEDSTVO OK SZDL O GRADIVU ZA REPUBLIŠKO KONFERENCIO SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani)

Republiška konferenca SZDL SR Slovenije je poslala organizacijam SZDL v razpravo, ki jo bo vodila občinska konferenca SZDL in mora biti zaključena do 10. novembra, gradivo za bližnjo volilno sejo republiške konference SZDL. Gradivo vsebuje osnutke: uresničevanje pobude tovariša Tita pri poglobljanju družbene vloge SZDL v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in poročilo o dejavnosti republiške konference SZDL Slovenije, njenih organov in oblik dela za obdobje od 1975. do 1979. leta.

V prvem delu prvega gradiva sta opredeljena vloga in naloge SZDL v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in nekatere slabosti, ki so organizaciji SZDL spremljale v dosedanjem razvoju. »S svojimi krajevnimi organizacijami, frontno oblikovanimi vodstvi ter demokratičnimi oblikami in metodami delovanja mora SZDL vse bolj prenašati v politično podlago sleherne dogovarjanja, sporazumevanja in odločanja«, je rečeno v osnutku. V tem pogledu so bili doseženi tudi nekateri izredno pomembni premiki v pogledu uvajanja in krepitve oblik množičnega delovanja, pri čemer se vse bolj uveljavljajo krajevne organizacije in sekcije. Okrepila se je tudi zavest o nujnosti frontnega pristopa ter kolektivnega dela in odgovornosti za delovanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij.

Kljub pomembnim dosežkom in očitnim rezultatom, je rečeno v gradivu, to ne pomeni, da je vedno in povsod tako tudi potekalo v praksi in da smo lahko z vsem zadovoljni. Še vedno so pojavi podcenjevanja in zaviranja izražanja pobud iz samoupravne baze, razen tega pa ni izdelana in se premalo uresničuje tako osebna kot kolektivna odgovornost članov posameznih organov in vodstev. Težave so tudi pri različnih političnih akcijah, ki večkrat potekajo premalo povezane med družbenopolitičnimi organizacijami in ostajajo zgolj akcije enega političnega subjekta, ker še ni dovolj uveljavljena skupna odgovornost za končni rezultat. Premalo je konkretnega dela med ljudmi in zato tudi pojavi forumskega zapiranja.

»Aktivnost SZDL mora zato danes, bolj kot kdajkoli doslej, dejansko seči do sleherne delovne človeka in občana ter mu zagotoviti, da bo izrazil lastni interes in ga demokratično, enakopravno in odgovorno soočal ter usklajeval z drugimi delovnimi ljudmi.«

»Pobudo predsednika Tita«, je poudarjeno v osnutku gradiva, »o doslednejšem uveljavljanju kolektivnega dela, vodenja, odgovornosti razumemo in sprejemamo kot sestavni del trajnih prizadevanj za polno uveljavitev ustavnega položaja delovnih ljudi v združenem delu in v temeljnih skupnostih ter za nenehno širjenje demokratične osnove kadrovske politike in v naši družbi. Gre torej za uveljavljanje in poglobljanje tistih možnosti in oblik političnega in samoupravnega delovanja, v katerih bodo vse močnejše prihajali do izraza interesi, potrebe, pripravljenost in zavzetost delavcev in občanov za odgovorno urejanje skupnih družbenih zadev. Uveljavljanje načel, oblik in metod kolektivnega dela, vodenja in odgovornosti razumemo zato predvsem kot spodbudo in napor v vsebinskem poglobljanju in izpolnjevanju sistema socialističnega samoupravnega demokratičnega in kot možnost učinkovitega preseganja birokratskih, monopolističnih, liderskih in nekaterih drugih nesamoupravnih pojavov in ostankov preteklosti in polpreteklosti prakse.«

Ker sedanjí razvoj samoupravnih demokratičnih odnosov vse bolj zahteva negovanje, razvijanje ter poglobljanje kolektivnega dela, odločanja in odgovornosti je potrebno »ustvarjati možnosti in pogoje ter poglobljati odgovornost za uresničevanje načel samoupravnega kadrovske politike, reelekcije, zamenljivosti, deprofesionalizacije, deakumulacije funkcij itd.«

Gradivo v nadaljevanju obravnava organiziranost SZDL na posameznih nivojih. Ko poudarja vlogo in naloge krajevne konference SZDL je rečeno, da se v sestavi in delovanju le-te mora odražati frontni sestav, množičnost in družbena širina organiziranja. Predlagano je, da naj bi mandat konference, predsedstva, kot političnoizvršnega organa, in predsednika trajal dve leti in naj ne bi sovpadal s koncem mandata samoupravnih organov in delegacij krajevne skupnosti. Krajevna konferenca, po predlogu, izvoli izmed svojih članov delegacijo za fleksibilno delegiranje delegatov v občinsko konferenco SZDL, da bi na posameznih sejah lahko sodelovali delegati, ki bodo s svojo družbenopolitično in samoupravno razgledanostjo, aktivnostjo in izkušnjami kar največ prispevali k obravnavi in učinkovitemu razreševanju posameznih vprašanj in pro-

blemov. Osnovna oblika dejavnosti krajevnih organizacij SZDL morajo postati sekcije, poleg problemskih sestankov in konferenc, različnih koordinacij, komisij in podobno.

V občinskih konferencah SZDL mora priti do večje vloge in veljave njena frontna vloga in odgovornost, bolj kot doslej pa bodo morale biti obrnjene tudi h krajevnim organizacijam SZDL, problematiki delovnih ljudi in občanov ter spodbujanji in razvijanju sekcijske in druge oblike delovanja.

Najvišji organ občinske organizacije SZDL je delegatsko sestavljena občinska konferenca SZDL, katere mandat naj bi po predlogu trajal štiri leta. Občinska konferenca izvoli predsednika za dve leti, ki je hkrati predsednik predsedstva, in podpredsednika, katerega mandat traja prav tako dve leti. Predsedstvo je izvršno-politični organ občinske konference, ki je sestavljeno frontno. Občinska konferenca iz svojih vrst izvoli sekretarja, ki je član predsedstva in njegov mandat traja dve leti in je lahko izvoljen največ še enkrat za dve leti. Predsedstvo izmed svojih članov izvoli izvršni odbor kot ožji operativni organ, obrnjen k notranji aktivnosti in nalogam SZDL. V okviru predsedstva občinske konference SZDL deluje tudi politična koordinacija kot metoda dela predsedstva, ki naj bi predvsem koordinirala delovne programe in akcije med družbenopolitičnimi organizacijami v občini, opredeljevala nosilce posameznih nalog in podobno.

Medobčinski sveti SZDL bodo morali postati bolj učinkoviti dejavniki političnega usklajevanja med občinami v regiji in hkrati dejavniki preseganja vsakršnih lokalističnih, regionalnih in podobnih teženj in interesov. Zato se bo moral delovno vključevati v vse oblike medobčinskega delovanja, dogovarjanja in usklajevanja.

V osnutku sta dana pobuda in predlog, da občinske konference delegirajo v medobčinske svete SZDL stalne delegate s fleksibilnim mandatom. Občinske konference lahko oblikujejo posebne delegacije ali pa delegirajo izmed članov predsedstva. Stalna delegata naj bi bila praviloma predsednik in sekretar občinske konference. V medobčinski svet se vključujejo tudi predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij, pomembnejših družbenih organizacij, društev in drugih institucij.

Predsedniki medobčinskega sveta SZDL naj bi tudi v prihodnje opravljali svojo dolžnost profesionalno in so izvoljeni za dve leti. Podpredsednik naj bi bil za vsaki dve leti eden od predsednikov občinskih konferenc SZDL v regiji. Predsed-

niki medobčinskih svetov so člani matične delegacije občinske konference za medobčinski svet SZDL, so pa tudi člani delegacije za republiško konferenco SZDL.

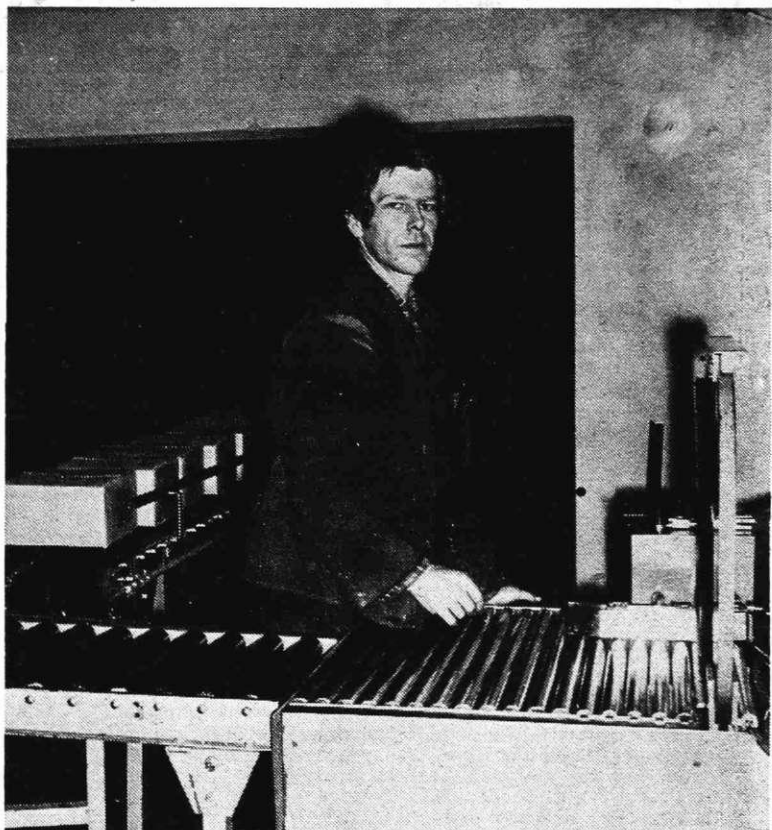
Republiška konferenca SZDL, kot najvišji organ Socialistične zveze Slovenije, je sestavljena iz delegatov občinskih konferenc SZDL, konferenc SZDL v posebnih družbenopolitičnih skupnostih, republiških vodstev družbenopolitičnih organizacij ter republiških vodstev družbenih organizacij in društev. Mandat za republiško konferenco je praviloma fleksibilen in traja štiri leta. Republiška konferenca SZDL izvoli predsedstvo kot političnoizvršni organ ter predsednika, podpredsednika in sekretarja konference. Mandat predsedstva traja štiri leta, predsednika dve leti, podpredsednikov dve leti in sekretarja štiri leta. Predsedstvo izmed svojih članov izvoli ožji izvršni odbor.

Krajevne, občinske in republiške konference SZDL pripravijo vsako leto letno programsko konferenco, na kateri analizirajo in ocenijo delo konference in njenih organov in na osnovi tega sprejmejo tudi smernice za aktivnost v naslednjem obdobju.

Drugi del gradiva za razpravo vsebuje osnutek poročila o dejavnosti republiške konference SZDL Slovenije, njenih organov in oblik dela za obdobje 1975—1979.

V drugem delu seje predsedstva občinske konference SZDL Jesenice bodo obravnavali nekatere probleme v zvezi s povezovanjem občin z našimi delavci na časnem delu v tujini in predlog izvršnega odbora predsedstva, da se pri predsedstvu formira koordinacijski odbor za vprašanja naših delavcev na časnem delu v tujini. Po predlogu izvršnega odbora naj bi koordinacijski odbor sestavljali delegati vseh občinskih družbenopolitičnih organizacij, kulturne skupnosti, telesnokulturne skupnosti, skupnosti za zaposlovanje, skupnosti socialnega skrbstva, zdravstvene skupnosti in izvršnega sveta skupščine občine Jesenice.

Koordinacijski odbor naj bi z različnimi oblikami in metodami (pokroviteljstvo nad enim izmed društev, ki jih imajo delavci na začasnem delu v tujini, z različnimi kulturami in telesnokulturnimi prireditvami in podobno) deloval za ohranjanje in krepitve narodne zavesti delavcev na časnem delu v tujini in njihove privrženosti ožji in širši družbeni skupnosti, to je SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji in za njihovo čimprejšnjo vrnitev v domovino, oziroma za ustvarjanje in olajševanje pogojev za njihovo vrnitev.

Sodelavec v želežarni (SK)

V TOZD JEKLOVLEK ZADOVOLJNI Z DEVETMESEČNIM POSLOVANJEM

(Nadaljevanje s 1. strani)

koliko zavleklo in steklo z nekaterimi začetnimi težavami. Vseh tehničnih napak še niso odpravili, so pa popravila že v zaključni fazi. Začetek poizkusnega obratovanja na liniji Koch je po njihovi oceni uspešen, ker je v povezavi z osvajanjem nove tehnologije tudi v valjarni žice.

Menijo, da so dokaj uspešno prestali najbolj kritični čas, ko so ob ukinitvi starih valjarn profilov začeli z obratovanjem linije Koch, na kateri se pripravlja vložek za vlečenje na Blaw-Knox klopi, ki daje dve tretjini skupne proizvodnje vlečenih jekel. Zato je razumljivo, da vseh začetnih težav še niso odpravili, so pa predvsem tehnološke narave. Zlasti je še velik problem slaba površina in kvaliteta kolobarjev. Zato je izplen v tretjem četrtletju slabši in tudi stroški so nekoliko višji. Rešitev tega vprašanja je v boljši pripravi vložka, predvsem brušenje gredic, ki je ozko grlo, in pa v organizaciji dela, zlasti glede zamenjave kvalitete.

Pri kvalitetni problematiki se srečujejo s pogostimi pripombami kup-

cev zaradi slabe površine in zamenjav. Reševanje kvalitetne problematike se začneja v jeklarni in se nadaljuje prek valjarn ob boljši pripravi vložka, konča pa se v zaključni fazi, ko se zatakne na premajhnih kapacitetah za površinsko kontrolo palic. TOZD menijo, da je skoraj zaman, da na koncu ugotavljajo, kdo je povzročitelj reklamacije in krivdni delež pri stroških. Menijo, da je reklamacij veliko preveč, vendar so pri reševanju teh problemov prešibki, da bi ustvarili pogoje za dobro delo, predvsem v novih kapacitetah za površinsko kontrolo palic.

V TOZD Jeklovlek je uspešno začel obratovati nov brusilni stroj TOS češke izdelave. Z nabavo in obratovanjem tega stroja so zadovoljni, ker daje spodbudne rezultate in večjo proizvodnjo brušenih jekel. To pa je za TOZD zelo pomembno, da bi zmanjšali stalne urgence kupcev oziroma zaostanke.

V TOZD ocenjujejo, da je bila v devetih mesecih dosežena skupna in blagovna proizvodnja uspešna. Plan-ske obveznosti so izvršili takole:

vrsta	plan/t	izvrš./t	v %
vlečeno jeklo	11.280	11.895,3	105,5
luščeno jeklo	280	862,8	143,8
brušeno jeklo	740	829,5	112,1
topl. obd. jeklo	1.360	1.047,3	77,0
Skupaj:	13.980	14.635	104,7

PRODAJA:	
vlečeno jeklo	11.754,3 ton
luščeno jeklo	926,6 ton
brušeno jeklo	856,4 ton
topl. obd. jeklo	1.092,5 ton
Skupaj:	14.629,5 ton

Poleg proizvodnje so opravili za 3.272 ton domačih in tujih uslug. Od tega: žarenja za železarno Store 2.535 ton, peskanje 292 ton in 359 ton luženih profilov.

Fakturirana realizacija blagovne proizvodnje (prodaje) za devet mesecev je ocenjena 117,4 %, kar kaže na izvršitev visoko vrednih kvalitet in asortimenta. Pod planom in pod plansko prodajno ceno so toplotno obdelana jekla. Zaradi tega niso zainteresirani, da bi jih ob pomanjkanju vložka forsirali v škodo rentabilnosti in boljše finančne realizacije.

V tem obdobju, zlasti v tretjem četrtletju, je delavce TOZD najbolj pestil problem pomanjkanja vložka, predvsem po kvaliteti, ker so izpadla avtomatska jekla legirana s svinčcem. Zaradi tega menijo, da izpolnjevanje planirane proizvodnje (količinsko), še ne pomeni, da so dosegli uspeh, če niso izpolnili tudi svojih obveznosti do kupcev. Od tod izvirajo tudi njihovi glavni problemi: preobremenjenost z naročili, problem vložka in stalne urgence kupcev.

Da ne morejo doseči večje proizvodnje, je kriv tudi vložek iz nabave, ki je planiran iz železarn Ravne in Store v količini 5.000 ton. Od tega

so z naročili komaj pokrili 2.000 ton, medtem ko razlika 3.000 ton ne bo izdobiljena do konca leta. V TOZD menijo, da je planiranje vložka iz nabave za leto 1980 resno vprašanje, ki jih postavlja glede proizvodnje v negotovost, predvsem zaradi slabe ocene in analize tržišča.

Na osnovi doseženih rezultatov skupne in blagovne proizvodnje v TOZD upajo, da bodo dosegli tudi rast celotnega prihodka in dohodka oziroma čistega dohodka. Največje uspehe so dosegli pri izpolnjevanju planskih obveznosti s pomočjo nekaterih delovnih ciljev:

- dosežena je planirana proizvodnja, količinsko in vrednostno;
- doseženi izplen 93,1 % je nad planiranim;
- doseženo je znižanje stroškov zaradi boljšega izpleta in večje proizvodnje;
- produktivnost je nad planirano 70 kg na uro in moža in pokriva visoko letno odsotnost;
- zmanjšana je bolezenska odsotnost, ki je bila v prvem polletju med najvišjimi;
- rast osebnih dohodkov so dosegli z normami in drugimi objektivnimi merili, predvsem pa z višjo proizvodnjo.

V zadnjem četrtletju je najpomembnejša sestavina akcijskega programa TOZD Jeklovlek izkoriščanje prostih kapacitet in delovnega časa, da bi dosegli višjo produktivnost, ki omogoča rast celotnega prihodka in dvig družbenega standarda delovnih ljudi.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 29. 10.	IVAN MEŽIK	ANTON SITAR
TOREK — 30. 10.	JANEZ ARH	VLADO REPE
SREDA — 31. 10.	ANTON BURJA, ml.	JANEZ FALETIČ
CETRTEK — 1. 11.	PRIMOŽ ŽVAB	ALOJZ VARL
PETEK — 2. 11.	VITO PRETNAR	MIHA SLIBAR
SOBOTA — 3. 11.	ALOJZ ZUPAN	VINKO ROTAR
NEDELJA — 4. 11.	ALOJZ CUZNAR	JANEZ KOVAČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela	dnevni dežurni	od 14.00 do 18.00
	nočni pa	od 18.00 do 6.00
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:	dnevni dežurni	od 6.00 do 18.00
	nočni pa	od 18.00 do 6.00

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 29. oktobra do 3. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

- dopoldan: II. obratna ambulanta dr. med. Furlan-Zidar Vesna, III. obratna ambulanta dr. med. Cesarec Zelimir;
- popoldan: I. obratna ambulanta dr. med. Čeh Branimir, IV. obratna ambulanta dr. med. Sitar-Srebočan Vesna;
- sobota, 3. novembra: I. obratna ambulanta dr. med. Čeh Branimir, IV. obratna ambulanta dr. med. Sitar-Srebočan

DISPANZER ZA BORCE

II. obratna ambulanta dr. med. Furlan-Zidar Vesna od 10.30 do 12. ure

ZOBNE AMBULANTE

- dopoldan: I. zobna ambulanta v. dent. Stražišar Viktor;
- popoldan: II. zobna ambulanta dr. stom. Smolej Alojz;
- torek, 30. oktobra — I. zobna ambulanta:
- popoldne dodatno za Železarno od 13.—19. ure v. dent. Stražišar Viktor;
- dopoldne dodatno za Železarno od 7.—13. ure — II. zobna ambulanta dr. stom. Smolej Alojz.
- Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure in popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

OBVESTILO ČLANOM DSIT

Društvo inženirjev in tehnikov obvešča vse svoje člane, da bo v torek, 6. novembra, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine

ZAKLJUČNA KONFERENCA DRUŠTVA.

Vabljeni vsi člani!

UO DSIT

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz enajstih temeljnih organizacij ter treh delovnih skupnosti prejeli 62 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Delovne skupine so obravnavale dokaj pestro problematiko. Poleg nekaterih znanih zadev, ki so bile že pred časom dane v javno razpravo po delovnih skupinah (največ skupin je razpravljalo o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za izdelavo idejnega načrta za delavski kulturni dom na Jesenicah ter o samoupravnem sporazumu o dodatnem financiranju telesne kulture, kulture in drugih pomembnih aktivnosti delavcev železarne, nekaj pa tudi še o pravilniku o urejanju pripravnosti in o izobraževanju ter o statutu SOZD ZJ) so delovne skupine marsikje obravnavale tudi ukrepe za izboljšanje gospodarjenja (akcijske programe), ponekod pa že tudi rezultate poslovanja v prvih devetih mesecih letošnjega leta. Nekatere delovne skupine so razpravljale, na osnovi lani napravljene analize, o informacijskih procesih, druge spet so se sestale zaradi ocenjevanja delovne uspešnosti. Razen o temu pa je ponekod tudi razprava tudi o bolezenski odsotnosti, reklamacijah, proizvodnji v septembru, disciplini, uporabi zaščitnih sredstev ter seveda o ožji obratni problematiki.

Omenimo naj, da je bilo v zvezi z združevanjem sredstev za izdelavo idejnega načrta za delavski kulturni dom na sestankih delovnih skupin izrečenih kar precej pripomb ter da jih tudi na sporazumu o dodatnem financiranju telesne kulture, kulture in drugih pomembnih aktivnosti delavcev ni bilo izrečenih tako malo.

Iz TOZD Jeklarne smo prejeli osem zapisnikov. SDS *stara železa* 3 je obravnavala težave in probleme, ki se pojavljajo v tej TOZD. Izrazil je pripravljenost, da z več truda tudi ona prispeva svoj delež k izboljšanju obstoječega stanja, kajti v dobrem delu vidi tudi večji osebni dohodek. SDS *livna jama 1* v zvezi z akcijskim programom za izboljšanje razmer ugotavlja, da se je s podobnimi akcijami predolgo zavlačevalo. Nastala je velika škoda na vseh napravah, pri proizvodnji pa zaostanek. Mnenja je, da je skrajni čas, da se stanje v TOZD izboljša. SDS *livna jama 2* pa je mnenja, da niso vsega krivi le sami, kajti primanjkuje jim kolikar ter živih plošč. To pa tudi vpliva na izplen. V tej skupini je večina delavcev iz bratske republike. Zato so pod razno razpravljali o članku J. A., ki je bil objavljen v *Železaru* in v katerem avtor po njihovem mnenju dela razliko med njihovim delom ter delom domačih delavcev. Postavljeno pa je bilo tudi vprašanje, kako je s predvajanjem narodne glasbe ostalih republik na jeseniškem radiu. O akcijskem programu je razpravljala tudi SDS *ponovično gospodarstvo*. Ta skupina se pritožuje, da že dve leti dela na probah z dolomitno opeko, da pa ne naleti na pravi odziv v livni jami, ker tam ne delajo po navodilih obratovodstva. Zato ne dosegajo dobrih rezultatov in želene vzdržnosti. Omenjajo tudi, da so na sestankih SDS večkrat razpravljali o tem, kako nujno je potreben nov žerjav in o vseh drugih potrebah, ki jih navaja akcijski program. Pod razno skupina opozarja, da nimajo rezervnih gum perileks za sklopko mešalca, čeprav so naročene že od maja. Dogovorili so se tudi (ponovno), da žerjavovodja ne sme spuščati bremena v ponovno tedaj, ko so v njej zidariji ter da bodo kršitelji na prihodnje odstranili z dela ter predali disciplinski komisiji. SDS *elektropeči 1* v zvezi z akcijskim programom omenja, da bi bilo potrebno čimprej odstraniti zastoj v livni jami zaradi prometa, vzdrževanja, čakanja na vlivanje KL ter da morajo tudi sami poskrbeti, da z njihove strani ne bi prihajalo do zastojev. Več delavcev pa je postavilo vprašanje, če so upravičeni do pavsov, ki naj bi jim zaščitili ledvični predel telesa (križ) pred prehladom. Ponekod so jih baže že dobili. Skupina opozarja, da je pri livni jami nujno treba popraviti vrata še pred bližajočo se zimo. SDS *elektropeči 2* v zvezi z akcijskim programom pripominja, da so sarži v pečeh izdelani dovolj hitro, da pa nikdar ni izlite sarže, da se ne bi čakalo na livno jamo. Opozarja tudi, da je vse več mehanskih zastojev ter vprašuje, kako je s reševanjem problema žlindre jame ter večjih banj, o čemer je bilo pred časom precej razprav. SDS *predelava topilniških odpadkov* je imela pri programu največ pripomb na vzdrževanje strojev in naprav v njihovem oddelku. Če je vzdrževanje težke mehanizacije prevzela TOZD Transport, mora ta tudi skrbeti za nabavo rezervnih delov, kot so filtri, tesnila in podobno, meni skupina in prosi, da se to uredi. SDS *SM peči 2* je razpravljala le o združevanju sredstev za izdelavo idejnega načrta za kulturni dom.

Iz TOZD ŽICARNA smo prejeli zapisnike vseh petnajstih delovnih skupin. V tej TOZD so delovne skupine poleg obeh sporazumov obravnavale tudi proizvodnjo v septembru, kvaliteto problematiko, vprašanje bolniške odsotnosti ter akcijski program za dvig produktivnosti. SDS *vodstvo TOZD* je pri analizi vzrokov za nedoseganje plana v septembru ugotovila, da je glavni problem predstavljala odsotnost z dela ter slaba preskrba z vložkom. Podobno ugotavlja tudi pri kvalitetni problematiki: da se največ težav pojavlja prav zaradi nenormalnega vložka. Podobne ugotovitve imajo tudi ostale delovne skupine. SDS *žičarna 1-2* je pod razno sklenila, da se stroje odslej treba čistiti ob koncu tedna ter da naj bi se delovne oblike zbiral po oddelkih. SDS *žičarna 1-3* pa v zvezi s kvaliteto problematiko ugotavlja, da se preveč reklamacij pojavlja zaradi nevestnega dela (največkrat) istih

posameznikov. Zato bi kazalo proti njim uvesti postopek zaradi kršenja delovne discipline. Po mnenju te skupine bi pri akcijskem programu kazalo razmišljati tudi o večjih enotah toplovaljane žice (vsaj 1000 kg) in o odpravi vezanja kolobarjev tam, kjer je to mogoče. V zvezi s čiščenjem strojev in dajanjem obkles v čistilnico je prišla do podobne ugotovitve kot SDS *žičarna 1-2*. SDS *žičarna 1-1* pri kvalitetni problematiki ugotavlja, da se pojavlja vse več zamenjav pri kvaliteti VAC, v kolobarjih in kolutih za ESAB. To kaže, da se komparator na Belliniju ne uporablja. Dalje ugotavlja, da je žica na sidrih iz žične valjarne pomešana z drugimi kvalitetami, da pa zamenjave, kolikor jih ugotovijo, žal odkrijejo šele na koncu proizvodnega ciklusa, ko je vložena že velika količina. V zvezi z akcijskim programom skupina omenja, da ideja o združitvi strojev Herborn-Nichol ni bila sprejeta z navdušenjem. Skupina meni, da bi morali zagotoviti čim več delovnih mest v sami TOZD. Vprašujejo tudi, kje bodo previjali kolote, ki se nabirajo ob pretrgih (te žice bi bilo 3-5 ton mesečno). Skupina opozarja, da je v previjalnici VAC potrebno obnoviti tlak ter, v kolikor bo pakirni stroj ostal na istem mestu, obnoviti tudi dovodne poti z maso. Tudi SDS *žičarna 1-2* je zamislil o združitvi strojev Herborn-Nichol sprejela z negotovostjo. Delavci iz previjalnice so na sestanku SDS *žičarna 1-3* zaprosile za dodatne delovne oblike. Rečeno je bilo tudi, da je v ženski garderobi (kopalnici) ter v garderobi žičarne II potrebno popraviti več pip. Delavci previjalnice VAC žice prosijo tudi za popravilo kloriferja nad vhodnimi vrati. Po možnosti naj bi čimprej z maso obnovili tlak na VAC-u. SDS *patentirnica 1* je bila, v nasprotju z nekaterimi drugimi skupinami, ki menijo, da je stroje treba čistiti ob koncu tedna na dopoldanski izmeni, mišljenja, da naj bi jih čistili še naprej na nočni, kajti delavci na dopoldanski izmeni so po njenem mnenju precej bolj obremenjeni z delom. Ker so prostori slabo očiščeni, naj bi vsaka izmena najprej očistila svoj prostor. Na pletenju naj bi bilo čiščenje dopoldne. SDS *patentirnica 2* je pri kvalitetni problematiki razpravljala o rezanju koncev. Strinja se, da bodo konce rezali, vprašujejo pa, kaj je s tistimi drugimi škarijami, ki so jih kupili za žično valjarstvo prav v ta namen. Omeniti tudi kaže zanimivo ugotovitev v zvezi z bolniško odsotnostjo: da je največje število delavcev, ki bolujejo, iz vrst samcev, ki stanujejo v samskih domovih ter se hranijo v GEZ-u ali po gostilnah. Skupina vprašuje koliko žice za pletilnice bodo še dobili iz uvoza ter koliko časa se bo še treba soočati s pomanjkanjem toplovaljane patentirane žice. SDS *pocinkovalnica 1* ugotavlja, da so v septembru, kljub temu, da je vložka manjkalo in da je bil slab, naredili več kot je bilo planirano. Podobno ugotavlja tudi SDS *pocinkovalnica 2*. SDS *pocinkovalnica 3* ugotavlja, da je zaradi nekvadratne žice v septembru prihajalo do zastojev na progi 2. Vprašuje tudi, kako bo z ogrevanjem za pocinkovalnico. Na sestanku SDS *votličarna* so votličarji in žičarji zahtevali, naj se uredi prehod preko adjustaže. V zadnjem času je namreč dostop do izdajnega pulta vedno založen z materialom. SDS *adjustaža* je v zvezi z bolniško odsotnostjo zahteval postrežno kontrolo tako s strani zdravnikov kot kontrolorjev. Ugotavlja namreč, da doslej še ni bilo slišati, niti niso prebrali v *Železaru*, da bi komu predčasno zaključili bolniški stalež, čeprav je znano, da posamezniki, ki so v bolniškem staležu delajo doma ali celo drugje.

SDS *hladna predelava 2* (TOZD JEKLOVLEK) je na sestanku obravnavala oba sporazuma. Razpravljala pa je tudi o delovni disciplini in uporabi zaščitnih sredstev.

V TOZD ELEKTRODE sta SDS *rezalnica 2* ter *oplaščevalnica 2* med drugim razpravljali o nezadovoljivem poslovanju v prvih devetih mesecih. SDS *rezalnica 2* ugotavlja, da plana VP žice ni bilo moč doseči. V tem obdobju je večkrat prihajalo do pomanjkanja ED in VP žice. Glede reklamacij v navedenem obdobju pa je mnenja, da je bil vzrok predvsem v nepazljivem in malomarnem delu. Podobno so tudi ugotovitve SDS *oplaščevalnica 2*, ki kot vzrok dodaja še številne zastoj. Ta skupina opozarja, da je garderoba v bivši šatolnici neogrevana.

O poslovanju v minulih devetih mesecih je med drugim tekla razprava tudi v samoupravnih delovnih skupinah v TOZD ZEBLJARNA. Na sestanku SDS *vodstvo TOZD* je bil v zvezi s tem poseben poudarek dan vprašanju izgubljenega proizvodnje, do katere je prišlo zaradi pomanjkanja vložka. Ker so se zaradi zmanjšanja proizvodnje v zadnjem času začele med delavci drugih TOZD širiti govorice — člani SDS so navedli nekaj konkretnih primerov — o negospodarnosti in celo o upravičenosti do ukinitve zebjarne, SDS ostro protestira proti takim govoricam. Skupina meni, da škodijo tako razvoju same zebjarne kot tudi Železarni kot celoti. Zebjarina pridobiva iz izvoza na zapadni trg devize, ki ne predstavljajo materialne menjave temveč direktni izvoz. SDS se je dogovorila tudi o programu dela v prihodnjih dneh na osnovi možne dobave žice iz žičarne v Zenici. SDS *žebjarina 1* v zvezi s poslovnim poročilom vprašuje po vzrokih, zaradi katerih se niso oskrbeli z zalogo žice tedaj, ko so imeli možnost. Zanima jo, kaj je pravi vzrok za pomanjkanje vložka. Skupina predlaga, da naj bi nadurno delo za izpolnitev planskih obveznosti potekalo s čimmanj režije. Podobno vprašanje postavlja tudi SDS *žebjarina 2*. SDS *žebjarina 3*, ki se sestala dvakrat, opozarja, da je čimprej potrebno poskrbeti za ogrevanje.

SDS *strugarna valjev Javornik* ter SDS *strugarna valjev Bela* v TOZD STROJNE DELAVNICE sta se sestali zaradi ocenjevanja delovne uspešnosti. Člani SDS z Bele so bili na sestanku posebej opozorjeni, da naj med delovnim časom ne berejo stripov.

V TOZD REMONTNE DELAVNICE so SDS *delavnica elektrostrojev 2*, *vodstvo GRD*, *tesarji*, *mizarji*, *pleskarji in steklarji*, *kleparki*, *zidarji*, *plastika*, *gradbena delavnica Javornik*, *RTA 1*, *RTA 4* in 5 razpravljale o združevanju sredstev za izdelavo idejnega načrta za delavski kulturni dom na Jesenicah. Na sestanku SDS *vodstvo GRD* je bilo govora tudi o poslovnih rezultatih Železarne in TOZD Remontne delavnice ter o akcijskem programu za boljše delo v zadnjem kvartalu. Zidarjem so bila dana nekatera pojasnila v zvezi z orodjem in osebno zadolžitvijo. SDS *RTA 1* pa se je pritožila, da še vedno ni dobila odgovora, kdaj bodo udeležencem tečaja o zemeljskem plinu izdana potrdila. Na dnevnem redu dveh SDS je bilo govora tudi o ocenjevanju delovne uspešnosti.

SDS *vzdrževanje Javornik* (TOZD VZDRŽEVANJE), ki je razpravljala o obeh sporazumih in o delovni uspešnosti, se pritožuje, da na vprašanja, ki jih je postavila 8. avgusta, še vedno ni dobila odgovorov.

O obeh sporazumih sta razpravljali tudi SDS *parne naprave 1* ter SDS *PIV energija 3*. Člani SDS *PIV energija 3* pod razno posebej opozarjajo, da jih je prizadel v Železaru (št. 35) članek o sistemu nagrajevanja. Strinjajo se, da bi bili dodatki, ki so vezani za posebne časovne pogoje dela za vse kategorije enaki. Ne strinjajo pa se s tem, da pisec obravnava te časovne pogoje, kot da zato dodatki niso upravičeni (popoldanski in nedeljski) ter omalovažujoče govori o ugodju (v narekovajih), kateremu se je treba odpovedati. Kot da bi bilo njihovo življenje sestavljeno le iz dela v tovarni in spanja doma, se pritožuje SDS.

O sredstvih za kulturni dom ter o ocenjevanju delovne uspešnosti sta v TOZD Transport razpravljali SDS *vodstvo TOZD* ter SDS *tehnici*. Obe skupini sta, podobno kot poprej že večina drugih SDS v TOZD Transport, zavzeli do omenjenega sporazuma odklonilno stališče.

V TOZD DRUŽBENA PREHRANA je vseh pet delovnih skupin te TOZD razpravljala o obeh sporazumih, o analizi informacijskih procesov ter o obratni problematiki. SDS *vodstvo TOZD* meni, da je zaradi boljšega poslovanja potrebno varčneje ravnati z materialom, zaostri disciplino in povečati odgovornost. SDS *restavracija 2* pa v zvezi s finančnim poročilom za mesec avgust apelira na vodstvo in samoupravne organe Železarne, da bi vendarle že enkrat rešili problem financiranja restavracije 2. Kolektiv se obenem obvezuje, da bo vestno ravnal z materialom in drugimi sredstvi za delo, do čim naj bi ostala vprašanja, po mnenju SDS, rešili višji forumi. SDS *kantine* je v zvezi z interno problematiko razpravljala o higieni transportnih posod (prepozna dostava obroka of 1.15), o nezadovoljivem odnosu voznikov in raznašalcev do materiala (obrok puščajo zunaj kantine, transportno posodo mečejo ipd.) in nekorekten odnos do kantinerk. SDS meni v zvezi z jedilnikom, da bi morala v kolikor pride do spremembe zaradi težav pri dobavi materiala, nabava ali kuhinja obvestiti kantino o nastali spremembi. Izrečeno so bile tudi pritožbe zaradi vračanja drobiža pri nakupu delicatess (da se mora vračati goovina v višini 4 din). Skupina je predlagala, da bi vračanje ukiniteli ali poiskali neko drugo primerno rešitev. SDS *samski domovi* je med drugim opozorila na neredno vzdrževanje električnih in vodovodnih naprav, kar znatno povečuje njihove stroške. Vodstvo TOZD naj bi zato razmislilo o lastnih vzdrževalcih. Predlaga tudi, da naj bi na Koroski Beli čimprej dokončali čajno kuhinjo, TV sobo in garderobo za sobarice, v Kadrovskega domu pa skladišče drobnega inventarja. SDS je bila seznanjena tudi z oceno delovnih nalog in predlogom za izenačenje kategorij za sobarice (te mora potrditi še delavski svet TOZD).

V DELOVNI SKUPNOSTI ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE so se sestali SDS *nabava 2* in 3 ter SDS *prodaja*. Vse tri so razpravljale o združevanju sredstev za kulturni dom. SDS *prodaja* pa je med drugim sklenila tudi, da se ob upokjivni in ob 50-letnici prispeva za posameznika 50,00 din (nič ne piše iz katerih sredstev) ob smrti ožjih družinskih članov pa po 30,00 din.

V DELOVNI SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMACIJE je SDS *splošne administracije* (posebej tekači, posebej čistilke) razpravljala o planu dela in nalog v prihodnjem letu, o gibanju osebnih dohodkov v avgustu in septembru ter o bolezenski odsotnosti v III. četrtletju in o preventivnem zdravstvenem pregledu delavcev.

O združevanju sredstev za kulturni dom so v DELOVNI SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE razpravljale SDS *oddelka za organizacijo dela*, *kemičnega laboratorija HVB*, *raziskovalnega oddelka* ter SDS *operativna novogradnja*. SDS *laboratorij HVB* je razpravljala tudi o obsegu delovnih nalog za posamezna delovna mesta. Ta skupina tudi vprašuje, zakaj formalno (s šifro) še ni preneseno delovno mesto I. analitika v njihovo delovno skupino, čeprav to delo analitiki opravljajo že od junija 1978 in je potrjeno z analizo oddelka za študij dela in časa. Skupina opozarja, da imajo z analitiki težavo. Analitik je odšel na odsluženje vojaškega roka, analitičarka, ki ga nadomestuje, pa boluje.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

TOZD Valjarna debele pločevine

1. IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

V torek, 16. oktobra, je bila prva izredna seja delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine, ki jo je sklical predsednik Ivan Zvan.

Vodja TOZD Vitomir Gričar je delegate delavskega sveta seznanil z izredno težko situacijo, v kateri je Železarna in tudi TOZD Valjarna debele pločevine. Zato je delavski svet sprejel akcijski program za izboljšanje stanja, ki ga bodo obravnavale vse samoupravne delovne skupine v TOZD:

1. Zaradi kritične situacije z vložkom v TOZD in v Železarni je treba stremeti za tem, da bo razpoložljivi vložek čim bolj koristen predelan, s čim manjšim iztekom in boljšim izplenom. Pri programiranju odrezkov se mora dosledno koristiti najboljši možni izplen.

2. Več pozornosti je treba posvetiti odstranjevanju okužine pri valjanju, na kar v veliki meri vpliva pravilno ogrevanje vložka. Poleg obdržigovalne naprave se je v določenih primerih treba posluževati tudi metel in soli.

3. Pri izdelavi programa za potisno in krožno peč se mora v večji meri upoštevati različna debelina vložka, kar bo pripomoglo k manjšim zastojem na progi, zaradi čakanja na temperaturo.

4. Na vseh nivojih je treba zaostri delovno disciplino. Dosledno se

mora ukrepati v primerih zamuja na delo ali predčasnega zapuščanja delovnega mesta, za kar so še posebno odgovorni neposredni vodje dela.

5. V vseh oddelkih in na vseh področjih je treba izboljšati tehnološko disciplino. Kršilce raznih navodil, predpisov ali regulativov pa sproti obravnavati in klicati na odgovornost.

Vodilni kader, vključno z delovodji, mora biti bolj angažiran pri pojasnjevanju, opozarjanju in nadzoru nad izvajanjem predpisov.

6. Vložiti je treba vse napore za dnevno izvrševanje planskih nalog, predvsem na progi, tehtnici in v odpremi.

7. Povečati je treba storilnost na normalizirani peči Custodis z boljšim koriščenjem obratovnega časa, posebno na začetku in ob koncu izmene.

8. Zmanjšati je treba okvare na strojih in napravah, varčevati z gorivom in ostalim pomožnim materialom, kar bo pripomoglo k večji proizvodnji in zmanjšanju proizvodnih stroškov.

9. Stremeti je treba za zmanjšanjem medfaznih zalog, predvsem pri ravnanju na stiskalnici in pri brušenju, kar je vezano v glavnem na nadurno delo. Ravnanje na stiskalnici, prevzame, do nadaljnjega iz-

meni v OTOP-u in na odpremi.

10. Do konca leta je treba odpraviti zaostanke iz I. in II. četrtletja. Plošče bodo valjane kot nujne in morajo imeti prioriteto pri vseh fazah dela in tudi pri odpremi.

11. Prizadevati si morajo, da pri sektorjih čim prej preidejo na rezanje z zemeljskim plinom, namesto sedanjega propan-butana, ker povzroča v zimskih mesecih težave zaradi nizkih temperatur.

Sprejeli so tudi sklep o pristopu k spremembi samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odličja deviz za leto 1979, ki ga je določila skupščina interesne skupnosti SRS za ekonomske odnose s tujino.

Za podpisnika sklepa so imenovali predsednika delavskega sveta, IS

TOZD Kovinoservis

SEJA ODBORA

SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V TOZD Kovinoservis se je 19. septembra sestel odbor samoupravne delavske kontrole te temeljne organizacije. Odbor je razpravljala tudi o vzrokih, zakaj referendum, na katerem naj bi sprejeli statut železarne Jesenice, v tej TOZD ni uspel. (Zapisnik smo prejeli nekoliko pozno, zato povzetek objavljamo šele sedaj.)

Odbor je ugotovil, da je bil osnutek obravnavan na konstituantni seji delavskega sveta 24. maja, prav tako pa tudi, da je bil postopek za izvedbo referenduma pravočasno opravljen in da le nekaj posameznikov ni prišlo glasovati. Odbor je bil mnenja, da vzrok neuspeha referenduma (za statut je glasovalo le 45,4 % delavcev) ni znan, da pa je to vprašanje treba čimprej razčistiti. Ugotavljali so tudi, da je referendum možno ponoviti. V tem primeru se statut ponovno obravnava in tolmači na zboru delovnih ljudi. Čas razčiščenja je 14 dni, da se odločijo za ponovni referendum ali odcepitev z vsemi posledicami, piše v zapisniku s seje odbora.

V okviru razprave na to točko je bilo izrečeno s strani članov odbora delavske kontrole tudi več pripomb oziroma vprašanj. Tako naprimer da s strani Železarne ni vse izvedeno. Omenja se stagnacijo zlasti pri kadrovski politiki in usklajitev srednjeročnega in dolgoročnega plana ter podatke, da bo stalež zaposlenih isti v letu 1989 kot v letu 1979. Dalje omenjajo težave v Železarni zaradi nabave raznih materialov, pa dejstvo, da v proizvodnji še vedno ničče povsem točno ne ve, kje bo lokacija Kovinoservisa. Rečeno je bilo, da je duhove razburilo tudi tolmačenje na zadnjem zboru ali odcepitev strojnih delavcev. Postavljeno je bilo tudi vprašanje,

zakaj in kakšne bodo posledice zaradi neuspeha referenduma. Navzroč so ob vsem tem sklenili, da se potem, ko se razčisti nastala situacija, skliče zbor delovnih ljudi. Na njem se bodo jasno izrazili o dokončni odločitvi.

Poleg tega je odbor razpravljala še o izvajanju sklepov samoupravnih organov, o uporabi strojev v privatne namene ter pregledal sklepe prejšnjih sej.

Med drugim je bilo tedaj ugotovljeno, da še ni rešen postopek na pritožbe delavcev o razporeditvi k delovnim nalogam. Glede inovacije Viktorja Zana je bilo sklenjeno, da se jo rešila na prvi seji odbora za gospodarstvo. Za realizacijo sklepa delavskega sveta glede ocenitve inovacijskega prihranka Alojza Černeta pa je bil zadolžen tovariš Medja.

Dogovorjeno je bilo, da bo v začetku oktobra sklican koordinacijski odbor za nagrajevanje delavcev TOZD Kovinoservis, ki se ga bo udeležil tudi predstavnik Železarne. Zaradi pritožb delavcev na večkratno uporabo škarij v privatne namene, oziroma ker je tak način koriščenja uslug presegel normalne meje, so člani odbora soglašali, da se vstop nezaposlenim v TOZD prepove ter da se usluge izvajajo striktno le po naročilih z delavci TO Kovinoservis.

Člani odbora so se med drugim zavzeli tudi za to, da se na enem izmed zborov delovnih ljudi konkretno obrazloži cena, ki jo plačujejo za skupne službe.

Božidar Lakota

INFORMACIJA IN SKLEPI SEJE PRESEDSTVA KS ZSMS ŽELEZARNE

Seja predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarne, ki je bila 19. oktobra in kateri je prisostvoval tudi član poslovodnega odbora Železarne Tone Varl je največ pozornosti namenila devetmesečnemu poslovnemu rezultatu Železarne in spremljajočim težavam.

Člani so ugotovili, da kljub temu, da natančni rezultati še niso podani, devetmesečno poslovanje ne bo zadovoljivo. Ugotovitev, da slabi delovni rezultati niso samo objektivne narave, je članke predsedstva usmerila v kritično razpravo, ki se je v končni fazi preoblikovala v konkretna stališča in sklepe.

Slaba izraba delovnega časa, prevelika potrošnja energije, elektrod pri elektro pečeh, prevelika poraba opeke, nezadovoljiva delovna in tehnološka disciplina, neodgovorno obnašanje in pa nezainteresiranost do ločenih proizvajalcev in strokovnjakov do težav, ki v vedno večji meri nastopajo, so bistveni faktorji, ki botrujejo končnemu devetmesečnemu slabemu rezultatu.

Zaradi takih ugotovitev je predsedstvo sprejelo naslednje

SKLEPE:

— Vodstva OO ZSMS se morajo takoj povezati z vodstvi TOZD in se aktivno vključiti v oblikovanje in izvajanje akcijskih programov TOZD.

— Na obratovodskih konferencah mora vedno prisostvovati tudi predsednik OO ZSMS, po oddelkih pa vodj aktivna OO ZSMS, kjer naj se napake in problemi ostro izpostavijo in sproti rešujejo.

— Vodstva OO ZSMS morajo od personale TOZD redno mesečno zahtevati analizo bolezenske odsotnosti in ugotavljanje opravičenosti odsotnosti pri mladih.

NOVE POBUDE IN NOVO VODSTVO MLADIH V KS HRUŠICA

Mladi v krajevni skupnosti Hrušica so se že dalj časa ubadali s težkimi in nerešljivimi problemi — premajhno zavestnostjo vodstva osnovne organizacije ZSMS, z nepovezanimi akcijami, neodgovornostjo posameznih članov v predsedstvu osnovne organizacije, skratka v vodstvu je »skripalo«, neizvršene naloge pa ostajale na vsakem koraku. Pri tem je seveda še najbolj nenavadno to, da so posamezniki izražali željo, da bi delali na določnem področju, pa preprosto niso našli poti, kje začeti. Ob tem so se nekajkrat odločili še celo za takšen korak, da so organizirali akcijo mimo vodstva OO ZSMS.

Povečana aktivnost mladih v jeseniški občini po poletnem predahu pa je v začetku oktobra predramila tudi mlade Hrušičane. Zbrali so se na sestanku, kar 40 jih je bilo prisotnih in se odločili v neposredno pogovoru o napakah v zadnjem obdobju. Kritično so spregovorili o neaktivnem vodstvu, imenovali so nov začasni odbor in se dogovorili o glavnih smernicah nadaljnje aktivnosti. Kot predstavnika krajevne skupnosti oziroma družbenopolitičnih organizacij je bila prisotna Slavka Gaserjeva.

Najprej so se seznanili z najbolj perečimi problemi. Kot so ugotovili, je sedaj delo nekoordinirano in nepovezano, premalo pa je tudi mladih, ki bi bili pripravljeni delati v osnovni organizaciji ZSMS. Zato so si za glavno nalogo zadali, da bodo z različnimi oblikami mlade skušali boljše organizirati, povezali pa se bodo tudi z občinsko konferenco ZSMS Jesenice in krajevno skupnostjo Hrušica, predvsem za načrtovanje in usklajevanje skupnih akcij.

Poleg tega bodo morali poživiti družabno življenje med mladimi. Nadalje bodo delo organizirali v petih komisijah, in sicer za idejno-politično delo, za informiranje, za kulturo, za organizacijo prireditev in za šport ter rekreacijo.

Člani teh komisij se bodo tudi povezali z vsemi komisijami pri OK ZSMS Jesenice, člani osnovne organizacije pa se bodo udeleževali vseh manifestativnih akcij.

Nadalje so se dogovorili, da si bodo prizadevali za družbenopolitično izobraževanje mladih in za njihovo vključevanje v vse oblike družbenopolitičnega in samoupravnega življenja v krajevni skupnosti in tudi v občini. Pri tem bodo imeli posebno odgovorne naloge mladi člani zveze komunistov. Izboljšali bodo tudi informiranje in propagando, saj je to eden od pomembnih elementov za večjo aktivnost in

— Vodstva OO ZSMS so zadovoljena, da pazijo na pravilno izrabo delovnega časa in da na sestankih OO ZSMS kritično obravnavajo mlade, ki neupravičeno izrabljajo bolezensko odsotnost.

— Vodstva OO ZSMS so dolžna, da v primerih neupravičenih izostankov z dela, predčasnega zapuščenja delovnega mesta ali pa zamujanja, skupaj z vodstvom TOZD o takih mladih delavcih razpravljajo in jih kličejo na odgovornost.

NOVICE O DELU MLADIH

Na pobudo in željo udeležencev letošnje osrednje prireditve ob dnevu granicarjev, 15. avgusta na Tromeji, med njimi tudi Staneta Dolanca in Pepce Kardelj, bodo mladi iz jeseniške občine skupaj z vojniki ponovili program, s katerim so se predstavili na proslavi na Tromeji, to je recital o življenju in delu Edvarda Karmela. Sestega novembra se bodo z recitalom predstavili v Kranju, 7. novembra v vojaški gimnaziji v Ljubljani, kjer bodo snemali tudi za radio in televizijo. 8. novembra pa še v Mariboru.

To je vsekakor lepo priznanje jeseniški mladini, posebno njeni kulturni dejavnosti. Velja še dodati, da bo med nastopajočimi prišlo do ene spremembe. Pevski zbor, ki je nastopil na Tromeji in je bil zaradi počitniškega obdobja sestavljen na hitro, bo zamenjal mladinski pevski zbor Blaž Arnič, čeprav so se pevci, ki so nastopali na Tromeji, dobro odrezali.

Na Bledu je bil ob koncu preteklega tedna tridnevni seminar o informiranju v osnovnih in srednjih šolah, ki se ga je udeležilo 80 mladih iz vse Slovenije, med njimi sedem iz Jeseniške občine — iz osnovnih šol, kjer delujejo novinarski krožki ter z vseh srednjih šol.

uspešno delo. Precej pestra aktivnost pa se kaže tudi v povezovanju in sodelovanju z drugimi osnovnimi organizacijami v jeseniški občini. Prizadevali si bodo za bolj pestro delo na kulturnem področju, za to pa bo skrbela predvsem nova komisija za organizacijo, ki ima za nalogo prirejanje raznih plesov in drugih prireditev. Pri tem velja še poudariti, da so — že vse komisije opredelile glavne naloge in zadolžitve.

V nadaljevanju so se seznanili tudi s kadrovskimi težavami v vodstvu oziroma celotni osnovni organizaciji. Razrešili so dosedanje vodstvo OO ZSMS in ker še niso uspeli rešiti kadrovske zasedbe za novega predsednika, so imenovali začasno vodstvo, ki ga sestavljajo Ruža Stojanovič, Danica Kenda in Zdravko Škrabelj. Nekaj pobud in zamisli s tega sestanka pa mladi na Hrušici skušajo sedaj čimprej prenesti v prakso. Najprej imajo v načrtu lokalno delovno akcijo na Hrušici, in sicer urejanje športnega igrišča. Prvo napovedano soboto jim je zagodlo slabo vreme, sedaj pa upajo, da bodo akcijo lahko izvedli v soboto, 27. oktobra. Za dan republike pripravljajo hitropotezni šahovski turnir in še več drugih akcij. Da bi delo sedaj resnično teklo nemoteno in brez težav, so tudi sklenili, da bodo redno spremljali in ocenjevali vse izvedene akcije. Zato se bodo redno vsake tri tedne sestajali, po potrebi pa tudi bolj pogosto.

Ob novem delovnem poletju jim torej zaželimo le čimbolj uspešno delo.

J. Rabič

USPELA DELOVNA AKCIJA MLADIH

Komisija za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Jesenice je v soboto, 20. oktobra, izvedla še eno pomembno lokalno mladinsko delovno akcijo. Okoli petdeset mladih in brigadirjev je kopalo jarke za telefonsko napeljavo v krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela.

Pred odhodom na delovišče je mlade pozdravil predstavnik PTT Kranj, ki jim je zaželel veliko delovnih uspehov, obenem pa je poudaril, da je ta akcija — izkop jarkov za telefonsko omrežje — prva na Gorenjskem. Pozdravu sta se priključila še direktor TOZD Telekomunikacije iz podjetja za avtomatizacijo prometa Ljubljana in predstavnik krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela.

Delo je potekalo dobro in organizirano, kar se je videlo v zadovoljstvu predstavnika KS Javornik-Koroška Bela. Izkopali so okoli

— Če vodstvo OO ZSMS opazi večje proizvodne probleme v TOZD, je dolžna sklicati sestanek OO in skupaj z odgovornimi o tem razpravljati.

Predsednik meni, da informacije v Železaru, kongresni dokumenti in ne nazadnje tudi naša programska izhodišča obvezujejo slehernega člana ZSMS, da se aktivno vključi v konkretno akcijo.

V četrtek, 25. oktobra, bo ob 16. uri v restavraciji Železarne — Kazina sestanek predsednikov OO ZSMS o tej problematiki. Vsako neopravičeno in neodgovorno obnašanje bomo obravnavali na OO ZSMS TOZD in delovnih skupnostih.

Seminar je prvič organiziral Center za obveščanje in propagando pri republiški konferenci Zveze socialistične mladine Slovenije. Problemi, s katerimi se srečujejo mladi na tem področju, so predvsem pomanjkanje mentorjev, financiranje, včasih pa tudi nerazumevanje za to dejavnost.

V jeseniški občini si želijo, da bi bili novinarski krožki delavni na vseh šolah, mladi novinarji iz radovljiske in jeseniške občine pa se uspešno pojavljajo tudi na straneh Železarja in v mladinski oddaji radia Triglav.

Kljub jesenskemu času v jeseniški občini mladinsko prostovoljno delo še ni zamrlo. Letos je potrebno posebej poudariti lokalne delovne akcije, ki jih organizirajo tudi v jesenskem času in na katerih je zelo velik odziv mladine.

Tako uspešno poteka akcija v šolskem centru na Plavžu, ki so jo sedaj prevzeli mladi iz Železarskega izobraževalnega centra. Ti se vsak dan javljajo na gradbišču in tako opravljajo tudi prakso.

V sredo, 17. oktobra, je bil v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana posvet o delu mladinske organizacije v tej krajevni skupnosti, ki so se ga udeležili predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij in mladinci. Dogovorili so se, da bo 10. novembra programsko-volilna seja v avli osnovne šole 16. december. Evidentirali so tudi možne kandidate za vodstvo osnovne organizacije, ob sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami pa bo prav gotovo delo mladih bolj zaživel.

Posvet o delu mladih je bil tudi v krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela. Vabilu so se odzvali predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij. Ocenili so, da je delo te še pred kratkim tako uspešne osnovne organizacije upadlo. Na posvetu so se dogovorili tudi o ukrepih. Evidentirali bodo kandidate za novo vodstvo mladinske organizacije, na programsko-volilni seji, ki bo 2. novembra, pa bodo obširneje in kritično spregovorili o dosedanjem delu in programu v prihodnje.

Ob koncu preteklega tedna so člani mladinskega pevskega zbora Blaž Arnič, ansambla narodnih plesov in pesmi DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice in mladi iz krajevne skupnosti Žirovnica vrnili obisk mladim iz beograjskega družbenega doma Dragi Milovanović, ki so bili v začetku tega meseca v jeseniški občini.

Jeseniški mladinci so se pridružili Beograjčanom ob praznovanju 35-letnice osvoboditve našega glavnega mesta. Skupini sta nastopili v domu sindikatov in tako še enkrat okrepili tesne vezi, ki se spletajo med mladimi dveh republik.

Gostitelji so pripravili Jeseničanom bogat program. Ogledali so si nekatere kulturne prireditve, bili na plesu, v soboto so si proslavili ogledali Beograd, na Avali pa so ob grobnici pripravili krajši kulturni program.

Rk

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

20

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Prašiči. Garje pri prašičih povzročajo samo sarkoptes, ki se začne na glavi in nato razširi po telesu.

Kunci zbolijo najpogostejše za psoroptozo, ki zajame zunanji sluhovod in uhelj. Lahko se razširi tudi po glavi, vendar na njej lahko najdemo tudi sarkoptes.

Če menimo, da gre za garje, je najbolje poklicati strokovnjaka, ker so garje precej nalezljive.

Če moramo v izjemnih okoliščinah sami ukrepati, potem bomo ravnali po načelih za zatiranje nalezljivih bolezni. Najprej moramo ločiti garjave živali od zdravih. Spravimo jih na drug prostor ali pašo. Še bolje je, če lahko premestimo zdrave živali, ker je prostor, kjer so bivalne okužene živali, okužen.

Zdravljenje. Za zdravljenje imamo danes številne pripravke. Največ uporabljamo gamacid v 0,05 % raztopini. Garjave živali navlažimo ali oprskamo z omenjeno raztopino. To moramo opraviti v toplih prostorih. Prav tako moramo ves pribor, opremo in hlev razkužiti z raztopino gamacida. Če gre za večje število garjavih ovc, jih okopamo v posebnih bazenih ali v velikih sodih, pri čemer moramo tudi glavo potopiti v raztopino, vendar tako, da razkužilo ne pride v zunanji sluhovod. Če nimamo gamacida, potem vzamemo sredstva, ki so bila v rabi, preden so izdelali gamacid. Lahko uporabljamo 10 % žvepleno mast ali mešanico žvepla in olja v razmerju 1:10. Lahko uporabljamo tudi druga razkužila (lizol, kreolin itd.). Včasih smo si tudi pomagali z mešanico olja in nafte ali petroleja v razmerju 1:1. Nerazredčene nafte ali petroleja ne smemo uporabljati.

Posebno opozorilo. Garje zanesemo v čredo tudi s kupljenimi živalmi. Po načelih o zatiranju kužnih bolezni mora vsaka nova žival biti osamljena vsaj 2 do 3 tedne, preden jo lahko spustimo med druge živali v čredi ali jo postavimo v hlev.

Poleg kemičnega uničevanja grinj uporabljamo tudi biološko. Če grinje ostanejo brez gostitelja 7 do 8 tednov, ponavadi poginejo zaradi lakote ali izsušitve. Biološka sterilizacija je posebno pomembna za razkuževanje velikih površin, na primer pašnikov.

7. Goveja kuga

Goveja kuga je huda nalezljiva bolezen prežvekovalcev, ki je značilna po vnetju sluznic, posebno pa je prizadeta sluznica prebavil. Ovce in koze pa so precej odporne proti goveji kugi in redko dobijo močnejšo obliko te bolezni. Za kugo so lahko dovzetni tudi divji prežvekovalci in prašiči.

Bolezen povzroča virus, ki je zelo občutljiv za zunanje škodljive vplive in za navadna razkužila, ki jih uporabljamo v normalnih odmerkih. Bolezen se širi z izločki, posebej s sečem bolne živali.

Poleg tega se prenaša z mesom, s surovimi kožami itd. Kugo lahko prenašajo tudi klicenosci.

Inkubacija traja 3 do 8 dni, bolezen pa se zelo hitro prenese na večje število živali.

Znamena. Goveja kuga lahko izbruhne v zelo nagli obliki, ki jo spremljajo visoka temperatura (41 do 42°C), splošna oslabelost in drget mišic. Ker živali pri tej obliki poginejo v 1 do 3 dneh, jo lahko zamenjamo z vrančnim prisadom, s pasterelezo in sončarico. Pri tej obliki goveje kuge pogine 90 do 100 % obolenih živali.

Potek in posledice. Pogostejša je nagla oblika, ki navadno traja 5 do 10 dni. Poleg visoke temperature (40 do 41°C) se pojavijo neješčnost, lizavost, splošna oslabelost, ožnost, žeja in mišični drget. Iztrebki so suhi in obdani s sluzjo, včasih tudi s krvjo. Utrip in dihanje sta pospešena. Žival kašlja. Druga ali tretja dne zatečejo očesne veke, oči pa se solzijo. Voden očesni izcedek postane kmalu sluzast in gnojen. Očesne veznice so močno rdeče in otekle.

Smrček je suh in pokrit s hrastami, sluznica nosu je hudo vnet. Iz nosnic teče sluzast, pozneje gnojen, siv in rjavkast izcedek, ki mu je včasih primešana kri. Ustna sluznica je močno vroča in pokrita s sivo rumenimi oblogami. Če obloge odstranimo, se na njihovem mestu pokažejo ranice, ki lahko krvavijo. Zadaj iz ust je neprijeten. V začetku je žival zaprta, pozneje ima drisko, ki se stopnjuje do osmega dne. Trebuh je občutljiv in živali stoka. Na nežnih delih kože se lahko pokažejo majhne krvavitve, vozlički in mehurji, ki se spremenijo v kraste.

Od te oblike goveje kuge pogine 80 do 90 % bolnih živali. Poznamo še druge oblike goveje kuge, ki jih posebej ne opisujemo, ker bi imeli pri nas večinoma opraviti z zelo naglo obliko te bolezni, če bi izbruhnila.

Ljudje ne zbolijo za govejo kugo.

Zaščitni ukrepi. Če le slutimo, da gre za govejo kugo, moramo takoj obvestiti veterinarske organe. Ti bodo odredili popolno zaporo okuženega področja in skušali zatreti vir okužbe. V poštev pride cepljenje ogroženih živali.

Ker za govejo kugo ne poznamo učinkovitega zdravljenja in ker poginejo skoraj vse obolenje živali, moramo zlasti v vojni biti pozorni na vsako znamenje, ki bi kazalo na pojav te bolezni.

Mladi na udarniški akciji pri izkopu jarkov za telefonske kable v KS Javornik — Koroška Bela (Foto: J. Rabič)

PROIZVODNJA V OBDOBJU JANUAR–SEPTEMBER ZELO NIHALA

(Nadaljevanje s 1. strani)

12.600 ton polproizvodov iz tujih virov, kar je tudi približno ustrezalo za doseganje letno načrtovane količine, se je v zadnjih treh mesecih znižala ta količina na 4.200 ton. To je predvsem vplivalo na znižanje proizvodnje v TOZD Hladna valjarna Bela in Hladna valjarna Jesenice.

Pri gotovi proizvodnji so bili, izjemo rekordnega meseca marca in junija, vsi ostali meseci slabši. Stanje se je močno poslabšalo v zadnjih treh mesecih, na kar so med drugim močno vplivale že prej omenjene težave z dobavo vložka iz tujih virov.

Posledica takšne situacije je bila, da smo obdobje devetih mesecev zaključili pri skupni proizvodnji za 5,9 odstotka, pri gotovi za celo za 6,7 odstotka pod načrtovano količino.

V posameznih temeljnih organizacijah združenega dela je bilo v obdobju januar–september stanje naslednje:

TOZD PLAVŽ

V tej temeljni organizaciji so se proizvodni rezultati iz meseca v mesec precej spreminjali. Pričetek v januarju je bil slab zaradi težav z železovo rudo, ker je zaradi hudega mraza ni bilo mogoče razkladati z vagonov. V februarju in marcu se je stanje močno popravilo in je bila načrtovana skupna proizvodnja presežena. V naslednjih treh mesecih je proizvodnja spet padla pod načrtovano količino. Glavni vzroki so bili: ohladišče in miniranje usledlin na plavžu št. 2 in večja poraba manj kvalitetne železove rude iz Tomašice. V juliju se je situacija s proizvodnjo močno popravila, v avgustu in septembru pa poslabšala. Poleg ohladišča plavža št. 2 v avgustu in poslabšanja kvalitete železove rude v septembru je bil precejšen vzrok za znižanje proizvodnje tudi večja okvara v kisikarni, zaradi česar je bil zmanjšan dodatek kisika vpihanemu zraku v avgustu in septembru in zaradi tega tudi dosežena nižja proizvodnja.

Končni rezultat tako spreminjajočega poteka je bila 4,8 odstotka nižja proizvodnja, kot je predvideval gospodarski načrt. Poraba vsipnega koksja je v tem obdobju znašala 673 kilograma na tono grodlja, kar je za 13 kg na tono grodlja več, kot je bilo načrtovano.

TOZD JEKLARNA

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je Jeklarna zaostala 5 odstotkov za načrtovano proizvodnjo. Pri tem je bil zaostanek martinarne 4,8 odstotka manjši in elektro jeklarnice 5,5 odstotka večji kot skupno povprečje. Pri martinarni je bil glavni

vzrok slabšega proizvodnega rezultata v obdobju težav pri obratovanju s petimi SM pečmi, ker je primanjkovalo delavcev.

V mesecu juliju in avgustu je zaradi predčasne ustavitve SM peči št. 06 obratovala martinarna skupno pet dni samo s tremi SM pečmi. Pričetek obratovanja s petimi SM pečmi se je po prekinitvi v poletnih mesecih zaradi pomanjkanja delavcev zavlekel s predvidenega 1. na 10. september.

V elektro jeklarni so bili precejšnji problemi zaradi različnih zastojev, razen tega pa so bile občasno tudi težje šarž prelahke. Bilo je tudi nekaj izmečka zaradi neustrezne kemične analize posameznih šarž in odpisov proizvodnje zaradi neustrezne kvalitete dinamo jekel.

V juliju je bila tudi večja okvara na Lectromelt električni peči. V avgustu je bil na ASEA peči slabo izveden remont in posledica tega je bil daljši zastoj, pa tudi na Lectromelt peči je remont trajal predolgo.

V avgustu in septembru je imela določen negativen vpliv na proizvodnjo v obeh jeklarnah okvara kisikarne, zaradi česar so bile na voljo manjše količine kisika.

TOZD LIVARNA

Ta temeljna organizacija je v obdobju januar–september za 5,1 odstotek presežala načrtovano skupno proizvodnjo. Nekoliko je zaostala pri gotovi proizvodnji predvsem zaradi okvare peči za toplotno obdelavo odlitkov v septembru. Tujim kupcem je odpremila 590 ton raznih jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

V TOZD Valjarna bluming štekel je bilo več vzrokov, da je precej zaostala za načrtovano proizvodnjo. Bilo je preveč obratovalnih zastojev, ki so s 33,9 odstotka za 2,5 odstotka presežili zastoje, dosežene v letu 1978. Najnižje zastoje na obratovalni čas je ta valjarna dosegla v mesecu februarju s 30,54 odstotka, v marcu s 28,18 odstotka in v aprilu s 28,62 odstotka. Ostali meseci so bili znatno slabši in so se zastoji gibali med 34,87 odstotka in 37,94 odstotka v avgustu, ko so bili letos najvišji.

Drugi vzrok je bil v tem, da je bilo izvajano več blumov za potrebe valjarne žice, kot je predvideval gospodarski načrt, zaradi premajhnih dobav iz železarnice Sisak. Ti blumi zahtevajo daljši čas valjanja in je tudi zaradi tega dosežena proizvodnja nižja.

Kot tretje je treba omeniti znatno premajhno dobavo polproizvodov iz tujih virov, kot je bilo predvideno z gospodarskim načrtom.

Obratovalna kampanja potisne peči je bila vsak mesec. Skupno je obratovala v celotnem obdobju januar–september 116 dni in je bila preko potisne peči prevajano 56.662 ton domačih in tujih slabov ali povprečno 6.295 ton na mesec.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Glavni vzrok, da načrtovana skupna proizvodnja ni bila dosežena, je v previsokih obratovalnih zastojih. Ti so v devetih mesecih znašali kar 45,53 odstotka obratovalnega časa. Znatno previsoki so bili vzdrževalni, mehanski in elektro zastoji, ki so v obdobju januar–september znašali povprečno 16,59 odstotka.

Zaradi premajhnih dobav blumov iz železarnice Sisak, so bile v tem obdobju tudi občasne težave s pomanjkanjem vložka, kar je v poprečju za 1,5 odstotka povečalo zastoje. Zaradi tega je bilo preveč menjav dimenzij, kar je povzročilo povečanje tehnoloških zastojev in slabše izpolnjevanje predvidenega programa valjanja. Končno je treba omeniti tudi povečanje zastojev zaradi slabše kvalitete valjanega materiala, kar je posledica vedno bolj zahtevnega kvalitetnega asortimenta, predvsem pri valjanju debelejših dimenzij za potrebe TOZD Jeklovlek.

Valjarna profilov je načrtovano skupno proizvodnjo močno presežala. Ta valjarna je s 5. avgustom sicer prenehala obratovati, vendar je v času letnega remonta valjarne žice v septembru še enkrat obratovala na dve izmeni s posadama delavcev iz valjarne žice.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je za 3,0 odstotka zaostala za gospodarskim načrtom. Vzroki za to so bili: večja okvara ravnalnega stroja v maju, težave z večjo odsotnostjo delavcev v poletnih mesecih in to predvsem v juniju, nekaj težav pri prehodu obeh ogrevnih peči za slabe na zemeljski plin in okvara potisne peči v septembru.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Ta temeljna organizacija je samo 0,4 odstotka zaostala za načrtovano skupno proizvodnjo v devetih mesecih. Vzrok je bil v premajhnih dobavah vložka iz tujih virov. To je posebno prišlo do izraza v septembru, ko so se izredno zmanjšale zaloge medfazne proizvodnje.

Občasno so bili tudi problemi s kvaliteto površine in preskrbo dinamo toplo valjanih trakov iz valjarne štekel. To je bil tudi glavni vzrok, da je proizvodnja dinamo kvalitete nekoliko zaostala za načrtovano. Izvaljanih je bilo 20.384 ton teh kvalitet ali 93,9 odstotka načrtovane količine. Nerjavnih jekel je bilo v tem obdobju izvaljanih 1.909 ton.

Delitev toplega obroka v martinarni (SK)

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Tudi v tej temeljni organizaciji so bile v zadnjih treh mesecih tržave z dobavo vložka iz tujih virov. Poleg tega je bila v avgustu in septembru tudi večja okvara na valjavskem ogrodju V. Demag. Zato je tudi v tem obdobju za 1,7 odstotka zaostala za načrtovano skupno proizvodnjo. Z gospodarskim načrtom predvidena količina 4.680 ton dinamo jekel zaradi občasnih težav z vložkom ni bila dosežena in zaostanek znaša 275 ton.

TOZD ŽIČARNA

Vzrok, da je žičarna pri skupni proizvodnji za 2,7 odstotka zaostala za gospodarskim načrtom, so bile težave s preskrbo vložka debelejših dimenzij in kvalitetnejšega asortimenta in velika odsotnost delavcev v zadnjih treh mesecih. Patentirane žice je izdelala 9.158 ton ali 95 odstotka gospodarskega načrta, VAC žice 3.873 ton ali 103,9 odstotka in EPP žice 976 ton ali 107,2 odstotka. Pri patentirani žici so bile občasne težave s pripravo vložka.

TOZD PROFILARNA

Profilarna je pri skupni in gotovi proizvodnji precej zaostala za gospodarskim načrtom. Bile so občasne težave s tujim in domačim vložkom in s pogostimi menjavami oblikovalnega orodja zaradi izpolnjevanja najbolj nujnih naročil. V poletnih mesecih so bili tudi problemi zaradi velike odsotnosti delavcev.

TOZD VRATNI PODBOJI

Glavni vzrok, da ta temeljna organizacija ni dosegla z gospodarskim načrtom predvidene proizvodnje, je bilo občasno pomanjkanje naročil. Razen tega so bile včasih tudi težave zaradi razdrobljenosti naročil in posebnih izvedb podbojev.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub občasnim težavam z vložkom je TOZD Jeklovlek uspešno za 4,7 odstotka, oziroma 4,8 odstotka preseči načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo. V prvem polletju so bili, zaradi manjše proizvodnje v elektro jeklarni, problemi s pripravo vložka avtomatskih jekel, legiranih s svincem, kjer so tudi zaostanki dobav kupcem največji.

TOZD ELEKTRODE

Ta temeljna organizacija ni dosegla načrtovane proizvodnje pri oplasnjenih elektrodah, varilni žici in varilnem prašku, medtem ko ga je pri aglomeriranem prašku, elektrodi masi in ognjevzdržnem materialu znatno presežala. Pri oplasnjenih elektrodah je bilo v začetku leta, to je ob pričetku obratovanja nove linije, nekaj težav, predvsem kadrovskih. Kasneje se je stanje normaliziralo. Razen tega je v letošnjem letu tudi opazen premik na tržišču. Večje je bilo povpraševanje po elektrodah tanjših dimenzij. Občasno je bilo tudi nekaj težav s preskrbo potrebnih žic.

Proizvodnja varilne žice je zaostala zaradi zastojev na Curto rezalni liniji. Tudi pri izdelavi varilnega praška so bili zastoji zaradi okvar na napravah.

TOZD ZEBLJARNA

Zebljarna je za 2,3 odstotka zaostala za gospodarskim načrtom skupne proizvodnje, ker v avgustu in septembru nismo uspeli zagotoviti celotne količine potrebnega vložka. Vzrok je bil v premajhni dobavi valjane in vlečene žice iz tujih virov.

Avugst Karba

Železarski globus

JAPONSKA

Leta 1976 so v japonski železarni Nagoya, ki pripada železarski družbi Nippon Steel, montirali na žrelo plavža št. 3 prvo turbino, ki proizvaja električno energijo s pritiskom plavžnega plina. Te sta sledili v drugih železarnah še dve in v letu 1980 predvidevajo še tri. Ko bodo vse turbine polno obratovalne, bodo samo v železarnah te železarske družbe imele skupno zmogljivost 100.000 kW. V povprečju proizvede vsaka turbina letno takšno količino električne energije, ki ustreza porabi 14.300 ton nafte. Poleg proizvodnje električne energije omogoča takšna turbina tudi uravnavanje pritiska plina na žrelo plavža.

ROMUNIJA

V zadnjih letih se je romunska železarska industrija močno razvila. Leta 1975 so romunske železarnice izdelale 9,5 milij. ton surovega jekla, leta 1978 11,6 milij. ton in za leto 1980 predvidevajo izredno povečanje na 18 milij. ton. V zvezi s tem so bile močno povečane proizvodne zmogljivosti obstoječih železarn in v mestu Călarăși je bila zgrajena nova železarna, ki bo pričela obratovati prihodnje leto. Ta nova železarna je zgrajena za letno proizvodnjo okoli deset milijonov ton surovega jekla iz kisikovih konvertorjev, ki jo bo dosegla leta 1985 ob 30.000 zaposlenih delavcih. Stoji ob Donavi, kar omogoča cenen rečni dovoz surovin v glavnem iz Sovjetske zveze in odvoz gotovih izdelkov. Znatno bo spremenjen tudi delež proizvodnje surovega jekla v posameznih agregatih. Leta 1980 se bo znižala proizvodnja SM jekla na 29,7 %, medtem ko se bo ustrezno povečala proizvodnja surovega jekla v kisikovih konvertorjih in obločnih električnih pečeh. Delež kontinuirno odlitega jekla se bo prihodnje leto povečal na 31 %.

SOVJETSKA ZVEZA

V letošnjem letu predvidevajo sovjetske železarnice proizvodnjo 156,7 milij. ton surovega jekla, kar je za 4,7 milij. ton ali 3,1 % več kot v letu 1978. Pri tem bo deset velikih železarskih kombinatov izdelalo 56 % celotne količine surovega jekla. Največji med njimi so Magnitogorsk s 15,8 milij. ton, Krivog Rog s 13,5 milij. ton in Novo Lipeck z 9,2 milij. ton.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER OPREME JANUAR–SEPTEMBER 1979

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA za prodajo
	družbeni plan	program	izvršitev	% 4/2	% 4/3	družbeni plan	program	izvršitev	% 9/7	% 9/8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Plavž	125.700	125.700	119.609,4	95,2	95,2						
Jeklarna	370.250	370.150	351.557,8	95,—	95,—						
— SM jeklarna	237.500	239.000	226.163,1	95,2	94,6						
— El jeklarna	132.750	131.150	125.394,7	94,5	95,6						
— ASEA peč	59.050	58.350	58.110,4	98,4	99,6						
— LM peč	72.200	71.300	65.534,—	90,8	91,9						
— BBC peč	1.500	1.500	1.750,3	116,7	116,7						
Livarna	1.350	1.350	1.419,5	105,1	105,1	520	520	574,—	110,4	110,4	574,—
— jeklolivarna	1.305	1.305	1.391,9	106,7	106,7	475	480	573,2	120,7	119,4	573,2
— kovinolivarna	45	45	27,6	61,3	61,3	45	40	0,8	1,8	2,—	0,8
Valjarna bluming-štekel	326.620	324.490	304.291,8	93,2	93,8	63.980	59.000	48.732,4	76,2	82,6	49.340,4
— bluming	184.120	186.280	183.429,3	99,6	98,5	6.360	6.360	4.403,2	69,2	69,2	4.439,4
— štekel-razrezovalnica	142.500	113.410	97.105,7	84,8	85,6	58.110	27.840	21.608,3	76,3	77,6	21.655,—
— štekel-termična obd.		24.800	23.756,8		95,8		24.800	22.720,9		91,6	23.246,—
Valjarna žice in profilov	88.550	91.980	85.535,4	96,6	93,—	23.150	20.950	20.888,4	90,2	99,7	20.690,8
— valjarna žice	81.400	83.640	76.248,3	93,7	91,2	23.150	20.950	20.086,5	86,8	95,9	20.213,—
— valjarna profilov	7.150	8.340	9.287,1	129,9	111,4			801,9			477,8
Valjarna debele pločevine	72.730	72.730	70.512,2	97,—	97,—	71.770	71.770	69.637,2	97,—	97,—	70.454,2
Hladna valjarna Bela	71.300	71.300	71.015,5	99,6	99,6	70.360	70.360	70.267,7	99,9	99,9	69.886,6
Hladna valjarna Jesenice	22.440	22.440	22.049,5	98,3	98,3	20.710	20.710	20.388,2	98,4	98,4	20.514,1
Žičarna	50.550	50.550	49.208,1	97,3	97,3	37.740	37.800	37.459,3	99,3	99,1	37.667,7
Profilarna	21.120	21.460	19.191,2	90,9	89,4	19.190	20.030	17.786,—	92,7	88,8	17.745,2
— HOP	19.435	20.015	17.625,7	90,7	88,1	17.860	18.810	16.407,7	91,9	87,2	16.348,7
— rondele	190	190	123,1	64,8	64,8	190	190	123,1	64,8	64,8	139,8
— diski	1.050	1.030	643,3	61,3	62,5	1.050	1.030	643,3	61,3	62,5	644,8
— cestna ograja	445	225	799,1	179,6	355,2	90		611,9	68,—		611,9
Skladišče 38	1.450	1.450	308,1	21,2	21,2	1.450	1.450	308,1	21,2	21,2	308,1
Vratni podboji	940	700	786,5	83,7	112,4	940	700	782,9	83,3	111,8	779,1
Jeklovlek	13.980	13.580	14.635,1	104,7	107,8	13.940	13.540	14.613,5	104,8	107,9	14.597,4
Elektrode	20.120	20.020	19.033,—	94,6	95,1	18.485	18.385	17.326,6	93,7	94,2	17.262,3
— elektrode, varilna žica	15.285	15.350	13.818,4	90,4	90,—	15.230	15.295	13.771,4	90,4	90,—	13.726,—
— varilni prašek	705	540	657,2	93,2	121,7	705	540	653,2	92,7	120,9	634,3
— suha elektroodna masa	750	750	848,4	113,1	113,1	750	750	848,4	113,1	113,1	848,4
— ognjevzdržni material	3.380	3.380	3.709,—	109,7	109,7	1.800	1.800	2.053,6	114,1	114,1	2.053,6
Zebljarna	8.540	8.540	8.343,—	97,7	97,7	8.535	8.540	8.331,1	97,6	97,6	8.284,5
ZELEZARNA	1.195.640	1.196.440	1.137.496,1	95,1	95,1	350.770	343.755	327.095,4	93,3	95,2	328.104,4
Elektrode Zagreb						2.250	2.150	2.404,8	106,9	111,9	2.404,8
SKUPAJ						353.020	345.905	329.500,2	93,3	95,3	330.509,2

PRIHODNI TEDEN SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

izdatki ostane nerazporejen. Pri tem velja poudariti, da je z rebalansom planirani obseg proračunskih dohodkov v višini 65.340.000 din v primerjavi z dohodki natečenimi v letu 1978 (50.375.000 din) za 29,7 odstotkov višji. Če pa računamo, da je bil iz 1.1978 prenešen neporabljeni del dohodkov v višini 1.382.000 din kot dohodek letošnje proračuna in da je tako proračunska poraba v letu 1978 znašala 48.993.000 din, potem je letošnja planirana poraba (60.971.140 din) večja za 24,5 odstotkov proračunskem dohodku v višini 4.368.860, ki v tem letu niso razporejeni, bodo zbori skupščine razpravljal ob sprejemanju proračuna občine za leto 1978 še letos. S ciljem, da splošna poraba v letu 1980 ne bi rasla hitreje od družbenega proizvoda, bo glede na večji pritok proračunskih dohodkov potrebno uskladiti davčno politiko. Pri tem se predvideva predvsem znižanje stopnje davka iz osebnega dohodka delavcev.

Iz razpredelnice in utemeljitve, ki sta priloženi gradivu, je razvidno, da se davek iz osebnega dohodka delavcev po rebalansu zniža za 500.000 din, povečajo pa se davki: iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti za 180.000 din, iz osebnega dohodka od opravljanja samostojne dejavnosti za 6.200.000 din in skupnega dohodka občanov za 50.000 din. Davek na promet nepremičnin se zmanjša za 300.000 din, za 340.000 din pa se poveča davek na premoženje in na dohodek od premoženja. Znižajo se tudi upravne takse za 1.000.000 din in takse na promet parkljev in kopitarjev za 570.000 din. Ostale postavke dohodkov proračuna občine ostanejo nespremenjene. Izvršni svet predlaga, da se za 1.171.140 din povečana sredstva proračuna porazdelijo oziroma povečajo proračunske postavke: upravni organi skupščine občine za 210.000 din, skupnost slovenskih občin za 1.840 din, stroški plačilnega prometa za 20.000 din, načrti — urbanizem za 65.000 din, sofinanciranje CP Glas za 71.000 din, podpore družinam kadrovcem za 150.000 din, preventivni zdravstveni ukrepi za 40.000 din, sredstva za zatiranje živalskih kužnih bolezni za 570.000 din, kmetijska inšpekcija za 3.000 din in rezervni sklad za 42.000 din. Istočasno pa se zmanjša postavka sredstev za stalno konferenco mest za 2.000 din.

UREJITEV DOLOČENIH VPRAŠANJ S PODROČJA ZASEBNE OBRTI V OBČINI

Skupščina SR Slovenije je v začetku decembra lanskega leta po skoraj enoletni razpravi sprejela nov obrtni zakon, ker zakon iz leta 1973 zaradi sprejema nove ustave in zakona o združenem delu ni več ustrezal. Po prejšnjem zakonu je skupščina občine sprejela pet različnih odlokov, po novem zakonu pa bo področje obrti v občini urejal en odlok. Oddelek za gospodarstvo, plan in finance pri skupščini občine je že maja letos posredoval vsem trem zborom predlog odloka o urejanju določenih vprašanj s področja zasebne obrti v občini. Ker je predlog zaradi nekaterih dilem v posameznih določbah takrat družbenopolitični zbor zavrnil, oddelek posreduje delegatom vseh treh zborov popravljen in dopolnjen predlog ponovno v obravnavo in sprejem. Ta odlok zagotavlja boljše urejanje vprašanj s področja samostojnega obrtnega dela ter s tem tudi nadaljnji razvoj te dejavnosti v občini.

S tem odlokom se v občini določajo pogoji za opravljanje naslednjih dejavnosti:

- prodaje lastnih izdelkov samostojnih obrtnikov oziroma opravljanje gostinskih storitev izven poslovnega prostora,
- sprejemanja gostov na prenočišče in hrano,
- prodaje na drobno,
- opravljanje gospodarskih dejavnosti kot postranski poklic,
- uporabe dopolnilnega dela drugih oseb.

Odlok bo, v kolikor ga sprejmejo delegati vseh treh zborov skupščine, začel veljati osmi dan po objavi v uradnem vestniku Gorenjske.

DOPOLNITEV ODLOKA O DAVKIH OBČANOV

V odloku o davkih občanov občine Jesenice je določena stopnja davka iz osebnega dohodka delavcev, ki pripada občini za proračun v višini 0,5 odstotka. Za leto 1979 je plan proračunskih dohodkov predvideval 7.900.000 din dohodkov od davkov iz osebnega dohodka delavcev. Do 30. septembra je bil plan dohodkov iz osebnega dohodka delavcev realiziran v znesku 6.669.774 din, kar pomeni že 84,53 odstotka, najbolj primerna pa bi bila 75 odstotna realizacija.

Če bi se obračunavanje in plačevanje davka iz osebnega dohodka

delavcev nadaljevalo do konca leta, bi bil dohodek iz tega naslova dosežen v višini 9.400.000 din. Celotna realizacija proračuna v letu 1979 je dobra, zato se ob koncu leta predvidevajo presežki planiranih dohodkov. Zaradi tega v predlogu dopolnitve odloka o davkih občanov izvršni svet skupščine občine predlaga delegatom vseh treh zborov, da se v mesecih november in december ukine obračunavanje in plačevanje davka iz osebnega dohodka delavcev. Ocenjujejo namreč, da bi znašal dohodek od davka v teh dveh mesecih 1.500.000 din.

PREDLOG STIRIMESEČNEGA PROGRAMA DELA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

Delovna skupina za pripravo programa dela zborov skupščine občine predlaga delegatom vseh treh zborov predlog programa dela zborov za obdobje od 31. oktobra 1979 do 28. februarja 1980. Program predstavlja naloge, ki izhajajo iz družbenopolitične aktivnosti ter zajema tista vprašanja, ki so po svoji družbeni naravi taka, da je potrebno o njih razpravljati, se dogovoriti in sprejeti odločitve v občinski skupščini. Z delovnim programom se zagotavlja predvsem obravnavo najbolj pomembnih vprašanj, ki jih je treba obravnavati v skladu z delovnim področjem zborov skupščine. Naloge v predlogu programa so opredeljene takole:

Naloge iz prejšnjega programskega obdobja

- uresničevanje programa razvoja malega gospodarstva — četrto tromesečje 1979 — vsi trije zbori,
- osnutek statuta občine Jesenice — četrto tromesečje 1979 — vsi trije zbori,
- odlok o čiščenju potokov in jarkov — četrto tromesečje — zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti,
- poročilo komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu — februar 1980 — družbenopolitični zbor in zbor združenega dela,
- krajevne skupnosti in uresničevanje skupnih potreb in interesov delovnih ljudi in občanov — prvo tromesečje 1980 — družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti.

Naloge, ki izhajajo iz spremljanja sprejetih dokumentov skupščine

- analiza izvajanja družbenega plana občine — četrto tromesečje 1979 — vsi trije zbori,
- osnutek nalog za izvajanje družbenega plana občine za obdobje 1976—1980 v letu 1980 — november, december — vsi trije zbori,
- izvajanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov — prvo tromesečje 1980 — vsi trije zbori,

Tekoče naloge, ki sledijo na osnovi zakonov in drugih predpisov

- odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o zaščitenih kmetijah — četrto tromesečje — vsi trije zbori,
- odlok o proračunu občine — november, december — vsi trije zbori,
- osnutek družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Jesenice — četrto tromesečje 1979 — vsi trije zbori,

— odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o redu in disciplini na žičnicah, vlečnicah in smučiščih — četrto tromesečje 1979 — vsi trije zbori,

— osnutek družbenega dogovora o temeljih plana občine za obdobje 1981—1985 — december 1979 oz. januar 1980 — vsi trije zbori,

— predlog družbenega dogovora o urejanju in vzdrževanju spomenikov NOB, spominskih obeležij in vojaških pokopališč v občini Jesenice — četrto tromesečje 1979 — vsi trije zbori,

— odlok o potrditvi zazidalnega načrta poslovnega centra železarne Jesenice — februar 1980 — zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti,

— odlok o načinu oplojevanja živali na območju občine — januar 1980 — zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti,

— predlog družbenega dogovora o temeljih plana občine za obdobje 1981—1985 — februar 1980 — vsi trije zbori,

— predlog tržnega reda tržnice na Jesenicah, ki jo upravlja TOZD Delikatesa delovna organizacija Golica Jesenice — januar 1980 — zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti,

— poročilo o gospodarjenju in upravljanju kmetijskih zemljišč v občini Jesenice — februar 1980 — vsi trije zbori,

— poročilo o stanju lokalnih in nekategoriziranih javnih cest v občini — februar 1980 — zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti,

— osnutek dogovorov o osnovah prostorskega plana občine Jesenice, urbanističnega načrta mesta Jesenice ter regionalne komponente prostorskih planov občine Jesenice in Radovljice — januar 1980 — vsi trije zbori,

— poročilo komisije za urejanje odnosov v medobčinskem sodelovanju in sodelovanju z zamejstvom z aktivnostjo na tem področju in predlog programa v letu 1980 — februar 1980 — vsi trije zbori.

Naloge, s katerimi se občinska skupščina vključuje v izvajanje programa republiške in zvezne skupščine

Skupščina občine bo v tem programskem obdobju razpravljala o dokumentih, ki bodo na dnevnih redih zborov republiške skupščine, predvsem pa:

- predlog dokumentov s področja stanovanjskega gospodarstva — četrto tromesečje 1979,
- osnutek zakona o varstvu kulturne in naravne dediščine — četrto tromesečje,
- osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 v 1.1980 z izvedbenimi ukrepi, četrto tromesečje 1979,
- predhodna razprava o predlogu zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenega plana SR Slovenije — četrto tromesečje,
- predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči — četrto tromesečje,
- predlog za izdajo zakona o graditvi objektov — četrto tromesečje,

— predlog za izdajo zakona o ljudski obrambi in družbeni samozastiti s tezami za osnutek in s poročilom o uresničevanju koncepta splošne ljudske obrambe in družbene samozastite — četrto tromesečje,

— predlog za izdajo zakona o notranjih zadevah s tezami za osnutek — četrto tromesečje,

— osnutek zakona o davkih občanov — četrto tromesečje,

— osnutek zakona o upravnih družbenih prihodkih — četrto tromesečje,

— uresničevanje samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v vodnem gospodarstvu — četrto tromesečje,

— predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah — četrto tromesečje.

Obravnava tem in zakonov iz programa dela skupščine SFRJ — zbor republik in pokrajin ter zveznega zbora

— zakon o sanaciji in prenehanju organizacije združenega dela, četrto tromesečje.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti skupščine občine bosta razen tega obravnavala še naslednja vprašanja:

PREDLOG DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNIH AKCIJAH OBČIN IN MEST ZA PREPREČEVANJE ONESNAŽEVANJA VODA POREČJA REKE SAVE

Zbori skupščine občine Jesenice so v letošnjem letu v okviru problematike varstva okolja v občini Jesenice že razpravljali o varstvu reke Sava s pritoki. V poročilu so navedene ugotovitve glede na obseg in vire onesnaževanja na podlagi razpoložljivih podatkov strokovnih služb. Po razpravi so bili sprejeti ustrezni obvezujoči sklepi. Podatki so sicer skopi in izhajajo iz občasnih bakterioloških, bioloških, kemičnih in drugih raziskav odvzetih vzorcev voda, vendar podajajo dovolj jasno sliko stopnje onesnaženosti Save.

Splošno stanje — ocena glede na kakovostni razred voda je naslednje:

Od izvira v Zelencih do Kranjske gore je Sava Dolinka v prvem kakovostnem razredu, od Jesenic do Kranjske gore se ocenjuje, da je po prečno v prvem in drugem kakovostnem razredu, mesto Jesenice s fekalnimi odpadki, železarna in druga industrija znižajo njeno kakovost do pregrade HC Moste v tretji razred, pod sotočjem s Savo Bohinjko pa se njena kakovost izboljša do drugega razreda predvsem zato, ker akumulacijski jez HC Moste deluje kot ogrožen vsedelnik.

Po oceni območne vodne skupnosti za Gorenjsko Kranj znaša stopnja obremenitve celotnega povodja Save Dolinke z industrijskimi in fekalnimi odpadki 99.000 populacijskih enot (E).

Po vsem tem je pobuda stalne konference mest in občin Jugoslavije za sklenitev družbenega dogovora o skupnih akcijah občin in mest za preprečevanje onesnaževanja voda porečja Save zelo potrebna. Prispevala bo k hitrejšemu in bolj učinkovitemu odpravljanju posledic prekomernega onesnaževanja kot tudi k preprečevanju možnosti za nadaljnje onesnaževanje. Družbeni dogovor tako določa osnovo za politiko občin in mest v zvezi z varstvom Save in njenih pritokov. Občinske skupščine naj bi delovale v smislu saniranja obstoječega stanja, v svojih planskih — razvojnih načrtih pa skupaj s temeljnimi in drugimi organizacijami sprejemale kompleksne sanacijske programe.

Naj ob tem omenimo, da na območju porečja Save živi več kot 35 % vsega prebivalstva Jugoslavije ali več kot 8,5 milijona ljudi in da je družbeni dogovor predložen v razpravo in sprejem petinštiridesetimi občinskimi oziroma mestnim skupščinam z območja porečja reke Save.

ZAZIDALNI NAČRT REBRA V ZABREZNICI

Zavod za urbanizem Bled je po naročilu skupščine občine Jesenice izdelal za potrebe individualne stanovanjske gradnje predlog zazidalnega načrta Rebra v Zabreznici. Pobudo za to je dala skupina občanov z vloge 15. marca 1978. Predlaga se pozidava območja Z-2, ki je po veljavnem urbanističnem načrtu »Vrba« predvideno za individualno stanovanjsko gradnjo v površini okrog dva hektara. Območje leži v Rebru ter meji na vzhodni strani z obstoječim rekreacijskim prostorom v Glenci (s smučarsko skakalnico), na zahodni in južni strani pa s strnjeno zazidavo individualnih stanovanjskih hiš naselja Zabreznica.

Urbanistični načrt je predvideval gradnjo dvajsetih stanovanjskih objektov, predlog zazidalnega načrta pa na osnovi podrobnejše obdelave razpoložljivega prostora zagotavlja lokacijo za 21 objektov z rešitvijo pripadajočih komunalnih naprav. Pri zasnovi zazidalnega načrta je projektant sodeloval s komisijo za komunalno, gospodarsko in urbanistično planiranje pri svetu krajevnih skupnosti Zirovnica.

Izvršni odbor je obravnaval vsa mnenja pristojnih strokovnih služb, že omenjene komisije krajevnih skupnosti, kmetijsko zemljiške skupnosti in lastnika dela prizadetega zemljišča in predlaga zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti, da predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta Rebra v Zabreznici sprejmeta v predloženem besedilu.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O ODSKODNINI ZARADI SPREMENBE NAMEMBNOSTI KMETIJSKEGA ALI GOZDNEGA ZEMLJIŠČA

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta junija letos na predlog kmetijsko zemljiške skupnosti sprejela odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega ali gozdnega zemljišča. Avgusta je sekretariat za zakonodajo izvršnega sveta skupščine SR Slovenije opozoril, da peta alineja osmega člena ni v skladu z ustreznim zakonom, prav tako pa je vsem občanom poslala pripombe Zveza kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije. Statutarna komisija pri skupščini občine zato predlaga, da se navedena alineja črta in opravi redakcija odloka v tem smislu, da se jasno opredelijo kulture kmetijskih zemljišč... njiv, vrtov, trajnih nasadov, pašnikov in drugih kmetijskih zemljišč VI., VII. in VIII. katastrskega razreda ter gozdov.

Zbor združenega dela bo razen tega obravnaval še:

DRUŽBEN DOGOVOR O SKUPNIH OBVEZNOSTIH PRI NAČRTOVANJU, ORGANIZIRANJU IN SOFINANCIRANJU PRIREDITEV ŠIRŠEGA DRUŽBENEGA POMENA NA GORENJSKEM

Posebna delovna skupina pri predsedstvu skupščine gorenjskih občin predlaga gorenjskim skupščinam občin, občinskim konferencam SZDL, občinskim kulturnim skupnostim in občinskimi temeljnimi telesnokulturnim skupnostim v razpravo in sprejem navedeni družbeni dogovor. Namen dogovora je naveden v prvem členu, ki pravi:

»Udeležence družbenega dogovora o skupnih obveznostih pri načrtovanju, organiziranju in sofinanciranju prireditev širšega družbenega pomena na Gorenjskem s tem dogovorom urejamo načrtovanje, organiziranje in sofinanciranje prireditev širšega družbenega pomena na Gorenjskem.«

Iz nadaljnjega besedila je razvidno, da dogovor med prireditelji širšega družbenega pomena vsteva: svetovna, evropska in balkanska prvenstva ter tekmovanja za svetovni, evropski in balkanski pokal v športnih panogah ter kulturne in politične prireditve, za katere se nosilci načrtovanja, organiziranja in sofinanciranja posebej in predhodno dogovorijo.

Dogovor tudi konkretno opredeljuje način financiranja takih prireditev.

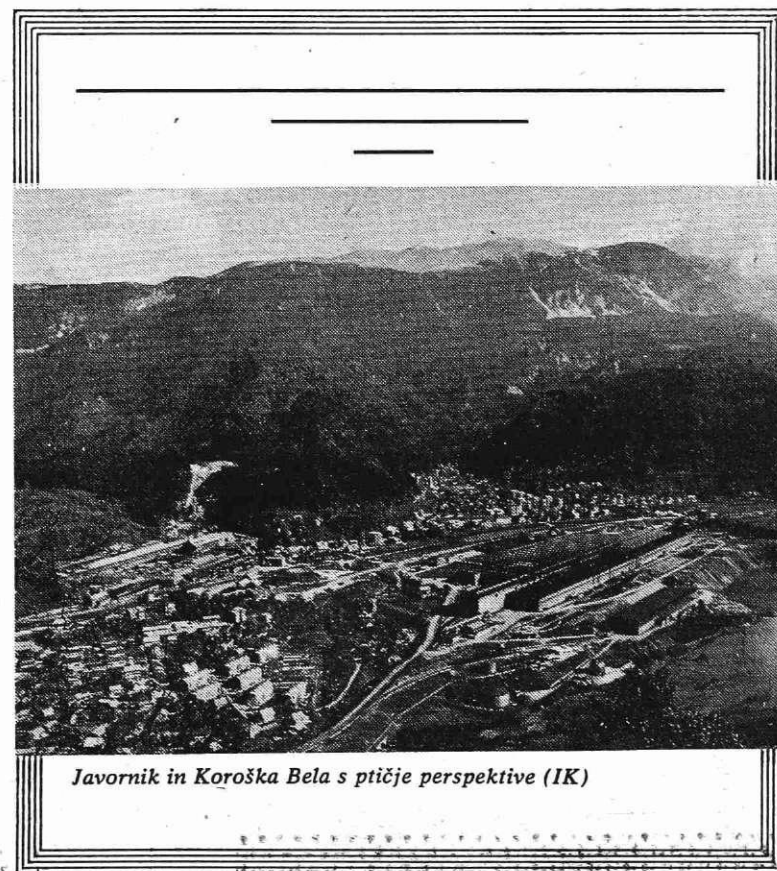
Izvršni svet skupščine občine meni, da »predlog družbenega dogovora konkretno opredeljuje tudi načelo solidarnosti, kar bo tudi v bodoče prispevalo k temu, da bodo imele skupno načrtovane prireditve pozitivne posledice ne le za kraj ali občino, ki takšno prireditev organizira, ampak tudi za celotno Gorenjsko. Izvršni odbor z nekaterimi krajšimi pripombami predlaga zboru, da družbeni dogovor sprejme.

PREDLOG ODLOČBE O ZADRŽANJU PRAVILNIKA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH PRAVILNIKA O OSNOVAH IN MERILIH ZA DELITEV OD, NADOMESTILA IN DRUGA IZPLAČILA

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je skupščini občine Jesenice predlagal, da oceni, da pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, nadomestila in druga izplačila, ki so ga sprejeli delavci TOZD Hotel Kompas Kranjska gora ni v skladu s samoupravnim sporazumom o pogojih za pridobivanje dohodka in o skupnih osnovah in merilih, po katerih se ugotavlja in razporeja čisti dohodek in delijo sredstva za osebne dohodke in skupno porabo v TOZD in DSSS v delovni organizaciji Kompas, čeprav po zakonu morata biti dokumenta skladna med seboj.

Komisija za družbeni nadzor pri skupščini občine zato predlaga zboru združenega dela odločbo, s katero se zadrži ta pravilnik in da se osem dni po sprejemu te odločbe začne postopek za oceno skladnosti pred sodiščem združenega dela v Kranju.

Dnevni redi vseh treh sej zborov vsebujejo še potrjevanje zapisnika zadnjih sej, imenovanje namestnika javnega tožilca temeljnega javnega tožilstva v Kranju in delegatska vprašanja.

Javornik in Koroška Bela s ptičje perspektive (IK)

TEHNOLOGIJA IN KADRI V ŽELEZARNI

Naša era je označena ko tera tehnike. Tehnika je pečat, je določujoča sila, je uganka in ključ za rešitev obnem. Vera v lepo prihodnost, ki naj bi jo prinesla tehnika, se meša s strahom, kaj nam bo prinesla nebrzdana in nekontrolirana ekspanzija proizvodnih sil, ki jih nosi vedno bolj izpopolnjena tehnika. Nekateri vidijo v prihodnosti megatehnične sisteme, ki jih bodo vodili tehniki, človek bo izgubljen v labirintu mašinerije (tehnokracije), drugi menijo, da bo tehnika človeka osvobodila: oboji so enostranski in skušajo najti logos — resnico — bistvo v motnih vodah bolj ali manj posrečenih futuroloških konstrukcij.

Vprašati se moramo po bistvu dela (Sutlić), vprašati se moramo po bistvu človeka, ki je človek po delu in iz dela. To je temeljno vprašanje, ki ga vsaka na svoj način rešujejo znanosti in človekova delovna praksa; na fragmentaren, metafizičen način. Vsakdo hoče najti »svojo« resnico, resnica pa je ena in je celota. Vendar pa znanost, ki postaja glavna produkcijska sila, ne sme odnehati iskati »svoje« resnice, saj bo le skozi metafizično prakso postvarjanja, jemanja človeka kot svoj objekt, prišla do univerzalne uniformne resnice, v kateri se bodo umirile in pomirile razne parcialne, fragmentarne resnice.

Grška tehne, v smislu spretnosti, veščine, se danes »prelevi« v tehnologijo, v ogromno mašinerijo, ki stoji med človekom in njegovim proizvodom. Engels pravi: »Mehanični avtomat v neki veliki tovarni je v mnogočem bolj tiranski, kot so bili mali kapitalisti, ki so zaposlovali delavce.«

Tehnologija se osamosvoji in zahteva tako organizacijo in način dela, ki ji omogoča največjo učinkovitost. Cilju učinkovitosti mora biti podrejeno vse delovanje v neki tovarni in konec koncev tudi v širši skupnosti. Učinkovitejša (»modernejša«) tehnologija (učinkovitejša v smislu bolj »racionalne« izrabe obstoječih človeških in mašinskih potencialov) pomeni prednost v borbi za prostor na svetovnem trgu, pomeni tudi mesto človeka v proizvodnji, njegovo večjo ali manjšo vpetost v proces produkcije.

TEHNOLOGIJA V ŽELEZARNI

Znano je in tudi empirično dokazano, da ima vrsta tehnologije svoj

vpliv na organizacijo v podjetju. Vpliv pa ni niti totalen niti direkten. Ameriški raziskovalec C. Perrow je ugotovil, da »tehnologija vpliva na delitev dela oz. na strukturo nalog (task — structure), ne vpliva pa več na strukturo moči. Struktura moči je odvisna od drugih faktorjev netehnološke narave«. Temu bi lahko dodali, da delitev dela postavlja ljudi na različne položaje, nekoga na položaj vodje in kontrolorja delavcev in drugega na položaj izvrševalca, kar nam lahko pove, kako je s konstelacijo socialne moči.

Mi se nismo ukvarjali s problemom, kdo ima socialno moč v železarni, lahko pa rečemo, da si moč lahko posamezniki ali skupine usurpirajo povsod tam, kjer so delavci pasivni, kjer ni razvitih samoupravnih odnosov; to pa pomeni, da stojimo na stališču, da tehnologija ni vseodrejujoča moč, ampak da imajo pomembno vlogo tudi drugi faktorji (politični itd.).

...

Nekateri raziskovalci ugotavljajo, da v tehnološko bolj razvitih podjetjih raste razvejanost hierarhičnih nivojev in da se povečuje število vodij in strokovnjakov glede na število zaposlenih.

Zanimalo nas je, če lahko ta pojav odkrijemo tudi v železarni. Železarna je zelo »slikoviti« agregat, kjer lahko najdemo »sodobno« tehniko poleg »francjožefovske«.

Da bi izvedeli, kako je s tehnološko razvitostjo, smo naprosili enajst strokovnjakov — ekspertov (dobili smo devet odgovorov), da bi ocenili stopnjo razvitosti tehnologije po posameznih proizvodnih TOZD. Vze-li smo 14 proizvodnih TOZD, ki jih

je bilo potrebno rangirati. Ena naj bi pomenila TOZD z najbolj sodobno tehnologijo... do najbolj zastarelih proizvodnih obratov.

Čeprav so strokovnjaki iz različnih aspektov ocenjevali tehnologijo (nekateri so dajali prednost ekološkimi pogojem, drugi tehnologiji od vložka do odpreme proizvoda, stopnji mehanizacije in avtomatizacije itd.), so njihove sodbe zelo izenačene.

Dobili smo pripombo, da je zelo dvomljivo tovrstno rangiranje, kajti v eni proizvodni TOZD obstaja poleg sodobnih naprav zastarela tehnika in da je v takih primerih zelo težko ocenjevati. Strinjamo se s tem mnenjem, vendar menimo, da kljub temu obstoje razlike med TOZD (kar konec koncev potrjuje tudi velika soglasnost ocenjevalcev) in da je mogoče določiti, katera mašinerija nosi večjo »težo« v proizvodnji V TOZD s starejšo in novejšo tehnologijo tudi ni vsa starejša tehnologija enako »zastarela« in novejša enako »moderna«. Ocenimo smo pustili strokovnjakom.

Odgovoriti je potrebno še na pripombo, da izraz »moderna tehnologija« (ki je bil uporabljen v sprememnem dopisu strokovnjakom), ni ustrezen, ker je možno moderno tehnologijo izvajati tudi na zastarelih napravah. Vsekakor se da na zastarelih napravah z novimi tehničnimi prijemi, z boljšo organizacijo dela itd., boljše, kvalitetnejše in lažje proizvajati. Res je tudi, da je pojem »moderna tehnologija« nezadosten sam po sebi, da ga je potrebno za njegovo razumevanje vključiti v širši zgodovinski in družbeni kontekst. Tako pod »moderno tehnologijo« gledamo njen kronološki aspekt. Današnja tehnologija je zahtevnejša, kompleksnejša, v nekaterih primerih tudi funkcionira na drugačnih principih kot tehnologija izpred desetletij itd.

Po drugi strani kompleksnejše, zahtevnejše, ... tehnologije zahtevajo drugačno socialno organizacijo, drugače usposobljene delavce, drugačno razporeditev uporabe delavčevih psihofizičnih sil in še marsikaj drugega, kot enostavnejša bolj »garaška in umazana« tehnika starejšega datuma.

Ko smo ocene združili, smo dobili naslednjo sliko (zelo visoka stopnja soglasnosti):

	Ocenjevalci									skupaj
	A	B	C	D		E	F	G	H	
1. Hladna valjarna Bela	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
2. Vratni podboji	2	2	2	2	2	2	2	2	2	16
3. Elektrode	3	3,5	6	4,5	8	3	3,5	3	34,5	
4. Žičarna	4	3,5	3,5	3	3,5	6	6,5	7,5	37,5	
5. Jeklovlek	6	6	6	7	3,5	5	3,5	4	41	
6. Valjarna bluming štel	8	8	6	7	6	4	6,5	5,5	51	
7. Profilarna	11	6	3,5	4,5	14	7	6,5	7,5	58	
8. Valjarna žice in profilov	5	6	9	9,5	6	9	6,5	7,5	58,5	
9. Hladna valjarna Jesenice	7	9	9	7	6	8	11	11,5	68,5	
10. Valjarna debele pločevine	10	10	9	12,5	9	10	9	10	79,5	
11. Livarna, Plavž	12/14	12/14	11,5/14	12,5/9,5	10,5/12	11/12	13/11	13/9	95,5	
12. Žebeljarna	9	13	11,5	12,5	13	13	14	11,5	97,5	
13. Jeklarna	13	11	13	12,5	10,5	14	11	14	99	

Očitno so na vrhu nove ali modernizirane TOZD in na koncu TOZD, kjer že dalj časa ni bilo bistvenih sprememb v načinu proizvodnje in ni bilo močnejšega uvajanja nove tehnike. K temu bi dodali še, da bi bilo zelo težko primerjati (ne) zastarelost železarn s podobnimi tovarnimi v industrijsko razvitem svetu. Mi kupujemo tehniko od razvitih, ki nam navadno ne prodajo najmodernejših naprav (če bi, se postavlja vprašanje, koliko časa bi trajalo, da bi se naučili ravnanja z novo tehnologijo). Kako reševati to tehnično odvisnost? Naša družba ni gospodarsko toliko močna, da bi šla v lastno razvojno dejavnost (tudi v ekonomsko razvitih sistemih se na področju razvojne dejavnosti pojavljajo delitve dela), ker so za to potrebna ogromna sredstva in desetletja kontinuiranega dela. Preostane nam torej čim bolj učinkovito delati na obstoječih napravah, načrtno razvijati raziskovalno dejavnost v skladu z materialnimi možnostmi; izboljševati obstoječo tehnologijo z dosežki domačih znanstvenikov in novatorjev, poskrbeti za ustrezno izobraževanje in stimuliranje novatorjev, preudarno je treba kupovati tuje naprave itd.

Najprej smo hoteli ugotoviti, če hipoteza (da sodobna tehnologija vpliva na povečanje števila vodstvenih in strokovnih delavcev), velja tudi v železarni. Problema smo se lotili tako, da smo ugotavljali koliko delavcev pride na vodilnega po proizvodnih TOZD. Za vodilne delavce smo smatrali: vodstvo TOZD, delovodje, skupinovodje in še nekatere delavce, ki vodijo in organizirajo delo večje skupine delavcev. Stanje:

na vodilnega	delavcev
1. Vratni podboji	6,0
2. Livarna	6,8
3. Hladna valjarna Bela	7,8
4. Valjarna bluming štel	8,1
5. Jeklovlek	9,1
6. Valjarna žice in profilov	9,4
7. Elektrode	11,0
8. Profilarna	11,0
9. Plavž	11,2
10. Hladna valjarna Jesenice	11,7
11. Žebeljarna	12,1
12. Jeklarna	12,8
13. Valjarna debele pločevine	14,1
14. Žičarna	15,4

TOZD, ki so po tehnologiji uvrščeni na prva mesta, so tudi v tem primeru visoko in TOZD, ki so bili uvrščeni na zadnja mesta so tudi tu kaj nizko; imamo pa tudi dve izjemi: Livarna, ki je po tehnologiji uvrščena na rep, v tem primeru »zaseda« drugo mesto. Vzrok je lahko v tem, da hipoteza ni primerna za manjše TOZD, ali pa gre tukaj za specifičen način proizvodnje in organizacije dela? Druga izjema je Žičarna, ki je prepričljivo na zadnjem mestu po številu vodilnih na delavca, medtem ko je po tehnologiji uvrščena zelo visoko. Vzroka ne vemo.

Ta dva primera bi vsekakor lahko »minirala« našo hipotezo (v neki meri lahko tudi strokovne ocene), vendar pa razvrstitev ostalih TOZD govori v prid hipotezi in strokovni oceni.

Statistični izračun je pokazal, da obstoji srednje močna (srednje tesna zveza po Spearmanovem koeficientu korelacije) povezanost med stopnjo tehnologije in številom vodstvenih delavcev. To pa je tudi v skladu z našo predpostavko, da tehnologija sicer ima svoj vpliv (in to kar dosti močan), ni pa vsedoločujoči dejavnik.

Granulacija žlindre pri plavžu (IK)

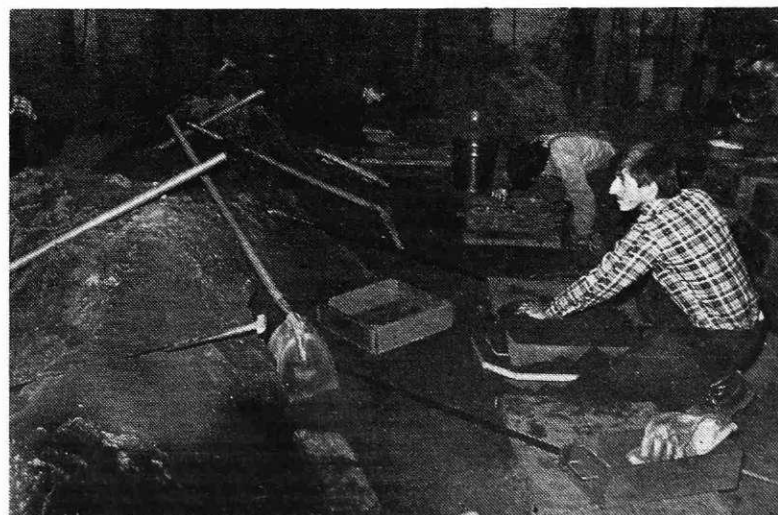
oblak, ki se vali iz Jeklarni), ampak izgleda, da bo potrebno ugotavljati krivdo tudi v neprimernih odnosih med delavci v monotonem delu (kar je lahko tudi »krivda« tehnologije, npr. tekoči trak ali neustrezna organizacija dela), ki sicer ni »garaško«, je pa lahko zelo moreče itd.

FLUKTUACIJA

Poskušali smo ugotoviti ali obstoji povezanost med stopnjo tehnologije in fluktuacijo. Vemo, da je prevelika fluktuacija precejšen problem za železarno, zato smo menili, da je potrebno situacijo osvetliti tudi s te plati. Statistična povezava (korelacija) med stopnjo tehnologije in višino fluktuacije nam pokaže, da ni pomembnega vpliva tehnologije na fluktuacijo. V tej zvezi torej ne moremo iskati vzroka (krivca) za visoko fluktuacijo (čeprav pa je lahko tudi eden od vzrokov); pri-pomnimo pa naj, da so v letu 1978 po fluktuaciji na prvih štirih mestih štiri valjarne (Valjarna bluming štel, Hladna valjarna Bela, Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna Jesenice) in da zadnji dve leti prepričljivo vodita Hladna valjarna Bela in Valjarna bluming štel. Potrebno bi bilo narediti študijo, zakaj tako stanje, saj iz teh podatkov lahko sklepamo, da se utegne pojav ponoviti tudi v novi jeklarni.

TEHNOLOGIJA, SOLSKA IZOBRAZBA IN STAŽ

Solstvo v modernih ekonomskopolitičnih sistemih (tako kapitalističnih kakor socialističnih) je eden glavnih stebrov, ki ohranja te sisteme in jih v danih okvirih skuša perfekcionirati. Izobraževanje je postalo pogoj ohranitve (in razvijanja) teh sistemov, kajti znanje pridobljeno v šoli, je znanje, ki je namenjeno človeku, da se orientira v družbeni okolici, da je sposoben sprejemati informacije in na podlagi teh informacij delovati v prid sistemu. Če človek teh informacij ne dobi, je nekoristen (ekonomsko neučinkovit) ali celo škodljiv za sistem (čeprav znanje lahko privede tudi do revolta; vendar so moderni, razviti ekonomski sistemi toliko močni, da revolt zadušijo ali ga celo obrnejo v svoj prid).

Učenci strokovnih sol ŽIC — livarji (IK)

V zgodovini se je v nekem obdobju pokazala potreba (razvoj proizvodnih sil), da se z določenim znanjem poveča delovna učinkovitost. Z zapletenejšo tehnologijo, vedno večjim številom informacij, naraščajoča potreba sistemov, da vedno več ljudi dobi šolsko izobrazbo. Ta trend se nadaljuje še danes in vedno več presežne vrednosti se namenja šolstvu, ki dobiva karakter industrijske produkcije ali produkcije za industrijo (industrija ni mišljena samo kot proizvodnja v tovarnah, ampak kot celotna produkcija v nekem družbenem sistemu — pri nas združeno delo).

...

Nepismen delavec je danes anahronizem v produkciji. Z uvajanjem novih tehnologij prihaja in mora priti do vzporednega pojava, to je do »uvajanja« ljudi, ki bodo s to tehnologijo sposobni upravljati.

Iz teh kompleksnih odnosov smo iztrgali nekaj komponent in skušali ugotoviti, kakšni so medsebojni vplivi. Nas zamina predvsem tehnologija in njena povezanost s stopnjo izobrazbe in stažem v 14 proizvodnih TOZD, ki smo jih predhodno rangirali po stopnji tehnologije.

Prva predpostavka je bila, da tehnologija vpliva na stopnjo izobrazbe: modernejša tehnologija, višja poprečna izobrazba delavcev. Koeficient kontingence (ocena za Pearsona) je pokazal, da obstoji srednje močna povezanost (koeficient kontingence znaša 0,34). Za podatek smo »korigirali« z izračunom parcialne korelacije, kjer smo iz šolske izobrazbe izključili vpliv staža. S tem smo dobili »čistejšo« zvezo med tehnologijo in šolsko izobrazbo. Ta korelacija je nižja (0,23) in spada med šibkejšee zveze. To pomeni, da tukaj obstoji pozitivna zveza. Lep primer, ki nam to zvezo pojasnjuje, je TOZD Hladna valjarna Bela, kamor smo zavestno razporejali delavce, ki imajo več izobrazbe Hladna valjarna Bela kot na primer Žičarna, ki potrebuje več usposobljenih ljudi kot pa zastareli obrati s »preprosto« tehnologijo, ki večji del slo ni na fizičnem delu. V tem primeru je dokaj jasen odnos »prisile« oz. »diktata«, ki ga vzpostavlja tehnologija: potrebno je bilo organizirati ustrezno kadrovsko politiko; nova tehnologija — drugačne potrebe. Tehnologija na nek način determinira človekovo akcijo tudi izven neposrednega stika z mašinerijo (o tehniki kot pečatu današnjega sveta je že bilo govora).

...

Zgodovinsko je pogojeno, da imajo starejši delavci pogosto nižjo izobrazbo kot mlajši. Možnost in nujnost šolanja je pridobitev zadnjih treh desetletij. V modernih obratih potrebujejo ljudi s »sodobno« izobrazbo in to je eden od razlogov, da v novejšee obrate zaposlujejo pretežno mlajše ljudi. Drugi je, da starejši delavci ostajajo na svojih delovnih mestih, ki so pogosto v starih obratih (v podporo tej trditvi naj navedemo podatke: v TOZD Hladna valjarna Bela sta od 299 delavcev konec lanskega leta delala samo dva delavca z delovno dobo nad 27 let; medtem ko je v Livarni pri 88 delavcih 26 delavcev z istim

stažem. Tukaj smo zaradi boljše ilustracije vzeli dva ekstremna primera. V ostalih TOZD pojav ni tako izrazit, vendar kot je pokazal izračun, povezava obstaja. Izračun kontingence je pokazal srednje močno povezanost (0,47) med tehnologijo in stažem: obstaja zveza (dokaj močna) med stanjem tehnologije in delovnim stažem (modernejši agregat — krajši staž in obratno). Seveda je potrebno še enkrat poudariti, da tu ne vladata neka absolutna medsebojna pogojenost teh dveh pojavov, ampak je to le en vidik kompleksnega.

Mimogrede smo se dotaknili tudi odnosa šolska izobrazba — staž: Iz obnosa srednje močno povezanost med izobrazbo in stažem: krajši staž višja izobrazba in obratno.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Tehnika (mašinerija) je podaljšek človekovih sil. Človekovo spoznanje, da so njegove moči prešibke, je pripeljalo do tega, da je začel uporabljati orodja, s katerimi so njegove roke postale močnejše — univerzalnejše.

Mašinerija in kapital (oboje je ustvaril človek!) postaneta ogromni moči, izmakneta se možnosti, da ju človek kontrolira in uravnava; zato izgleda njuno delovanje kot samonamen, ki s človekovimi potrebami nima dosti skupnega (Marx je dobro vedel, da je kapitalist (kapitalu) vseeno, kaj proizvede in za koga: važno je, da se blago prodaja; pomembna je *menjalna* vrednost in ne *uporabna* vrednost). To nam na svoj način kaže na tesno povezanost in vplivanje tehnologije (seveda skupaj s kapitalom in ustrezno družbeno organiziranostjo) na človeka in obratno (čeprav je ta relacija pomembnejša, se »izgublja« v svetu popredmetenih odnosov).

Nobenega dvoma ni, da tehnika (tehnologija) na vseh koncih vdira v človekovo življenje in vse skupaj odobiva svoj odsev (tudi v banalni koseriji ali humoreski (ki navadno vidita samo vrh ledene gore): zjutraj vstanemo iz zupar jogija, se odpeljemo z avtom, potem z dvigalom, prižgemo klimatsko napravo ... skratka pritiskamo na gumbe in razni stroji nam lajšajo življenjske napore.

Tehnika je možnost in eden velikih ciljev komunistične družbe je: tehnika v službi človeka, za človeka. Ni bistvo v pritiskanju na gumbe, ampak v človeški družbi, kjer bo tehnika poslušen služabnik.

...

Tudi praksa železarne mora biti naravnana tako, da bo intenzivneje uvajala moderno (avtomatizirano) tehnologijo. To bo reševalo problem pomanjkanja kadrov, povečala bi se učinkovitost in produktivnost, izboljšala ekonomska situacija, povečala konkurenčnost na trgu in ne nazadnje znatno olajšalo delo zaposlenim. Visoko učinkovita industrija je močno avtomatizirana (npr.: uvažanje delovnih robotov v avtomobilski industriji; to lahko pripelje k povečanju nezaposlenosti, kar bo potrebno reševati na drug način in ne z omejevanjem prodora avtomatizirane proizvodnje).

Temelji premišljanje naj predhodi gradnji nove jeklarne, ki mora biti resnično nova, resnično v prid delavcu v železarni in družbi.

Franc TREVEN

ORGANIZACIJA IN SPODBUDNO NAGRAJEVANJE (6)

Kot smo že omenili, takšno ceno uravnava šele svobodno tržišče v široki menjavi. Bistvo je v tem, da se z zmanjšanimi stroški na enoto proizvoda, storitve, večja dohodek na vložena sredstva, da je tako v prednosti proizvajalec, ki proizvaja z manjšo porabo dela, ker prodaja proizvode po povprečni ceni, ki se oblikuje na tržišču. Najbolj pomembno pri tem pa je, da je v *določenem času*, v delovnem dnevu *treba ustvariti več proizvodov, več dobrin, če želimo, da bi zadostili večjim potrebam*.

Na nov vidik uravnilovke je opozoril tudi Janez Barborič. »Po drugi strani pa nizki osebni dohodki, na primer v tekstilni industriji, ki zaposluje prek 300 tisoč delavcev s povprečjem 375 tisoč starih dinarjev, potiskajo delavca objektivno k uravnilovki, ker v masi osebnih dohodkov ni dovolj prostora za stimulacijo.« (Janez Barborič, Aktualna idejnopolična vprašanja pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke, šesta in sedma seja CK ZKJ, Komunist, str. 74.)

Pri tako ocenjeni uravnilovki imamo opravka z družbeno delitvijo, z visoko in nizko akumulativnimi panogami gospodarstva, z različnimi pogoji in možnostmi pridobivanja dohodka, ki ni rezultat dela, produktivnosti, boljšega gospodarjenja, ampak trenutno veljavnih družbenih regulativov o oblikovanju dohodka. Ker se bomo k temu problemu še povrnili, nadaljujemo z razčiščevanjem pojma o nevarnosti in škodljivosti uravnilovke. O tem, da je ne kaže podpirati, da se ne kaže posebej razburjati, če naključno nastane, smo si lahko edini. Treba pa je ugotoviti, kakšne nevarnosti skriva, kaj lahko z njenim uveljavljanjem izgubljamo in kaj pridobimo, če jo zavestno odpravljamo?

Prav gotovo je zelo površna (čeprav ne tako redka) ocena, da so ravno premajhne razlike, razponi vzrok počasnejše rasti produktivnosti in zavora boljšemu gospodarjenju. Povečanje razponov, višji osebni dohodki od dosedanjih lahko prav gotovo prijetno vplivajo na počutje delavcev, so lahko tudi spodbuda za izobraževanje, večja prizadevanja predvsem tistih delavcev, ki bi radi delali na višje ovrednotenih delovnih opravilih. Medtem ko samo večanje razponov, brez meril in pogojenosti k boljšemu delu, večji intenzivnosti, ne dajo ustreznih rezultatov: ne v povišanju produktivnosti, ne v toliko boljših gospodarskih uspehih.

Če bi analizirali porast produktivnosti na tistih delovnih opravilih, kjer so bili z novimi merili višje ovrednotena, bi lahko ugotovili: če ni bila k temu dodana zahteva, normativ, koliko več je treba tudi napraviti, tudi produktivnost zaradi višjega osebnega dohodka ni porasla. Če bi šli meriti delovno intenzivnost, recimo ključavničarja,

varilca v hidrocentrali, ki ima najmanj za 50 odstotkov višji osebni dohodek, kot ga imata ključavničar in varilec v tekstilni tovarni, bi ugotovili, da delovna intenzivnost ni ustrezna razliki v višini, v razponu osebnega dohodka. Lahko bi ugotavljali, koliko je porasla produktivnost, delovna vnema, disciplina v delovni organizaciji, ki je za 30 odstotkov dvignila osebne dohodke? Ugotovili bi: večje zadovoljstvo, socialni mir, ne pa tudi ustrezne delavnosti. Iz tega bi lahko povzeli zaključek, da samo povišanje osebnega dohodka, povečanje razponov ni rešitev za večje rezultate dela. Samo zaradi poviševanja ne bo občutne porasla produktivnost in zagretost za boljše gospodarjenje. Morda celo prej v primeru, če neki delovni organizaciji grozi, da bo zaradi slabih gospodarskih uspehov, slabe organizacije dela in poslovanja morala v stečaj? Ne bi navajali domnevnih primerov, ne poznamo pa takšne analize.

SPODBUDA ZA VEČJA PRIZADEVANJA

Razprave o uravnilovki bomo zmanjšali, če se bomo temeljito pogledali, kaj so delovne spodbude, zaradi katerih delavnikov je pripravljen posamičen proizvajalec, združeni proizvajalec napraviti več, bolj zavzeto gospodariti. Če uravnilovka krni delovno vnemo, zavest, potem je potrebno za njeno odpravo bolj razviti druge dejavnike, ki delovno vnemo spodbujajo.

V različnih socioloških raziskavah je mogoče zaslediti želje, da bi ugotovili, kaj najbolj motivira proizvajalca za boljše delo, kaj postavljajo kot glavno spodbudo in željo, da bi bolje delal. Na vrhu vrednot in želja se pojavljata predvsem dve spodbudi: doseči višji osebni dohodek ali večje zadovoljstvo pri delu. Sledijo še druge želje.

Težko bi za normirana delovna opravila, posebej še v tehnično vse bolj razčlenjeni delitvi dela ugotavljali, da tako delo predstavlja posebno zadovoljstvo. To velja v večji meri za opravila, ki so ustvarjalna, ki v večji meri zaposlujejo človekovo aktivnost in ustvarjalnost, kot rutinska, posebej še težaška opravila. Zato najbrž še za veliko delovnih opravil dolgo ne bomo mogli trditi, da predstavljajo — posebno zadovoljstvo. To pa nas ne odvezuje, da ne bomo povsod, kjer je le mogoče, ustvarjali boljše delovne pogoje, poskrbeli za boljše počutje proizvajalcev. Tudi materialne zahteve pri nas še niso v tolikšni meri zadovoljene, da bi lahko povzemali nekatere izsledke socioloških raziskav v industrijsko visoko razvitih državah, kjer v raziskavah že prednjači zadovoljstvo pri delovnem opravilu pred višjim osebnim dohodkom.

NAVODILA ZA OBRAČUN REKLAMACIJ

Za dobro delo dobro, za slabo delo slabo plačilo! To sicer zveni še precej po starem, vendar z delitvijo osebnih dohodkov želimo doseči prav to. Da bo vsak delavec nagrajen po svojem delu, se pravi, da je treba imeti takšna merila, na osnovi katerih bo delavec lahko sam izračunal, koliko dobi za svoje delo.

Kjer delitev ni tako urejena, razumljivo tudi kvaliteta in količina opravljenega dela ne moreta biti posebno odvisni od denarne stimulacije, pač pa nanju največ vpliva zavest, prepričanje in vzgoja, ki smo si jo pridobili tudi od starih rekli: »Brez dela ni jela« ali »V delu je moč«, »Delo nas drži pokonci«, ali celo »Kdor ne dela, naj ne je!« itd.

Ko iščemo takšne načine delitve, da bi bili najbolj stimulirani, da bi napredovali individualno in celotna družba, moramo žal iskati tudi nekatere merila oziroma ukrepe za slabo delo. Med drugimi je to tudi merjenje reklamacij za slabe izdelke in slabe storitve. V zvezi s tem je bilo naročeno, da se izdela in uveljavi ustrezno navodilo o postopku za reševanje internih reklamacij za proizvodne izdelke ter storitve.

Osnutek so na oddelku za organizacijo dela na sektorju za ekonomijo in organizacijo že sestavili in ga sedaj na osnovi pripomb članov komisije dopolnjujejo. V njem je med drugim rečeno, da reklamacijski postopek lahko zajema vsa dela, ki se opravljajo v zvezi s proizvodnjo izdelkov in strokovno dejavnostjo. Se pravi, da se bo reklamirala neustrezna kvaliteta, razne poškodbe, delne ali popolne izgube blaga, materialov, izdelkov, prav tako pa tudi neustrezne in nekvadratne storitve ter izdelava rezervnih delov.

Po tem navodilu bodo osnova za reklamacije podatki v specifičnih naročilih, oddajnicah, dobavnih listih, pri dobavah od zunaj pa v prevzemnih listih. Če se bo torej ob prevzemu polizdelkov, izdelkov, rezervnih delov in storitev ugotovilo, da niso narejeni v skladu z naročilom, bo sprožen reklamacijski

Zato ostanimo pri spodbudah v zvezi osebnimi dohodki in uravnilovko. Iz izsledkov socioloških raziskav pa vzemimo tisto, v kar najmanj dvomimo. Ugotovili so, da cilj, ki je dosežen, ni več spodbuda!

Če je ta ugotovitev točna, potem se takoj ponuja zaključek: kolikor bolj stalno je materialno nadomestilo za delo, kolikor bolj stalen je osebni dohodek, toliko manj je spodbuden. Zato potlej poglaviti »greh« uravnilovke ni v razponu, razlikah, ampak v statičnosti. Doseženi cilj torej ni spodbuda, zato se je treba ozirati za *novimi cilji*.

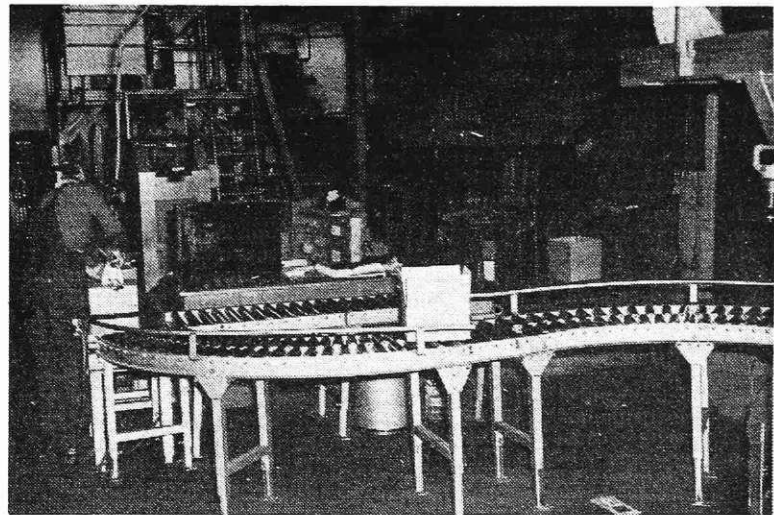
Bi lahko iz tega povzeli, da se je pri nas tako razraslo nadurno, honorarno delo, da je menda 190 tisoč upokojencev še v delovnem razmerju, ker si na ta način lažje pridobivajo višji osebni dohodek, kot za svoje delo v delovni organizaciji? Je v tem treba iskati vzroke za zelo veliko ekonomsko emigracijo, saj naši delavci, pogosto na težjih delovnih mestih, nižjih od njihovih kvalifikacij, zelo prizadevno »garajo« za višjo plačo? In če ti delavci intenzivneje delajo za višji osebni dohodek, ni mogoče sklepati, da so pripravljeni napraviti več, če bodo zato ustrezno nagrajeni? Hkrati to nedvoumno kaže, da niso po naravi leni, (kajti take izločajo) ampak so *prizadevni delavci — za višji osebni dohodek!* In naposled, zakaj ti delavci ob povratku, ko se zaposlijo doma, ne delajo z ustrezno intenzivnostjo, kot so delali na tujem?

Najbrž zato, ker niso k temu spodbujeni, ustrezno nagrajeni, ker so naši proizvodni procesi, predvsem pa opravila v delovni organizaciji še preslabo organizirani?

Kateremukoli razlogu bolj verjamemo, (tudi če vemo in skušamo ugotavljati še nove) nedvoumno lahko ugotovimo, da so v tem občutne razlike. Zato ne bo odveč trditev, da je delavec, kjer je še mogoče, pripravljen napraviti več, če bo k temu materialno spodbujen. Najbrž pa je treba ostro ločiti, če dobi več brez ustreznih večjih zahtev ali si mora »več« z ovrednoteno prizadevnostjo zaslužiti. Spodbuda za večje delovne uspehe je zanesljivo v tem, da *denarno nagrado pogojujemo, vemo za ustrezna, večja prizadevanja, uspehe*. To pomeni, *cilj ne sme biti vnaprej dosežen, zagotovljen*, ampak mora biti negotov, *zanj si je treba prizadevati!* Možno ga je doseči le z ekonomsko ovrednotenimi in priznanimi rezultati.

To so zelo splošne trditve, ki imajo tudi izjeme, posebej glede na to, kakšna prizadevanja, večji učinki bi jo lahko zaradi nesmotrnosti krnili in zavirali? Za razčiščevanje teh pojmov si moramo navedene ogledati nekatere dejavnike in vidike, ki pomagajo k ustvarjanju nove, povečane vrednosti.

(Se nadaljuje)

Pakiranje žičnikov v žebliarni (SK)

Dopisujte v Železarnjo

ZDA

Po ameriških podatkih bo v bodoče na razpolago manj jeklenih odpadkov iz zavrženih avtomobilov kot je to slučaj danes. Vzrok je v tem, ker bodo zaradi varčevanja z gorivom lažji avtomobili imeli manj železne zlitine (8–9% v letu 1985 v primerjavi s 14,3% v letu 1978) in tudi delež jekla bo nižji. Predvidevajo, da bo leta 1985 v avtomobilih od

68 do 72 odstotkov vsega železa v primerjavi s 76,6% leta 1978. Delež visoko trdnostnih jekel, ki so zaradi legiranih primesi težje uporabljena v jeklarstvu, bo v bodoče pri avtomobilih narasel s sedanjih 3,7% na 17–19%.

ZDA

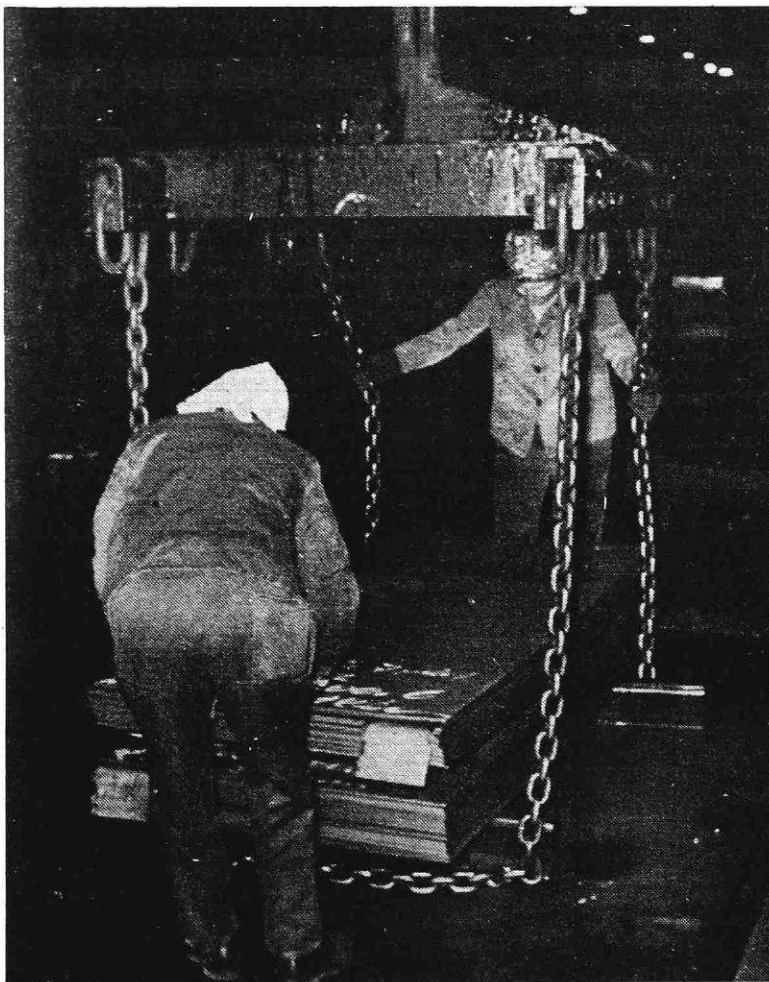
Čeprav je v ZDA situacija v preiskrbi za nafto iz leta v leto slabša, so morale ameriške železarne po letu 1974 zaradi pomanjkanja koksa porabiti na plavžih približno 6,5 milijonov ton nafte. Po letu 1974 se je znižala letna proizvodna zmogljivost koksa na 52,5 milijonov ton na 45 milijonov ton v letu 1978. Glavni vzrok za to je bila zaostritev zahtev v zvezi z zaščito okolja. Za izvedbo potrebne modernizacije, ki bi ugodila tem zahtevam bi morale železarne investirati štiri milijarde dolarjev. Posledica takšne situacije je, da morajo mnoge ameriške železarne uvažati vedno več koksa iz tujine.

JAPONSKA

Izvajanje japonskega programa izkoriščenja sončne energije, ki ga v izdatni meri podpira vlada, bo v prihodnjem desetletju precej povečalo porabo železarskih izdelkov. Predvidevajo, da bo po letu 1985 potrebno za kritje potreb tega programa letno 11,5 milij. ton raznih izdelkov. Ta količina bo razdeljena približno takole: 2,5 milij. ton sončne elektrarne, 6 milij. ton za proizvodnjo avtomobilov na sončno energijo in 3 milij. ton za ogrevanje in hlajenje poslovnih ter stanovanjskih zgradb. Kot primerjavo je mogoče navesti podatek, da porabi japonska ladjedelniška industrija danes okoli 2,26 milij. ton železarskih izdelkov letno.

PORTUGALSKA

Portugalska vlada je potrdila predlog o rekonstrukciji in povečanju proizvodnih zmogljivosti državne železarne v Seixalu. Zgradili bodo nov plavž, jeklarne s kisikovimi konventorji, valjarno žice in profilarno valjev. Naprave bodo zgrajene do leta 1983 in pri financiranju računajo na posojila dobaviteljev opreme v trajanju deset let. Precejšen del proizvodnje nameravajo izvoziti.

Signiranje pločevine v valjarni na Javorniku (IK)

POGOVOR O EKONOMSKI STANARINI

V ponedeljek, 22. oktobra, sta občinska konferenca SZDL Jesenice in občinski sindikalni svet Jesenice organizirala v gledališču Tone Cufar na jesenjskem sestanek z vsemi predstavniki delavskih svetov, predstavniki osnovnih organizacij sindikata, predstavniki hišnih svetov in predstavniki krajevnih konferenc SZDL v občini Jesenice. Na tem sestanku je bila podrobneje razlaga gradiva o prehodu na ekonomske stanarine v občini Jesenice do leta 1985, hkrati pa so se na sestanku tudi dogovorili o postopku in roku javne razprave, ki naj bi bila po že v naprej dostavljenem gradivu o prehodu na ekonomske stanarine zaključena v naši občini do 15. novembra 1979.

O predlogu samoupravnega sporazuma o postopnem prehodu na ekonomske stanarine je 24.9.1979 razpravljalo tudi predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice, ki sklenitev predlaganega samoupravnega sporazuma o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine v občini Jesenice podpira v celoti.

TEMELJNA IZHODIŠČA ZA PREHOD NA EKONOMSKE STANARINE

V procesu uveljavljanja novih samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva so ekonomske stanarine oziroma sam prehod na ekonomske stanarine deležne še posebne družbenopolitične pozornosti, saj predstavljajo eno najpomembnejših nalog, katero je potrebno uspešno in pravočasno razrešiti, da bi tako zagotovili uveljavitev ekonomskih stanarin do leta 1985. Ob tej uvodni ugotovitvi se moramo zavedati, da smo soodporni odgovorno in pomembno nalogo, ki je obremenjena tudi v vsebini sklepov VIII. kongresa ZKS, osme seje predsedstva CK ZKS in IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Na področju uveljavljanja ekonomskih stanarin smo v preteklem obdobju v občini Jesenice izvedli določene priprave, ki nam dajejo možnost nenazadnje pa nas tudi obvezujejo, da to pomembno nalogo v procesu uveljavljanja novih družbeno-ekonomskih odnosov tudi najprej izvedemo.

ZAKAJ PRAV EKONOMSKE STANARINE?

Zato, ker ugotavljamo, da so ekonomske stanarine bistven element družbeno-ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu in osnova za dejansko krepitev vpliva delovnih ljudi in občanov na odločitve na tem področju. Ekonomska stanarina je pomembna materialna osnova za samoupravno dogovarjanje in odločanje pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in stanovanji v družbeni lastnini. Ne bi bilo prav, če bi ugotavljali, da šele v letošnjem letu pristopamo k izvrševanju materialne podlage za učinkovitejšo gospodarjenje z družbenim stanovanjskim skladom.

Znano je, da so bile stanarine vse do leta 1975 »zamrznjene« in do akkrat več ali manj simbolične. Ob tej ugotovitvi moramo reči predvsem to, da so relativno majhna sredstva za vzdrževanje do leta 1975 onemogočala kakršnokoli učinkovitejšo gospodarjenje, t.j. obnavljanje in vzdrževanje stanovanjskega sklada v družbeni lastnini. Te posledice so v določeni meri pritojne še danes, vendar pa moramo ugotoviti da se je materialna podlaga za vzdrževanje ne glede na premlajajočo inflacijska gibanja po letu 1975 nenehno izboljševala. Od tega leta dalje pa do zadnjega porisanja stanarin s 1. julijem 1978. eta smo stanarine povišali v občini Jesenice v poprečju skupaj za 97,3 %.

Zlasti pomemben je bil skok stanarin v letu 1975, ko smo stanarine povišali prvič po daljšem obdobju za 25 %, hkrati pa smo uveljavili tudi v letu 1973 izvedeno novo točkovanje stanovanj v občini Jesenice, kar je dalo prvo pomembnejše porisanje stanarin v poprečju za

46,6 %. Vsa nadaljnja povišanja stanarin v letih 1976, 1977 in 1978 so bila izvedena v skladu z republiški dokumenti o politiki cen proizvodov in storitev v soglasju z izvršnim svetom skupščine občine Jesenice. V lanskem letu smo uveljavili tudi dodatnih 17 točk za kotlovne naprave in kotlovnice v tistih stanovanjskih hišah, ki niso priključene na vročevodno omrežje mesta. To nalogo smo morali izvesti v vseh občinah na podlagi sodbe ustavnega sodišča SR Slovenije. Zato je bilo v lanskem letu uveljavljeno povišanje stanarine v poprečju za 30 % in to v višini 40,5 % za tiste hiše v družbeni lastnini, ki imajo ogrevanje iz lastnih kotlovnice ter za 21,8 % v vseh ostalih družbenih stanovanjskih hišah. Vsa ta povišanja nam povedo, da imamo danes v občini Jesenice poprečno stanarino v višini 8,37 din na kv.m. stanovanjske površine oz. 411,97 din za poprečno stanovanje v občini v izmeri 49,22 kv.m. s poprečno točkovno vrednostjo 117,21 točke.

Stanarina na kv.meter je odvisna od kvalitete stanovanja in je višja od 8,37 din na kv.m. za tista stanovanja, katerih točkovna vrednost je večja od 117,21 točke oz. nižja za vsa tista stanovanja, ki imajo manj kot omenjeno število točk. Ta stanarina, to je današnja dejanska stanarina, pa predstavlja tako imenovano izhodiščno stanarino, katero bomo poviševali do leta 1985, v katerem naj bi zaključili postopen prehod na ekonomske stanarine. Pri tem je potrebno omeniti dogovorjeno izhodišče, da naj bodo ekonomske stanarine za enaka stanovanja, t.j. enake površine in z enakim številom točk izenačene, to pa seveda ne pomeni, da morajo biti izenačena tudi poprečja stanarin med občinami kajti le-ta so odvisna

od točkovnih vrednosti stanovanj in površin, znano pa je, da imamo na Jesenicah relativno nizko poprečno točkovno vrednost 117,21 točke na stanovanje (v Kranju 137, v Škofiji Loki 132 in v Radovljici 120 točk), kar pomeni, da smo soodporni s problematiko znatnega dela starejšega stanovanjskega sklada z relativno majhno točkovno vrednostjo oz. s stanovanji slabše kvalitete.

Ekonomske stanarine smo opredelili z definicijo, da je družbeno priznana cena za uporabo stanovanja, ki jo določijo delovni ljudje in občani s samoupravnim sporazumom. To pa pomeni, da je potrebno zagotoviti enotno uveljavitev poviševanja stanarin do leta 1985 za vse uporabnike družbenih stanovanj, ne samo za tiste, ki bi samoupravni sporazum o prehodu na ekonomske stanarine sklenili preko zborov stanovalcev stanovanjskih hiš in preko zborov delavcev v združenem delu, temveč tudi za vse ostale, ki samoupravnega sporazuma ne bi sklenili. Načela samoupravnega sporazumevanja v takem primeru veljajo, da je potrebno zagotoviti enotnost uveljavitve prehoda na ekonomske stanarine s sprejetjem ustreznega občinskega odloka, saj bi bilo nesprejemljivo da bi podpisniki samoupravnega sporazuma plačevali povišano stanarino, preostali pa ne.

KAJ ZELIMO DOSEČI Z EKONOMSKO STANARINO?

Ekonomska stanarina izhaja iz dejanskih potreb stanovanjske hiše in celotnega stanovanjskega sklada v družbeni lastnini s tem, da so upoštevane z zakonom določene obveznosti, tehnični normativi, standardi in zlasti naslednja izhodišča, ki morajo jamčiti, da ekonomska stanarina zagotavlja:

1. sredstva za amortizacijo stanovanjskih hiš in stanovanj v višini 1 % revalorizirane vrednosti stanovanjske hiše in stanovanja, oz. prodajne, tako imenovane očiscene cene kv.m. novozgrajenih stanovanj brez stroškov komunalne opremljenosti;

2. sredstva za vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj v takem obsegu, da se zagotavlja vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj ter zamenjava dotrajenih elementov, instalacij in opreme v skladu s sprejetimi normativi in standardi, predvsem s odlokom skupščine občine Jesenice o minimalnih tehničnih in drugih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš, ki je bil sprejet v letu 1977;

3. sredstva za upravljanje s stanovanjskimi hišami in stanovanji, ki so potrebna za delovanje hišnih svetov, zborov stanovalcev, samoupravne stanovanjske skupnosti in pogodbenih delovnih organizacij, ki opravljajo skladno z zakonom o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini na podlagi sklenjenih dolgoročnih pogodb določena strokovna opravila za potrebe sklada stanovanjskih hiš v družbeni lastnini. Te pogodbenne organizacije so Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice in ZESTAN Ljubljana za železniški stanovanjski fond;

4. sredstva za pokrivanje funkcionalnih stroškov hiše, kot npr.: zavarovalne premije, prispevek za zaklonišča, bančne storitve, stroški revalorizacij, točkovanj, ipd.

IZ KAKŠNIH IZHODIŠČ IZHAJAMO PRI IZRACUNU EKONOMSKE STANARINE V OBČINI JESENICE?

Osnovna izhodišča za izračun ekonomskih stanarin v občini Jesenice sledijo na naslednjih bistvenih elementih:

1. osnova za odmero letne stanarine je revalorizirana vrednost stanovanjskih hiš in stanovanj, ki v naši občini znaša po stanju na dan 31. 12. 1978 1.268.739,140 din oz. skoraj 127 starih milijard, kar predstavlja

a) za amortizacijo	1,0 %	oz. 32,80 %
b) za vzdrževanje iz združenih sredstev v okviru samoupravnega stan. skupnosti	1,1536 %	37,84 %
c) za vzdrževanje hiš v okviru zborov stanovalcev	0,4055 %	13,30 %
d) za stroške upravljanja in delo strokovnih služb	0,3106 %	10,19 %
e) za funkcionalne stroške	0,1789 %	5,87 %
skupaj	3,0486 %	100,00 %

V predlogu samoupravnega sporazuma o postopnem prehodu na ekonomske stanarine je navedeno, da se amortizacija stanovanjskega sklada uporablja za reprodukcijo stanovanj in stanovanjskih hiš, t.j. za gradnjo ali nakup nadomestnih stanovanj in za prenavo ali zamenjavo večjih konstrukcijskih in drugih elementov (strehe, stropi, instalacije, itd.) že dotrajenih ali že amortiziranih stanovanj in stanovanjskih hiš starejših od 100 let in za stanovanjske hiše in stanovanja, katerih amortizacijska doba še ni potekla.

Doslej smo za amortizacijo namenjali nekaj več kot 20 % celotne stanarine, v prihodnje pa naj bi povečan obseg nalog pokrivali z amortizacijskimi sredstvi v višini ene tretjine ali 32,80 % celotne stanarine. V letu 1978 smo za amortizacijo namenili 21,32 % stanarine oz. 0,34 % revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada, za investicijsko vzdrževanje 50,34 %, za tekoče vzdrževanje 10,02 %, ali skupaj 81,68 %, med tem ko se s tem predlogom samoupravnega sporazuma opremo na ekonomske stanarine namenja za navedene potrebe 82,94 %. Iz tega izhaja, da se na račun povečane stopnje amortizacije deloma znižajo potrebna sredstva za investicijsko vzdrževanje, medtem ko se sredstva za tekoče vzdrževanje skupnih delov in naprav v stanovanjski hiši, to je tisti del sredstev, s katerim gospodarijo zbori stanovalcev povečajo za eno tretjino, da bi tako lahko uspešneje izvajali naloge pri zamenjavi dotrajenih elementov, instalacij in opreme v skupnih delih in napravah v stanovanjski hiši, t.j. tistih nalog in opravil, ki so podrobneje opredeljene v 6. členu občinskega odloka o minimalnih tehničnih in drugih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš, katerega so v juliju 1977. leta prejel vsi hišni sveti in zbori stanovalcev (Ur. vestnik Goranske 11/77).

Pri opredeljevanju višine potrebnih sredstev za investicijsko vzdrževanje je upoštevana tudi doba tra-

pomemben delež narodnega bogastva v naši občini;

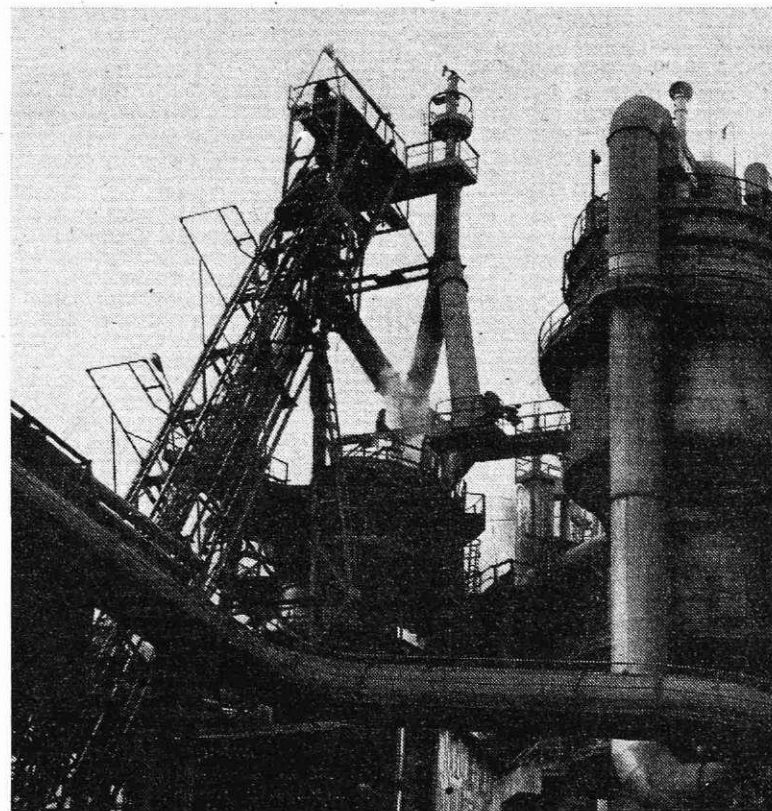
2. naslednji bistveni element je cena stanovanja, ki naj bi rasla po 12 % letno, to je tista cena, ki zajema le gradbeno obrtniška dela, stroške za pripravo stavbnega zemljišča in projektov in stroške za pridobitev stavbnega zemljišča. Ta cena je za leto 1978 ugotovljena v občini Jesenice v višini 7.957,00 din na kv. meter, ki naj bi se poviševala z 12 % letno, do vrednosti 17.590 din na kv.m. v letu 1985;

3. dinamika prehoda na ekonomske stanarine mora biti zaključena v letu 1985 kot zadnjem letu prihodnjega srednjeročnega obdobja in

4. letni odstotek revalorizirane vrednosti stanovanja za letno stanarino naj bi na Jesenicah znašal 3,0486 %.

Višina tega odstotka oz. potrebnih sredstev za ekonomsko stanarino temelji na potrebnih sredstvih za amortizacijo stanovanjskega sklada, ki jo določajo veljavni zakonski predpisi ter na podlagi potrebnih sredstev za vzdrževanje stanovanjskega sklada in stroške upravljanja ter funkcionalne stroške, upoštevajoč pri tem srednjeročne potrebe sredstev za vzdrževanje, tako za investicijsko vzdrževanje kot tudi za tekoče vzdrževanje skupnih delov in naprav.

Predlagana delitev skupnega odstotka za stanarine je naslednja:

Zakladanje plavža (IK)

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

JAPONSKA ŽELEZARSKA INDUSTRIJA V LETU 1978

V preteklem letu japonska železarska industrija, ki je bila v preteklosti sicer znana po svoji izredno dinamični rasti, ni sodelovala pri splošnem povečanju svetovne proizvodnje surovega jekla. Ta je dosegla povečanje za 6 % oziroma s 672 na 712 milij. ton. Japonske železarne so ostale s 102 milij. ton v letu 1978 praktično na isti ravni kot leto prej in za dobrih pet milij. ton pod dosežkom v letu 1976. Delež posameznih jeklarskih postopkov v letih 1976, 1977 in 1978 in v odstotkih je razviden iz razpredelnice:

	1976	1977	1978
SM jeklo	0,5	0,4	—
Elektro jeklo	18,6	19,1	21,9
LD jeklo	80,9	80,5	78,1
Skupaj	100,0	100,0	100,0

Podatki kažejo, da 80 % surovega jekla japonske železarne izdelujejo v kisikovih konvertorjih, ostali del pa v obločnih pečeh. Proizvodnje SM jekla, ki je bila leta 1976 in 1977 minimalna, lani niso imeli več.

Izvoz, ki predstavlja pomemben dejavnik v proizvodnji japonskih železarn, se je v letu 1978 znižal v primerjavi z letom 1977 za dobrih 11 % oziroma s 34,9 na 31 milij. ton. To je bila posledica ostre konkurence na mednarodnem tržišču, recesije in revalorizacija jena, ki je zmanjšal konkurenčno sposobnost japonskih železarn. Pri tem je narasel izvoz v države južne Azije, predvsem na račun LR Kitajske, medtem ko se je v vse ostale države vključno z Evropo, Sovjetsko zvezo in ZDA v primerjavi z letom 1977 znižal.

Japonske železarne si skušajo zagotoviti stalno preskrbo železove rude in premoga za koksiranje s finančnim sodelovanjem v razvoj rudnikov v raznih državah. Na ta način so si zagotovile letno dobavo 80 milij. ton železove rude, in sicer: 60 milij. ton iz Avstralije, 13 milij. ton iz Brazilije, 3,5 milij. ton iz Čila, 2,2 milij. ton iz Mavretanije in 1,8 milij. ton iz Indije.

Največji dobavitelj premoga za koksiranje so s 137 milij. ton avstralski premogovniki, kjer so japonske železarne tudi sofinancirale potrebne modernizacije. Poleg tega dobavljajo na takšen način kanadski premogovniki 6,25 milij. ton premoga in iz ZDA 5 milij. ton.

AVTOMOBIL IN PREMAG

Dejstvo je, da svetovne zaloge nafte niso neizčrpne in da postaja poraba večja kot na novo odkrite rezerve. Zato je vedno bolj simpatična in tudi potrebna ideja, kako vsaj delno zmanjšati porabo naftnih derivatov v cestnem prometu. Ena možnost, o kateri predvsem v ZDA resno razmišljajo, je uvedba avtomobilov na električni pogon. Druga možnost, ki pa zaenkrat še nima bolj konkretnih obrisov in ki se sliši bolj kot želja redkih navdušencev, je uporaba premoga.

Dejansko bi uporaba premoga za pogon motorjev z notranjim izgorovanjem omogočala doseganje večjega izkoristka kot pri njegovem prehajanju v električno energijo ali sintetični bencin. Z avtomatskim dodajanjem majhnih premogovnih briketov v peč avtomobila in njihovim zgorevanjem bi nastala toplota, ki bi lahko poganjala tri vrste toplotnih strojev.

Prvi je parni stroj, za katerega kaže, da zaenkrat ni realno pričakovati njegovo uporabo v ta namen. Druga je plinska turbina. Njeno velikost bi lahko tako zmanjšali, da bi bila primerna za avtomobil. Vendar njena učinkovitost pri teh dimenzijah ni ravno velika. Tretja možnost je Stirlingov motor, o katerem smo v Železaru že pisali. V tem primeru toplota, nastala z zgorevanjem premoga, ogreva v ceveh plin helij in vodik. Z ogrevanjem se plin v ceveh širi in s tem širjenjem premika bat v motorju.

11

IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA

IVAN JAN DRUGI KOKRŠKI ODRED

Vendar pa je partizanska mobilizacija na Gorenjskem v jesenskih mesecih 1944 vendarle močno vplivala na nemško okupacijsko oblast. Le-ta jo je poleg nasilja hotela ovirati tudi z različno lažno propagando. Sem sodijo tudi letaki, ki jih je spet podpisal šef civilne uprave dr. Friedrich Rainer. Njihova vsebina je bila podobna onim iz prejšnjih let. Pod naslovom PASSIERSCHEIN — Propustnica — je pisalo:

»Rok za rokom je minil in Nemčija ni bila uničena! Nasprotno — sovražniku je prizadejala nove udarce in si na svojih mejah postavila novo fronto... Za vas, ki ste v gozdovih to pomeni, da boste še naprej živeli pasje življenje in to v mrazu, snegu in ledu ob slabi prehrani in vedno preganjeni, ne da bi videli kakršenkoli konec...»

Poslušajte se teh amnestijskih odlokov in pomislite, da je doma toplota! Vrnite se in boste kljub vsem lažem vaših osvoboditeljev svobodni Slovenci v svoji domovini...

Taki pozivi krvavega okupatorja, ki je prav tukajšnjemu prebivalstvu in partizanom prizadejal že toliko žrtv in trpljenja, ne potrebujemo komentarja. Vendar pa je ob tem treba povedati, da so nekateri domobranski in protikomunistično nastrojeni zaslepljeni vsem lažem naključ nasledni in zapuščali partizanske vrste, nato pa se priključevali, z vednostjo gestapa, domobranskim posadkam.

Prvi sneg je opozoril, da se bliža nova zima in vojne kljub željam in vse večjim možnostim in osvoboditvi Beograda še ne bo konec. Borci pa so bili razmeroma slabo obuti. Zato sta se dva bataljona — drugi in tretji — po skrbnih pripravah odpravila po obutev in usnje v sicer nevarni, a s temi artikli bogati Tržič. Poveljstvo bataljonov in odreda je prek obveščevalcev zvedelo, da tudi nekateri večji čevljarji mojstri izdelujejo obutev za okupatorjevo vojsko.

Akcija sta vodila namestnik odrednega komandanta poročnik Jože Rebolj-Plaminc in operativni oficir odreda kapetan Marjan Jager-Ris, ki je nanovo prišel v odred. Z njima je iz drugega bataljona odšlo 84 borcev, iz tretjega, ki je trenutno taboril v Zgornjem Lomu, pa 65 mož. Vsega torej 150 borcev. Akcija se je začela po 20. uri, ko sta bili najprej zaradi varovanja postavljene dve močni zasedi s po dvema strojnicama. Vsak bataljon je imel eno.

Prva zaseda je bila razmeščena na severnem začetku ozke Cerkvene ulice pri pokopališču, druga pa na cesti Za Virjem bliže mostu.

Akcija je potekala nekaj ur — in brez strela — prav v Cerkveni ulici in Za Virjem. Kako je bila izvedena je udeleženec opisal takole:

»Ljudje so bili še pokonci, ko so se v dveh večjih čevljarstvih delavnicah (Grosmajer-Frtunar) pojavili partizani. Ko smo našli le nekaj parov čevljev in nekaj kosov usnja, smo iskali naprej, kajti čutili smo, da so ga mojstri poskrili. V precej veliki Frtunarjevi delavnici, kjer smo tudi dobili le nekaj parov čevljev, smo po krajšem iskanju in

mojstrovem zatrevanju, da nima nobene zaloge že hoteli oditi, so nekateri preiskovali hišo naprej. To se je kmalu izplačalo, kajti za neko lažno steno so odkrili velik prostor, ki je bil napolnjen z najraznovrstnejšim in odličnim usnjem! Ni nam bilo mar tarnanja mojstra. Le kaj? On je lepo na toplem z več delavci izdeloval čevlje za Nemce in celo med vojno bogatel, medtem pa so številni naši borci morali hoditi v boj napolnjeni.

Dobro smo izpraznili ta »usnje-ni« bunker in blago naložili na dva voza, ki smo ju dobili pri Švelcu. A usnja je bilo toliko, da je še skoraj vsak borec poleg orožja odnašal proti Lomu balo tega dragocenega blaga. Zasopli in znojni smo proti jutru prišli v Lom, a utrujenosti nismo čutili. Ob uspešni akciji je bilo v nas preveč zadovoljstva.

Borci so se potem odpravili počivat, kuharji pa so pripravili izdaten zajtrk, najboljši zanesljivi pa so šli kopat in izdelovat bunker, kamor smo to usnje shranili. Med vso akcijo, ki je trajala do nekaj čez polnoči, je zaradi drznega vpada v utrjeni Tržič vladala huda napetost, a začudo je vse minilo brez strela.

Z vprego so se ukvarjali borci tretjega bataljona. Voza s konji so potem vrnili lastniku.

Odredna čevljarstva delavnica je že naslednji dan dobila precej usnja in čevljarji so se lotili izdelovanja čevljev in škornjev, nekaj usnja pa so poslali v druge enote in čevljarjem pod Stol, saj je bilo usnja za blizu 1000 parov.

Ljudje so naslednje dni v Tržiču in okolici govorili, da je bilo partizanov kot »listja in trave«, kar je seveda dvigalo politično zavest poštenih Tržičanov, ki so videli in vedeli, da je mesto polno okupatorjevih policistov, orožnikov in vojakov, dostikrat pa tudi domobrancev. Tako je bila s to akcijo dosežena tudi moralna korist.

Seveda vsi mojstri še zdaleč niso bili taki. Nekateri zavedni čevljarji so že prej in pozneje dajali čevlje in usnje za partizane, a to so bili večinoma drobni izdelovalci obutev.

Ker sta oba bataljona — drugi in tretji — zaradi akcije v Tržiču pričakovala sovražnikovo reagiranje, so se zavarovali.

Med pospravljanjem plena 27. oktobra, ko je močno deževalo, so borci tretjega bataljona postavili v Lomu tri zasede s po dvema strojnicama. Med tem so borci drugega bataljona skrivali usnje. Da pri tem ne bi prišlo do sovražnikovega vpada, sta po okolici krožili tudi dve patrulji, ena desetina pa je zasedla tudi prelaz na Javorniku proti Jezerskemu.

Spravilo usnja je varovalo 56 barcev. To jutro, 27. oktobra, je sicer sovražnik miroval, zato pa je bilo drugače naslednje jutro, 28. oktobra 1944. Najprej se je v Tržič pripeljalo 45 domobrancev iz Kranja, ki so se jim v Tržiču priključili tudi orožniki.

Skupaj so krenili najprej proti Jelendolu, nato pa se obrnili v Lom. Tam so iskali sledi za usnjem in brskali tudi po nekaterih hišah. Borci

obeh bataljonov, pričakujoč zasledovanje, ki ga je sprožila drzna akcija, so šli, ko so zvedeli, da se je zasledovanje že začelo, na položaje, da bi zasledovalce napadli. Toda le-ti so se gibali drugod. Kmalu je bilo znano, zakaj. Domobranci in Nemci so imeli v Lomu več obveščevalcev in obveščevalk, kje in kdaj so se gibali partizani.

Tedaj jim iskanje ni uspelo, vendar pa so pozneje, s pomočjo izdajalstva, usnje odkrili in ga odpeljali nazaj v dolino. Tedaj so našli in pobrali tudi več čevljarstva orodja in tako partizanski intendanti povzročili večjo škodo. To je tudi na prebivalstvo vplivalo negativno, zlasti pa še na tiste borce, ki so se pri izvajanju akcije mučili najbolj. Seveda pa so bili zelo prizadeti tisti, ki so tik pred zimo spet ostali brez obutev.

V oktobru 1944 je bilo izvršenih še celo vrsto drugih oskrbovalnih akcij.

V Tržiču sta, na primer, pri belem dnevu šla po pisalni stroj drzna prostovoljca Albin Ahačič in Mato Hreščak iz drugega bataljona KO. Vzela sta ga iz pisarne firme Raubal.

Najštevilnejše in hkrati najnapornejše pa so bile tudi v tem mesecu prehranjevalne akcije. Malo laže je bilo gledati tega v prvem bataljonu pod Stolum, dosti težje pa je to šlo na sektorjih drugega in tretjega bataljona na območju Storžiča in Koke. Tu omenjamo samo največje, v katerih je bilo angažiranih 30, 40, 50 in tudi več borcev.

Tako je, na primer, prvi bataljon s številnejšim moštvom šel v oktobru po hrano ali živino najmanj desetkrat, podobno pa tudi 2. in 4. bataljon. Razlika je bila le v tem, da so borci prvega bataljona izpod Begunjskega jezera hodili v bližnje kraje okoli Radovljice, Beguni in Brezji, ostala dva pa pod Storžičem vse od Tržiča do Kokrice in Visokega.

Zadnja dva bataljona sta za izvedbo prehranjevalne akcije dostikrat potrebovala kar po dva dni, pri čemer ni bilo naporno le hoditi in nositi, temveč tudi nevarno prečkati ceste in vpadati v naselja s sovražnikovimi postojankami.

Podobno se je oskrboval tudi štab odreda s svojimi oddelki, ustanovami in delavnicami, le za ambulanto so v glavnem hrano prinašali drugi.

Zaradi nevarnega terena pa so skupine borcev, ki so odhajale po hrano, dostikrat padale v sovražnikove zasede. V takih primerih so se kljub dolgi in utrudljivi hoji vračali v taborišča s praznimi nahrbtniki, lačni, neprespani in zaradi praznih nahrbtnikov predvsem slabo razpoloženi. Včasih so imeli celo kakega mrtvega ali ranjenega.

Med oskrbovalna dejanja sodijo tudi taki napori, kot so graditve novih taborišč, kopanje za bunkerje in skladišča, prenašanje desk iz raznih oddaljenih žag, potrebnih za gradnjo barak, a tudi nabavljanje šivalnih strojev, ki jih je v bližini Bataljona šlo iskat 20 borcev prvega bataljona.

Nadaljevanje

Skozi okno je Breda zagledala učitelja Jarmana, ki je prihajal proti gostilni. Redko se je oglašal. Ni pa pomnila, da bi prišel ob delavniku že dopoldne. Pomnila je mami, da bo dobila gosta, kar je mama sprejela z odobravočim kimanjem.

Jarman je vstopil v gostilno. Začudilo ga je, da je sam. Vprašujoče je pomignil Bredi.

»Vaša žena je v kuhinji, oče najbrž v hlevu, kmetje pa so odšli na polja, da nadoknadijo dneva, ko so opravili manj, kot so računali.«

Jarman ji je navihano pomežiknil. Natočila je brizganec s cvičkom in ga nesla učitelju.

»Kako pa, Matic? Se bolje počuti?« je z nasmehom vprašal Jarman.

»Popolnoma drugačen pogled ima. Ni se mi zdel toliko prestrašen, kot nesrečen, da bo moral tako obupano končati svoje partizanstvo.«

Jarman je počasi, z užitek pil brizganec. Ves čas Brede ni prenehal opazovati. Smeh se mu je spreverjal v nagajivost.

»Si hudo zaljubljena? Te zdeluje sreča?«

Zavzeto je pokimala, Jarman pa je zamišljen nadaljeval.

»Kar prav. Imej ga rada. Privoščim vama. Res, Breda. Zdaj vem, da nikoli ne boš Zanova. To je prav.« je žalostno razlagal Jarman.

V očeh se mu je zarisala žalost. »Ne razumem, kako je to z Zanom. Včasih sem bil prepričan, vse je odvisno od vzgoje. Nisem več. Koliko lepih načel sem mu želel vcepiti, koliko misli iz knjig sem mu navajal, odbiral najboljše pisatelje. Kot posmeh vsemu, počne, kar najbolj sovražim: preganja ljudi, jih ovaja, muči in menda celo strelja. In to sin dveh učiteljev?«

»Pri Stražarjih se je navzel tega. Nekako so ga znali pripraviti do tega, da je zmogel,« je rekla Breda in sočutno kimala Jarmanu. »Je pač dovzeten za vplive.«

»Kaj pa Albina?« je Jarman jezljivo pomignil proti kuhinji.

»Kdo je na njo vplival? Jaz že ne. Vprašujem se, kaj sem počel teh dvajset let zakona? Kaj sem govoril, kako sem govoril. Res nisem znal vcepiti niti toliko značajnosti, kot je ima poprečen človek? Kot bi Albina potihoma čakala samo na to priložnost. Zdaj ne odneha. Ko včasih oba poslušam, ne vem, kdo je hujši, kdo ima bolj razgreto domišljijo, kdo bi rad uničil več sovražnikov.«

VINKO TRINKAUS

18 IZDAJA

Breda tega ni vedela. Bila je zbegana, da to njej pripoveduje. Tako odkrito. Sinu je bila vrstnica, Jarman pa ji toži, razkriva največje bolečine svojega zakona. Kaj mu lahko poreče? Saj ne ve. Če on ne odmeta, kaj je zapletlo, sina, ženo, če je bil on brez vpliva, kako bi lahko kdorkoli drug, tuj človek svetoval?

Le to se ji je razkrilo, da je postalo življenje hudo zapleteno. Tudi ona se je odtrgala domačin. Seveda za dobro. Ampak tudi Zanj je najbrž mislil, da služi dobremu namenu. Čeprav z grdimi sredstvi. Ampak takšna je pač vojna. Ne vprašuje, kakšni so ljudje, kakšni morajo ostati, vojni nakljud.

»Bi lahko govoril z Maticem?« je v zadregi vprašal Jarman. »Če bo le mogoče. Očeta in mater bi morala za dolgo spraviti iz hiše. Tega ne morem. Sama ne bosta odšla, komaj verjamem. Edino, če bi šla skupaj nakupovat. Drugače je prenevarno.«

Jarman je potrkal kimal, da razume. Popil je brizganec in dvignil kozarec. Vzela ga je, natočila pičajo in se vrnila. »Morebiti mi bo Matic pomagal, da se odločim. Mislim, za dejanje. Saj v mislih sem že davno odločen.«

Breda se je nagnila nazaj in začudena pogledovala Jarmana. Droban, koščen obraz, ki pa je izžareval moč, vztrajnost. Hribovec, poln zdravja, ki si ga je ohranjal z delom, sprehodi po gozdu. Ne toliko lep, kot zdrav človek. Izžareval je nekakšno snažno trdnost.

»Midva sva se že odločila,« je rekla Breda. »Lahko se samo prestrašiva, pritajiva. Ali pa — tudi to počno — menjava prepričanja ali zavezništve. Z napadom ste rešili partizanskega komandirja.«

»Vem to, Breda. Nekaj podobnega, kot kmet, ki da partizanom hrano. Prav tako nevarno kot moje. Mene bi lahko dobili v tistem trenutku, ko sem napadel, lahko me še kdo izda. Tudi kmeta. Vsak ujet partizan, ki bi povedal, kako jim je postregel, ga lahko izda. Ustrelili bi ga. Moja odločitev bi lahko pomenila, da grem k njim. Motijo me leta, malo me pa tudi skrbi, kako bi me sprejeli. Slišal sem, pri njih je strogo, pa ne vem, kaj bi poredki, oče zagrizenega legijsa, ki lovi partizane. Bivši rezervni častnik, kaj če ni prišel vohunit, če ni poslan, da v nekem trenutku, ki ga kot častnik lahko dobro oceni, izda partizanski položaj, obvesti vojake?«

»Bom povprašala Matica. Če bo le mogoče, bom pripravila razgovor,« je obljubila Breda.

Videla je, kako se ji hoče Jarman zahvaliti, v tem pa je prišel v sobo oče. Najprej si je natočil vina, potem pa je prisedel. Odpil je do polovice in si z robom dlani obrisal usta. Razposajeno je premeril Jarmana.

»Na nek način je kar zabavno, da niso ujeli Matica. Naposled je le iz naše vasi. Vi ste ga učili in trdili, da je zelo bister...«

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

12

PRIPOVEDUJE MATEVŽ JEKLER — IZTOK

GROZA V CERKNEM

Dne 26. januarja 1944 smo živeli povsem mirno življenje. Na Kladju se je nahajala Gradnikova brigada. V Zakrižu je bila oficirska šola. V vasi Cezlepa pa se je nahajal štab XXX. divizije. To so bile enote, ki so bile najbližje Cerknemu. Čez noč pa je Gradnikova brigada zapustila Kladje in odšla proti Gorenjski. Tudi Vojkova brigada je odšla, tako da je Cerknanski vrh ostal prazen. Vstop v samo Cerkno je bil odprt. Mi smo živeli s stražo pri topu in pred štabom in nihče od nas ni vedel za premik brigad. Brezskrbno življenje nam je omogočalo tudi dejstvo, da je bil štab divizije le za dober streljal od nas. Snega je bilo malo in so bile po hribih le snežne krpe, zemlja pa je bila zmazana. Dne 27. januarja 1944 so bili opravljeni vsakdanji zbori bataljona, čitanje dnevnega povelja, zamenjava straž, prevzem dežurstva in zajtrk. Vsakdo se je že odpravil na svojo dolžnost. Del bataljona se je na poljski poti že učil korakov. Pri topu je stražil Jože Gazvoda. Naj omenim, da je bil na straži po kazni, ker se je samovoljno odstranil iz bataljona. Jože je bil nemški vojak in je leta 1943 pobegnil ter se priključil NOV.

Tudi Marjan Ciglič se spominja teh dogodkov, saj mu je Kristl odkril fotografsko temnico, ki jo je imel na pod-

strešju trgovine Stucin v Cerknem. Tu so še Matijev, Hotman, Kristl, Stane, Ana, Brane. Prisluhnimo nekaterim od njih.

PRIPOVEDUJE IVAN CURDIČ-KRISTL

Ne vem, kaj sem takrat delal, ko je zaropotalo v Cerknem. Vsak je imel svoje opravilo. Treba je bilo skrbeti za orožje, treba je bilo vaditi in se urediti v vojaških veščinah. Odgovarjal sem tudi za komoro, ker sem se edini spoznal na konje. Dobro pa se spominjam Jožeta Gazvode, kako je z vso močjo tekel skozi vas. Ura je bila okoli sedme jutraj. Prvi trenutek človek ne ve, kaj se pravzaprav dogaja. Ko smo bili prepričani, da gre za napad Nemcev na Cerkno, sem pograbil del minometov in tekel proti kapelici med vasjo Planina in Cezlepa. Od tam je bil lep razgled na Cerkno. Drugi borci so prinesli strelivo, minometni podstavek in noge. Preden pa sem dobil podstavek, sem cev uprl v tla, neki borec pa jo je podprl s kolenom. V hipu je bila mina v zraku. Takoj nato smo namestili minomet in ocenili sem razdaljo. Cilj je bilo lepo videti. Videli so se celo nemški vojaki, kako so tekli sem in tja. Ko je bilo vse pripravljeno, sem okleval nekaj trenutkov. Mnogo misli se mi je pletlo po glavi. Tam doli so tudi naši tovariši, domačini z otroki, kaj če le njih zadene mina, ne pa Nemce. Izbral sem srednjo pot. Vsega skupaj sem izstrelil proti Cerknemu največ pet min. Točno se niti ne spominjam, a več jih zagotovo ni bilo. Drugi tovariši so se spustili pod vodstvom Mirka Malnarica na juriš, ter na vso moč hiteli proti švabom. Mine so padle na pravo mesto. Padle so prav v sredino dogajanja. Ena mina je padla na streho trgovine Stucin. Trgovino so Nemci hoteli izprazniti. Ko pa se je vsula opeka s strehe, so se pobrali. To mi je povedal sam gospodar. Sel sem namreč gledat v Cerkno kam sem zadel, da bi se vedel ravnati z minometom v prihodnje. Vem, da sem se opravičil lastniku trgovine, ker sem mino poslal ravno na njegovo streho in mu odkril skoraj vso hišo. Rekel je, da se mi mora le on zahvaliti, kajti drugače bi si Nemci vzeli čas in bi oropali Cerkno v celoti.

Nemci so ob eksplozivih min odšli iz Cerknega proti Zelinu, ne da bi jih kakšna naša enota napadla. Jaz sem za nagrado od lastnika trgovine dobil steklenico vina. Vsi pa smo bili nagajeni čez kakšne tri tedne, ko smo zvedeli, da so odkrili izdajalca in ga najstrože kaznovali.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 66. seji 15. oktobra obravnaval predlog odloka o določitvi in upravljanju lokalnih in nekategoriziranih cest v občini, predlog odloka o pokopališkem redu, gradivo za pripravo lokacijske dokumentacije za alpsko turistično središče Ribčev laz v Bohinju ter predlog izjemne lokacije za gradnjo hale v Elanu Begunje. Oba predloga odloka bo izvršni svet dal v potrditev in sprejem občinski skupščini na prihodnjem zasedanju. Na seji so sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o prehodu na ekonomske stanarine in ga predložili v potrditev občinski skupščini, ki mora na osnovi sprejetja tega dokumenta na zborih delavcev sprejeti ustrezni ugotovitelni sklep. Obravnavali so tudi gradivo za prihodnjo sejo skupščine SRS in ga s svojimi pripombami in dopolnili posredovali v razpravo na prihodnjo sejo vseh treh zborov občinske skupščine. Izvršni svet je izrekel tudi več pripomb na osnutek republiškega odloka o razporeditvi delovnega časa v državnih organih.

Na deseti seji občinske konference ZK Radovljica 16. oktobra so delegati na osnovi zbranega gradiva in stališč komiteja OK ZK ocenili dejavnost komunistov v pripravi na oblikovanje planskih dokumentov za prihodnje srednjeročno obdobje. Spregovorili so tudi o organizacijskih in kadrovskih pripravah v osnovnih organizacijah ZK za volilne konference ter o nalogah komunistov pri obravnavah devetmesečnega gospodarjenja in zaključnih računov. Delegati so bili podrobno seznanjeni tudi z izvajanjem programa idejnopolitičnega usposabljanja članov ZK do konca 1979. leta.

Koordinacijski odbor za spremljanje družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji prejšnjega tedna ocenil potek sprejemanja samoupravnega sporazuma o prehodu na ekonomske stanarine v občini. Ugotovili so, da so še vedno v zamudi v nekaterih krajevnih skupnostih in OZD. Zato so se dogovorili za ukrepe, s katerimi bodo pospešili sprejemanje sporazuma ter določili časovne roke. O poteku akcije bo koordinacijski odbor pripravil poročilo za predsedstvo OK SZDL. Na seji so se člani odbora seznanili o poteku akcije za prehod na ekonomske stanarine tudi v drugih slovenskih občinah.

Komisija za idejnopolitično usposabljanje komunistov pri komiteju OK ZK Radovljica in Delavska univerza Radovljica sta 10. oktobra povabili Jožeta Smoleta, predsednika komisije za mednarodne odnose pri CK ZKS, ki je govoril občinskemu političnemu aktivu o mednarodnih političnih dogodkih v luči 6. konference neuvrčenih držav v Havani. Podrobno je orisal tudi naše odnose s sosednjimi državami. Predavanje je bilo izredno zanimivo, žal pa udeležba ni bila zadovoljiva.

V Radovljici se je 10. oktobra sestal na prvi seji koordinacijski odbor za gradnjo občinskega družbenega doma v Radovljici. Za predsednika odbora so izvolili Leopolda Pernuša, za podpredsednika pa Jožeta Rebca. V odboru so zastopani delegati občinske skupščine, kulturne skupnosti, krajevnih skupnosti Radovljica, Begunje in Lesce. Po razpravi o nalogah odbora so se dogovorili o okvirnih programskih izhodiščih za izdelavo načrta in zagotavljanja finančnih sredstev. Imenovali so petčlansko programsko komisijo, ki bo do 12. novembra izbrala podatke o kulturnih, družbenih in drugih interesnih potrebah občanov v vseh treh krajevnih skupnostih. Do naslednje seje koordinacijskega odbora bodo izdelali tudi osnutek poslovnika odbora in njegovih delovnih teles.

Po sklepu predsedstva OK ZSMS Radovljica so prejšnji teden člani predsedstva obiskali OO ZSMS v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, kjer so se seznanili z njihovim delom in se pogovorili o nalogah članov osnovnih organizacij pri uveljavljanju pobude tov. Tita o kolektivnem vodenju in odgovornosti v ZSMS.

Na obisku v radovljiški občini je bila v soboto, 13. in v nedeljo, 14. oktobra, deset članska študijska delegacija KP Kitajske iz province Liaoning, ki jo je vodil sekretar Ren Cung Ji. Kitajski gostje so se pogovarjali s sekretarjem komiteja OK ZK Radovljica Vlasto Vidic ter predstavniki OK ZK

in občinske skupščine o gospodarskem, zlasti turističnem razvoju občine, o organiziranosti in delu osnovnih organizacij ZK, o samoupravljanju v združenem delu in vlogi drugih DPO. Na njihovo željo so obiskali dve delavski družini v Lescah, kjer so se zanimali o njihovih življenjskih pogojih in o načinu pridobivanja najemnih stanovanj ter gradnji zasebni hiši. V Radovljici so si ogledali čebelarški muzej, Linhartovo spominsko sobo, Sivčovo hišo, v Bohinjski Bistrici muzej Tomaža Godca in dom Joža Ažmana, na Pokljuki pa so se pri spomeniku padlim borcem Prešernove brigade poklonili njihovem spominu.

Partijska delegacija gruzijskega glavnega mesta Tbilisi je 11. oktobra med bivanjem v Ljubljani obiskala tudi radovljiško občino. V spremstvu predstavnikov komiteja OK ZK Radovljica so si sovjetski gostje z veliko pozornostjo ogledali muzej in grobišče talcev v Begunjah, obiskali pa so tudi tovarno Elan v Begunjah.

V organizaciji medobčinskega študijskega središča za Gorenjsko in komiteja OK ZK Radovljica so se 10. oktobra začela predavanja na letošnji dopisni šoli marksizma za slušatelje iz radovljiške občine. Šola bo trajala osem mesecev, vsako sredo pa bodo študijski razgovori s predavatelji.

Za prvo konferenco Zveze sindikatov Slovenije, ki bo konec oktobra, je občinski svet ZSS Radovljica izvolil za svoja delegata Nado Carl iz Almire TOZD Bohinjska Bistrica in Petra Piškurja iz Verige Lesce TOZD Kovačnica.

Komisija za zadeve borcev in njihovo socialno varnost pri občinskem odboru ZB NOV Radovljica je lani obravnavala in posredovala predsedstvu občinskega odbora v potrditev 223 vlog za priznanje posebne dobe v NOB po noveli zakona, ki naknadno omogoča ta priznanja. Od teh je 179 vlog prosilcev, ki stalno bivajo v radovljiški občini, drugi pa izven občine. Do septembra 1979 je bilo od 179 vlog na pristojnih organih invalidsko pokojninskega zavarovanja ugodno rešeno 68 vlog, za katere so upravičenci že dobili odločbe o priznanju posebne dobe.

Od januarja do konca avgusta 1979 so industrijska podjetja v občini Radovljica izvozila na tuje za 34,1 % več blaga kot v enakem obdobju lani. Na konvertibilna tržišča so izvozila 86,7 % od celotnega izvoza. Navzlic razmeroma ugodnim izidom pa je izvoz še vedno za 6,3 % nižji od planirane, vendar pričakujejo, da bodo do konca leta izpolnili vse planske obveznosti, ker glavni izvozniki največ izvažajo v drugem polletju.

V okviru letnega programa strokovnega usposabljanja rezervnih vojaških starešin so vse krajevne in osnovne organizacije ZRVS radovljiške občine v soboto, 13. in v nedeljo, 14. oktobra, organizirale taktično orientacijske pohode. Udeleženci so na pohodu reševali taktične in topografske naloge ter opravili streljanje z vojaško puško.

Po podatkih proračunske službe oddelka za gospodarstvo in finance OS Radovljica so znašali dohodki občinskega proračuna od 1. januarja do 30. septembra 65.337.019 din ali 83,2 % celoletnega plana. V tem času pa je bilo iz proračuna razporejeno porabnikom skupaj 56.614.574 din, kar je 72,1 % celoletnega plana porabe prihodka v 1979. letu.

Komisija za informativno propagandno dejavnost pri občinski konferenci ZRVS Radovljica je na seji 17. oktobra ocenila uresničevanje svojega programa v 1979. letu ter na osnovi osnutka programa ZRVS Slovenije za 1980. leto sprejela izhodišče za oblikovanje predloga programskih nalog komisije za prihodnje leto. Posebno pozornost bodo posvetili rednemu informiranju rezervnih starešin o aktualnih družbenopolitičnih vprašanjih, razširjanju obrambno vzgojnega tiska, predvsem vestnika ZRVS, TV-15, zlasti pa Naše obrambe ter revije Obramba in zaštita. Vse te publikacije naj bi našle svoje bralce tudi med občani in šolsko mladino. Načrtujejo tudi več filmskih prireditev in dokumentacijskih razstav s tematiko iz obrambe in zaštite.

Po sestavi turističnih prenočitev v radovljiški občini za prvih osem mesecev letos predstavljajo prenočitve domačih gostov 53, tujih pa 47 %. Iz pregleda prenočitev zadnjih desetih let je razvidno, da so od 1970. do 1975. leta naraščale, potem pa dve leti rahlo padale. V poprečju so domače nočitve naraščale letno za 7, tuje pa upadale za okoli pol odstotka. Ker se razmerje med domačimi in tujimi gosti vse bolj obrača v prid domačih, bodo morali turistični delavci resno razmisliti, kako bi ponovno privabili več tujcev, ki so

do 1975. leta predstavljali večino. Hkrati pa bodo morali tudi v bodoče računati na domače goste in jim nuditi čimboljše pogoje bivanja in zabave, zlasti pa primernejše cene.

Na območju Bohinja imajo evidentiranih skupaj 1255 turističnih sob s 3014 posteljami. Največ 886 sob s 1170 ležišči je v lasti zasebnikov, v hotelih je 348 sob s 742 posteljami, v počitniških domovih 224 sob s 584 posteljami. V planinskih domovih imajo na voljo 88 sob s 376 ležišči ter v gostiščih 63 sob s 139 ležišči. Letos imajo v Bohinju le dve sobi s šestimi posteljami več kot 1978. leta.

Komunalna komisija pri svetu KS Radovljica je prejšnji teden obravnavala vlogo vaškega odbora Nova vas za postavitev nove gasilske shrambe, vlogo PTT TOZD Radovljica za razširitev poštne poslopja in gradnje banke v Radovljici ter predlog za oštevilčenje novih hiš ter imenovanje ulic v novem naselju Predtrg. Komisija je svoje predloge posredovala v potrditev svetu krajevnne skupnosti.

V septembru so delavci in kooperanti Cestnega podjetja Kranj zaključili z asfaltiranjem poključke ceste od Zatrnika do Mrzlega studenca. S tem je cesta povsem asfaltirana od Gorj do Rudnega polja v dolžini 10 km. V teku so samo še dela na opremi ceste, ki pa je že prevozna za vsa vozila. Nova cesta bo imela izjemen pomen za razvoj turizma na Pokljuki, kjer je v zadnjih letih prav zaradi slabih zvez že krepko nazadoval.

Svet KS in družbenopolitične organizacije na Bohinjski Beli so 19. oktobra zvečer priredile v tamkajšnjem kulturnem domu predavanje o uspešnem vzponu jugoslovanske odprave na Mount Everest. O svojih vtisih in doživetjih na najvišjem vrhu našega planeta je govoril član odprave domačin Marjan Manfreda-Marjon, ki je ponazoril podvig odprave z izredno zanimivimi barvnimi diapozitivi. Ob tej priložnosti so podelili svojemu sovaščanu posebno priznanje krajevnne skupnosti.

V prvi letnik hotelske fakultete Opatija, ki ima svoj oddelek pri šolskem centru Radovljica, se je za šolsko leto 1979/80 prijavilo do 5. oktobra 114 kandidatov, predvsem turističnih in gostinskih delavcev iz vse Slovenije. Predavanja bodo v seminarski obliki na Bledu, pričela pa se bodo 19. novembra.

V soboto, 13., in v nedeljo, 14. novembra, je bilo v Varaždinu 50 aktivistov Rdečega križa iz radovljiške občine, ki so vrtili obisk tamkajšnji organizaciji RK, katere predstavniki so bili v gosteh v Radovljici septembra. V razgovorih v Varaždinu so se dogovorili o poenotenju programov dejavnosti krajevnih organizacij RK v obeh občinah in o izmenjavi krvodajalcev. Sodelovanje med obema organizacijama RK uspešno teče že peto leto. Zanimivo je, da so bili stiki vzpostavljeni na pobudo članov RK, ki sodelujejo tudi v kulturnih društvih obeh občin.

Kulturna skupnost Radovljica je v začetku oktobra poslala vsem kulturnim in družbenopolitičnim organizacijam in OZD s področja kulture razpis za prijavo predlogov nagradencev za Linhartovo plaketo 1979. To najvišje priznanje Kulturne skupnosti Radovljica, ki ga podeljuje vsako leto za Linhartov dan 11. decembra, prejmejo posamezniki, organizacije in društva za dosežke na področju kulturnega ustvarjanja in za zasluge pri organiziranju kulturne dejavnosti v občini Radovljica. Rok za prijave kandidatov je 15. november.

Na povabilo DPD Svoboda Tomaž Godec je v soboto, 13. oktobra, zvečer gostoval v Bohinjski Bistrici Logaški pevski kvintet. V dvorani doma Joža Ažmana se je predstavil v prvem delu z umetnimi, v drugem pa z narodnimi in pesmimi slovenskih skladateljev. Goste iz Logatca je za njihovo izredno ubrano in kakovostno petje pozdravilo nekaj nad 250 poslušalcev.

Osrednje spominske svečanosti ob dnevu mrtvih bodo v radovljiški občini: ob 9.30 v Dragi pri spomeniku talcem, ob 10.10 na graščinskem dvorišču na grobovih talcev in ob 11.30 ob osrednjem spomeniku padlim borcem v Radovljici.

S SEJE TURISTIČNEGA DRUŠTVA

Na seji turističnega društva Jesenice, ki je bila v sredo, 17. oktobra, so obravnavali poročilo o uspelem poučnem izletu za člane turističnih podmladkov, na katerem so si ogledali muzej v Kropi, Kurnikovo hišo v Trziču, arboratum v Volčjem potoku in Savinjski gaj v Mozirju. V Cerkljah so bili pri srečnem sprejetju in so se dogovorili o bodočem sodelovanju s prebivalci tega kraja, ki je bil že dve leti zapored prvi pri ocenjevanju urejenosti okolice na Gorenjskem. Podoben izlet bodo pripravili spomladi.

Za udeležbo na srečanju turističnih delavcev, ki bo 10. novembra v Škofji Loki, Železnikih in Dražgošah, se je prijavilo pet članov. Na srečanju bodo podelili priznanja za najbolj urejene kraje na Gorenjskem, priznanja najboljim turističnim podmladkom, pri-

znanja za najboljše spise s turistično tematiko in izvedli finalno kviz tekmovalne podmladkov o turističnih zanimivostih škofjeloške občine.

Na seji so mentorji Šol poročali o pripravah na predtekmovalne kvize, ki bo 10. oktobra v Železnikih. Ugotovili so, da so te priprave zelo uspešne na osnovnih šolah Tone Cufar in Prežihov Voranc na Jesenicah in da sta se tudi gimnazija in šola za zdravstvene delavce prizadevno vključili v tekmovalne in pripravo ter izvedbo turistično vzgojnih predavanj.

Člani komisije za »lepo okolje in lepe rože« so poročali, da so doslej zbrali 50 predlogov za diplome in nad sto imen najpriazdevnejših, ki jih bodo podelili za uspešno vključitev in sodelovanje pri polepšanju mesta in okolice z rožami. Vsi predlogi še niso zbrani, manjkajo predlogi z Javornika, Blejske Dobrave, Podmežaklje in še od drugod. Izredno skrbno sta svojo dolžnost pri ocenjevanju opravili Erika Stana in Rozka Talar, ki sta zares temeljito pregledali in tudi dali predloge za krajevo skupnost Plavž.

Pri obravnavanju organizacijsko-kadrovskih politike so ugotovili, da komisija za turistični promet in informativno službo kadrovske ni najboljše zasedena in da ne deluje kot bi bilo zaželeno. Pereče naloge so: popravilo in ureditev vremenske hišice, prebarvanje Aljaževega stolpa na tržnici, dopolnitev zemljevida Jesenic na poslopju železniške postaje na Jesenicah, priprava novega prospekta Jesenic, prizadevanja za povečanje števila prenočitvenih zmogljivosti in podobno.

Na seji so delegatoma v odboru pri samoupravnem komunalni skupnosti naročili, kaj naj izmeseta na seji, ki bo 25. oktobra. Predvsem se to nanaša na ureditev poti do kampa, posutje kolezarske poti ob Viatorju, razsvetljava v vremenski hišici, vzdrževanje in pleskanje kapelice v spominskem parku in

drugo. Predlagali so, naj bi delavska univerza na Jesenicah po daljšem premoru ponovno izvedla tečaj za turistične vodiče. Naročili so, naj se proteštra proti zlonamerni objavi, da se po nepotrebnem gradi trim steza, medtem ko se cesta do nje ne ureja. V zvezi s tem so menili, da je to zlonamerno podtikanje, ker je bilo v graditve steze vloženega zelo veliko prostovoljnega dela mladine in odraslih in da za denar,

ki se je »naprosjačill« za trim stezo, ne bi mogli ničesar narediti na tej cesti. Udeleženci seje so menili, da se s takimi objavami jemlje volja do ljubiteljskega dela in seje malodušje med občane. Na seji so izbrali Cirila Čopa, da se je udeležil poučnega dvodnevnega izleta, ki ga je organizirala komisija za vzgojo in izobraževanje pri gorenjski turistični zvezi.

B.

nje obdelovalnih površin in tako ohranjajo narcisne poljane, ki bi po nekaj letih, če kmečko delo poneha, izgubile. Zamori jih odpornost rast. Zaradi opuščanja kmetijstva, se pojavljajo na strmih pobočjih erozijski pojavi...

Jesenice same imajo izrazito neugodno lego za razvoj turistične dejavnosti. Vendar skozi mesto teče mednarodna pot. Zato je potrebno, da je kraj čist in lepo urejen. Ponašajo se z lepimi zelenicami in urejenimi parki, ki pa jih je še vedno premalo.

Turistična dejavnost prinaša tudi veliko deviznih sredstev, ki pripomorejo k plačilu bilanc celotne Jugoslavije. Nekaterim je zaslužek od turizma glavni vir dohodka. Ta dejavnost se ne more razvijati samostojno, ampak vzporedno z gozdarstvom, kmetijstvom in gostinstvom.

Nada Šavor
Turistični podmladek, osnovna šola Tone Cufar

POMEN TURIZMA V NAŠEM KRAJU

Turistična dejavnost dobiva v slovenskem merilu vse večji pomen in razsežnosti. Osnova za razvoj turizma so naravne lepote, ki jih v naši širši domovini ne manjka, so pa še marsikje ne odkrite in velikokrat nedostopne.

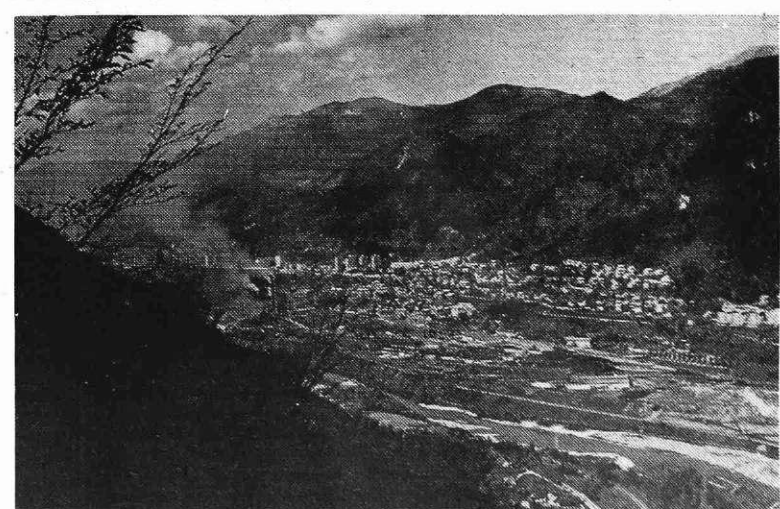
V občini Jesenice je ta gospodarska dejavnost že močno razvita zaradi naravnih znamenitosti, predvsem lepih gora, planin, gozdov, slikovitih alpskih dolin z izvirni manjših in večjih potočkov. Iz alpskih dolin so izhodišča h gorskim vrhovom, znamenitim plezalnim in turističnim potem.

Razsežni gozdovi s svojimi jasmali dajejo zavetišče divjadi, ki je tod ne manjka. Lepe planine z obširnimi visokogorskimi pašniki za govejo živino in ovce omogočajo ponovni razvoj planšarstva. Zadnje čase temu polagajo vse več pozornosti.

Razgibanost terena in alpska klima omogočata razvoj zimskega turizma, ki je v naši občini dosegel že visoko stopnjo razvoja. Kranjska gora z Martuljkom in okolico ter planiška velikanja slovijo po naši ožji domovini in po svetu.

Same naravne lepote pa niso dovolj za razvoj turizma. Potrebna je velika skrb naše družbe, turističnih delavcev in nas vseh, da bi bili naši kraji zmeraj lepše urejeni. Potrebni so nam sodobni hoteli, gostišča in ostali turistični objekti. Važen faktor predstavljajo ceste, ki pripeljejo turista čim bližje turističnim krajem.

To pa še ni vse. Vsi mi moramo skrbeti za čisto in urejeno okolje, ki je v naši občini ogroženo zaradi industrije. Poleg klasičnega turizma se v novejšem času razvija tudi kmečki turizem kot dopolnilna dejavnost predvsem slabodonošnim hribovskim kmetijam. Te imajo širši družbeni pomen: so čuvali naravnega okolja. Preprečujejo zarač-

Jeseniška razglednica (IK)

DELOVANJE KLUBA ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

Člani kluba zdravljenih alkoholikov so se 20. oktobra zbrali na svojem rednem občnem zboru, da bi pregledali delo v pretekli dobi oziroma dosežene uspehe pa tudi neuspehe in da bi si začetni program dela za prihodnje obdobje.

Občnega zbora se je udeležilo razmeroma precejšnje število članov in njihovih sodelavcev ter nekaj gostov, med njimi Pavle Dolar, predstavnik skupščine občine in predstavnik koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu pri občinski konferenci SZDL Jesenice in predstavnik socialnega skrbstva, občnega zbora pa so se udeležili tudi predstavniki klubov iz Radovljice, Škofje Loke, Železnikov in Železarne Štore.

Poročilo podano na občnem zboru kluba ni zajemalo samo časa od zadnjega občnega zbora, temveč delo kluba v daljšem obdobju, z namenom da se kar najbolj celovito prikaže delo kluba.

Prvi klub je bil na Jesenicah ustanovljen leta 1971, prvi sestanki so bili v sejni sobi Delavskega doma na Jesenicah. Z malimi izkušnjami, pa vendar z voljo in prepričanjem, da je treba zdravljenim alkoholikom pomagati, so prizadevanja nekaterih posameznikov rodila razmeroma dobre sadove. Prilagodilo se je mnenje, da ne more biti iz bolnice odpuščen noben zdravljeni alkoholik, če ni osveščen, prav tako tudi njegovi svojci in da je pripravljen svojo rehabilitacijo nadaljevati v klubu zdravljenih alkoholikov, kar pomeni odstranitev posledic in naknadno zamujenega na vseh področjih človekove dejavnosti. Takrat je veljalo geslo »Če si bomo prizadevali, da rehabilitiramo vsakega alkoholika — zdravljenega da ga napravimo v polni meri aktivnega državljanca, da mu pomagamo, da na osnovi svojega dela oziroma rezultatov tega dela doseže tisto stopnjo samozavesti, da se bo otrese občutkov manjvrednosti, potem je namen kluba zdravljenih alkoholikov upravičen«.

Prvi klub na Jesenicah je bil imenovan Livar, v klubu pa so sodelovali: zdravnik splošne prakse, socialni delavec, psihater in patronažna sestra.

S pomočjo Železarne je klub zdravljenih alkoholikov dobil v Titovem domu nove prostore, leta 1974 pa so ustanovili še klub Golica. Oba sedaj redno delujeta. Toda v tem času sta oba kluba ostala brez zdravnika-terapevta in na žalost brez njega delujeta še danes.

Odsotnost zdravnika-terapevta se je odražala na uspešnosti dela kluba, še posebno pri recidivih. Ta vzel pa sta zelo uspešno zapolnila oba terapevta, tako tovarišica Vera Sventova, ki deluje v klubu že od vsega začetka in tovariš Koblar, ki je prišel v klub pozneje.

V obeh klubih je v tem obdobju prišlo do velikih sprememb v članstvu, starejši člani so odhajali, oziroma so po letih abstinence zapuščali klub, prihajali pa so mlajši in se aktivno vključevali v delo kluba. Klub si je prizadeval, da bi obdržal čimvečje število starih članov, kajti njihov prispevek k delu kluba in pomoč mladim članom, sta zelo dragocena.

Za delovanje klubov so bili v letu 1974 postavljeni tudi temelji samoupravne organiziranosti, s tem pa tudi usmeritev za oblikovanje takšne oblike združevanja občanov, kjer zdravljeni alkoholiki po uspešnem zaključnem zdravljenju v zdravstvenih ustanovah, nadaljujejo pot svoje rehabilitacije v klubu zdravljenih alkoholikov, v delovnih organizacijah in družinskem okolju.

Takšna usmeritev je postavila pred klub nove zadolžitve in obveze. Urediti je bilo potrebno formalne pogoje za delo, opredeliti status kluba, zagotoviti finančno in materialno poslovanje, predvsem pa oblikovati odnose s strokovnimi sodelavci in njihovo vključevanje v delo klubov. Prav tu pa so naleteli na težave.

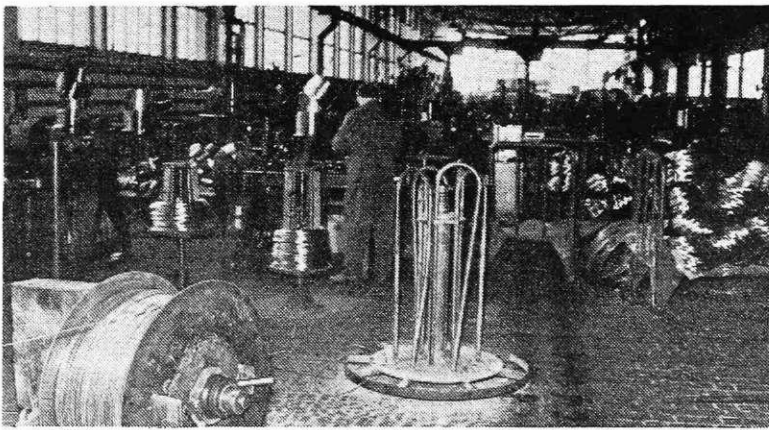
Tako niso imeli urejenega pravnega položaja klubov vse do leta 1977, kar je bilo osnova za nadaljnje delo. Negotovost je močno omajala enotnost in kvaliteto dela, povzročila malodušje in naredila veliko moralno škodo. Kot vemo, je rehabilitacijski proces zdravljenih alkoholikov v klubih pomembna zadeva. Kjer pa klub ne dobi potrebne opore, se večkrat pojavljajo konfliktna situacije, še predvsem, če v njem ne sodelujejo strokovni sodelavci. Zaradi nesodelovanja je okrnjena povezanost in kvaliteta dela v klubih in onemogočena delitev dela po strokovnostih. Strokovno delo v klubu sloni izključno na terapevtech, dočim je organizacijski del v glavnem prepuščen članom kluba.

Pri koordinacijskem odboru za boj proti alkoholizmu pri OK SZDL Jesenice člani uspešno sodelujejo in dokazujejo pripravljenost delati

pri nalogah, ki ne presegajo okvirov njihovega namena in dejavnosti. S tem člani sami poskušajo razbiti obroč anonimnosti in neaktivnosti tudi na področju delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Prav družbena organiziranost daje članstvu upanje in voljo za učinkovito delo.

Poglejmo nekaj števil, ki nam povedo prihode in odhode članov v klub in iz kluba, da bomo lahko ugotovili živahno pretekanje članstva v obeh klubih. Od leta 1974 pa do danes je v klub Livar vstopilo 31 novih članov, v klub Golica pa 40 članov. Da je bil pretok članov v klub Golica večji, je vzrok v tem, da so v ta klub vključevali več članov, zaradi preštevila članstva v klubu Livar. Istočasno pa je oba kluba zapustilo kar 56 članov, od teh je 28 trdnih abstinentov, 15 pa jih je bilo v recidivu, od teh je 11 pozitivno zdravljenih, dva člana pa sta prestopila v drug klub. To pomeni, da je v obdobju od leta 1974 recidiviralo 27 % članstva, torej je uspeh kar 73 %, kar je razmeroma odlično. Člani, ki so klub zapustili zaradi recidiva ali kakšnih drugih vzrokov, so klub obiskovali v poprečju tri leta in pol. V tem obdobju so bile v klubu tudi štiri ženske, sedaj je ostala samo ena, dve z abstinenco nadaljujeta, ena pa je v recidivu.

Starostna struktura članstva v obdobju 1974–1978 je pokazala, da je alkoholizem načeljal ljudi v najbolj produktivnem obdobju človekovega življenja. Poprečna starost alkoholikov je bila 41 let, dočim opažajo v zadnjih dveh letih, da se starost nekoliko niža. Po podatkih sedanjega članstva je v klubu poprečna starost 37 let. Ta starostna meja znižuje pritok novih članov v klub Golica, kamor se je v zadnjem času vključilo največ mladih. Kvalifikacijska struktura pa je naslednja: od 56 članov, ki so klub obiskovali od 1974. leta naprej, je bilo kar 52 članov kvalificiranih delavcev, dve članici sta bili gospodinji, dva pa visoko kvalificirana delavca. V sedanjem obdobju pa je od 46 članov eden visoko kvalificiran, štirje polkvalificirani, vsi ostali pa so ne kvalificirani.

V žičarni (IK)

PO KURIRSKIH POTEH...

Ko je dobila naša šola ime po karavanških kurirjih, smo se odločili, da se bomo seznanili, kako je bilo s temi kurirji med vojno. Od takrat naprej je prišlo na našo šolo že več nekdanjih kurirjev NOB, nekaj pa smo jih obiskali kar na domu. Tokrat pa smo se odločili za drug način. Tovariš Pesjak, komisar kokrških kurirjev, nam je prišel na pomoč. Skupaj z njim smo odšli na Belo polje pri Hrušici, kjer smo si ogledali mesto prihoda kurirjev čez cesto za Savo. Na Bellem polju sta v spomin na to postavili dve spominski obeležji.

Ustavili smo se najprej pri spomeniku partizanskih prehodov 1941 do 1945, ki ga je postavilo železniško transportno podjetje. Franci Pesjak nam je pojasnil, da so taki spomeniki postavljeni po Sloveniji povsod tam, kjer so bili najtežji prehodi čez železnico. »Nevarno je bilo iti čez cesto, železnico in Savo,« je dejal tov. Pesjak, »ker nismo vedeli, od kod preži na nas sovražnik. Tu je bila speljana čez Savo brv in ob tej brvi so večkrat postavljali zasede. Pot je potekala od kurirske postaje G28, ki je bila v Karavankah, čez cesto, železnico in Savo na Mežaklo, kjer je bila kurirska postaja G8. Prenos pošte je bil večkrat tako nujen, da so kurirji morali na pot kljub zasedam Nemcev. Zato smo bili kurirji vedno zelo previdni, saj so nam Nemci delo zelo onemogočali. Tu okoli so posekali 20 m širok pas gozda, tako da so imeli večji pregled nad čisto. Dobro se še spominjam, kako se mi je obrestovala previdnost. Sava je bila de-roča in kljub dolgim palicam, s ka-

Oba kluba imata zelo lepe prostore, katere je uredila železarna Jesenice. Za svoje delo dobivata denarno pomoč od Železarne, skupnosti socialnega varstva Jesenice in konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

Na občnem zboru je bilo poudarjeno, da nimajo posebnih finančnih težav in da v tem pogledu naletijo vedno pri navedenih na razumevanje. Pač pa imajo težave pri samem delu, predvsem pri sodelovanju zdravstvenega kadra, pri razumevanju v nekaterih delovnih organizacijah, še posebno pa pri posameznikih. Izraženo je bilo bolj tiho mnenje, da nekateri vodilni ljudje celo zapostavljajo zdravljenje alkoholikov in zato tudi tistim, ki že dalj časa uspešno abstinerajo, ne zaupajo ter jih celo zapostavljajo.

Poudarjeno je bilo tudi, da se v delovnih organizacijah še vedno mnogo pije in da se kljub zaostreni kontroli prinaša alkohol na delovna mesta. To velja tudi za Železarno, kjer nasproti bivše Kašte dobivajo alkohol kar čez ograjo, seveda imajo še vrsto drugih poti. Zato morda tudi tisti, ki bi morali biti za zgled, pa sami uživajo alkohol, vidijo v uspešno zdravljenih alkoholikih njihovo vest, zato tudi verjetno tak odnos.

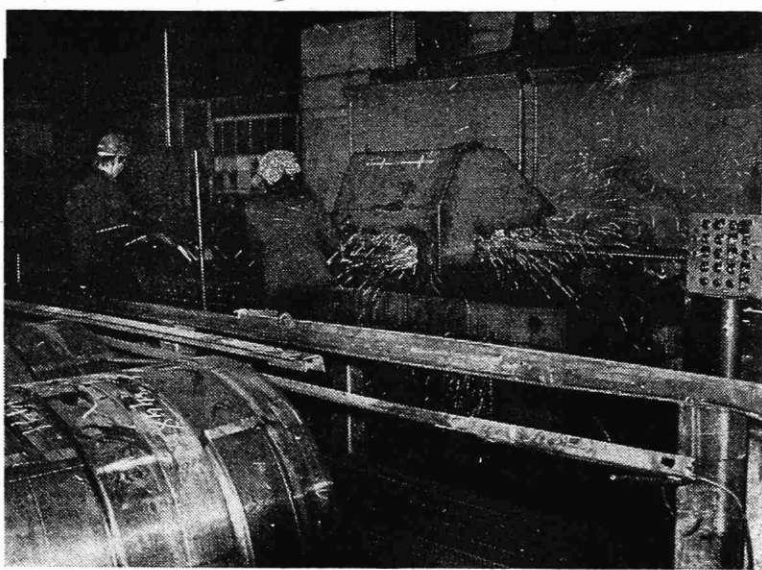
Vsekakor pa je naloga celotne samoupravne družbe, da pomaga pri reševanju tega problema, ki ni tako majhen. Še vedno imamo premalo zdravstvenih organizacij za uspešno zdravljenje. Poiskati bo potrebno tudi na Jesenicah oblike za enostavnejši način zdravljenja, v katerega bomo lahko vključili večje število tistih, ki postajajo iz dneva v dan bolj odvisni od alkohola. Morda bi bilo potrebno več samoupravnega dogovarjanja, več sodelovanja z ostalimi delovnimi organizacijami, da ne bo vedno samo Železarna tista, ki ima posluš za vse potrebe občanov.

Vsi ti problemi so bili vtakani v razpravo, na osnovi teh pa bo napravljen tudi program nadaljnjega dela obeh klubov.

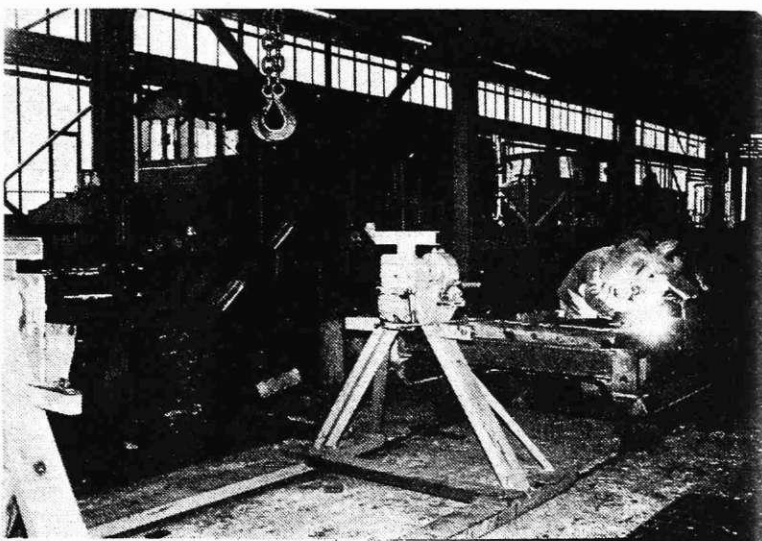
Na občnem zboru so podelili tudi priznanja za abstinenco več članom društva. Člani pa so izrekli posebno zahvalo obema terapevtoma za njuno požrtvovalno in vztrajno delo v klubih.

Skupna želja vseh članov je bila, da bi dobili za delo v klubih tudi zdravnike, kar za Jesenice ne bi smelo biti problem, saj imamo kar precejšnje število zdravstvenega kadra. Vse to je bilo povedano z željo, da bi bilo delo v klubih uspešnejše.

Stane Torkar

Hladno oblikovanje profilov (IK)

TOZD Transport — vozovna delavnica (IK)

ŠE ENKRAT »DA DOSEŽEMO VEČJI RED IN ODGOVORNOST BO POTREBNO KOGA TUDI ODSTAVITI«

V 39. številki glasila ŽELEZAR na strani 13 z dne 18. oktobra je bil objavljen v naslovu navedeni članek. Ker je članek posredoval bralcem netočne podatke in tudi žalil odgovorne delavce, s tem pa tudi delovno organizacijo kot celoto, da škodo, ki jo je povzročil, ne omenjamo, smo prisiljeni zahtevati, da se objavi ta popravek.

Objavili smo, da se bo z ogrevanjem pričelo s 1. 10. 1979, kar smo tudi storili. Ker je tehnično nemogoče priklopiti na vročevodno mrežo v enem dnevu tak kompleks objektov, kot jih imamo na Jesenicah, smo pričetek razdelili na tri faze, tako da so bile Jesenice v celoti ogrevane (razen nekaj izjem) s 3. 10. 1979.

V stolpnici na Plavžu, Titova 87 je montirana avtomatična izmenjevalna postaja, na katero so vezani naslednji objekti: Titova 85, 86, 89, 94, 96, 100, del Tavčarjeve 5 in dve privatni hiši. Režim ogrevanja je bil povsod enak, kar pomeni, da ni bilo razlike med ogrevanjem treh »starih« stolpnice in ostalimi navedenimi objekti. To tudi absolutno ni mogoče, ker je mešalni ventil za vse objekte en sam. Ta izmenjevalna postaja je pričela z obratovanjem 2. 10. 1979.

V vseh izmenjevalnih postajah in tudi v tej na Titovi 87 se dnevno kontrolirajo in beležijo podatki o temperaturi vstopne vroče vode, radiatorske vode in zunanjega zraka ter delovanje avtomatike, napolnjenost sistema z vodo in drugi podatki, pri čemer pa v tej izmenjevalni postaji ni bilo nobenih odstopanj.

V navedeni avtomatični izmenjevalni postaji tudi ni bilo nobene okvare, zato delavci BUSP tudi zanj niso mogli vedeti in ve le pisec omenjenega članka. Zaradi tega tudi ni bila potrebna nobena tehnična intervencija na napravah. Skratka, niti poleti niti sedaj nismo ničesar morali popravljati, ker to enostavno povedano ni bilo potrebno.

V Uradnem listu SFRJ št. 29/79 z dne 29. 6. 1979 je izšla uredba o ukrepih za zmanjšanje porabe in za varčevanje tekočih in plinastih goriv za proizvodnjo električne in toplotne energije, ki jo je izdal Zvezni izvršni svet. Po tej uredbi morajo tisti, ki zagotavljajo toplotno energijo za ogrevanje stanovanjskih in poslovnih zgradb znižati temperaturo za dve stopinji Celzija od projektirane, znano pa je, da je projektirana temperatura za take zgradbe 20 stopinj Celzija. To pomeni, da so stanovanja lahko ogrevana na 18 stopinj Celzija in nič več. To uredba mora tudi BUSP kot distributer vroče vode spoštovati in jo tudi bo spoštoval.

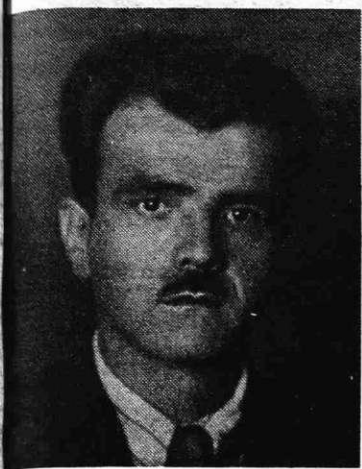
Avtor članka trdi, da so v kritičnih dneh »radiatori ostali bolj mrzli kot mlačni«. Ob tej trditvi moramo povedati, da temperatura radiatorjev ni nobeno merilo, pač pa je merilo temperatura v stanovanju. Avtomatika v izmenjevalnih postajah je namreč naravnana tako, da ob upoštevanju zunanjih temperatur regulira samodejno temperaturo v stanovanjih na 18 stopinj Celzija z malenkostnimi možnimi odstopanji. Tako bo avtomatika pri zunanji temperaturi 18 stopinj Celzija popolnoma zaprla dovod tople vode. Tega avtor članka najbrž ne ve.

Na vsak način bo zvezna uredba prizadela občane, zlasti, kot že ugotavlja sam avtor članka, otroke in starejše občane, vendar se bomo morali s to vrsto varčevanja ob energetski krizi sprijazniti.

Iz vsega tega sledi, da je avtor članka objavil netočne in nepreverjene »podatke«, pri čemer skuša zavajati javnost. Delavci BUSP smo za javnost dela in tudi za vsako resno kritiko, vendar naj bo ta v mejah dostojnosti in objektivnosti. Na noben način pa nismo za kritiziranje, še najmanj, če je to žaljivo in celo družbeno škodljivo.

BIRO ZA URBANIZEM IN
STANOVANJSKO POSLOVANJE
JESENICE, n. sol. o., Titova 18

DELAVSKA UNIVERZA VIKTOR STRAŽIŠAR

deli. Bil je med najaktivnejšimi komunisti in je kot član okrožnega komiteja sodeloval na nekaterih važnejših konferencah (31. decembra se je kot član okrožnega komiteja KPS za Jesenice udeležil 2. konference KPS v Joštanovem mlinu v Celju). Tako kot večino naprednih delavcev in komunistov so tik pred okupacijo tudi Viktorja Stražišarja internirali v Ivanjico, od koder se je pred začetkom druge svetovne vojne vrnil na Jesenice.

Julija 1941 je odšel v partizane in se priključil skupini na Mežakliji, ki se je z ostalimi ilegalnimi skupinami 28. julija združila v Cankarjevo četo na Mežakliji. Udeležil se je bitke na Obranci 1. avgusta 1941 in kot borec Cankarjevega bataljona sodeloval v vseh borbah Cankarjevega bataljona v letu 1941 tja do legendarne draž-

goške bitke. Z jeseniško četo se je hlabro boril 20. februarja na Stolu. 18. marca 1942 je bil v hajki v Sedmih grabnih nad Jesenicami ranjen skozi obe nogi. Po ozdravljenju se je vključil v okrožni komite Jesenice, sredi februarja 1943 pa ga je pokrajinski komite KPS za Gorenjsko imenoval za sekretarja OK KPS v Kamniku, kjer mu je uspelo aktivirati odbore OF. Poln načrtov in sredi revolucionarnega boja je 19. aprila 1943 padel v Kolvcu pri Kamniku. Njegovo ime je vklesano na spomeniku padlih borcev v Radomljah.

Viktor Stražišar je eden najsvetlejših likov tako v predvojni kot medvojni zgodovini jeseniškega delavskega razreda, katerega vpliv seže daleč preko občinskih meja. Gotovo bo delavska univerza na Jesenicah ob svojih jubilejih dostojno počastila spomin na velikega revolucionarja prav s poimenovanjem ustanove po Viktorju Stražišarju.

25-LETNICA LJUDSKE IN DELAVSKE UNIVERZE NA JESENICAH

Z razgovorom za okroglo mizo na temo: 60 let revolucionarnega delavskega gibanja in vloga idejnopolitičnega izobraževanja delavcev, ki je bil organiziran včeraj, so delavci Delavske univerze in vsi, ki so v teh letih sodelovali v procesu idejnopolitičnega, družbenega in splošnega izobraževanja, pričeli s prireditvami ob 25-letnici ljudske in delavske univerze na Jesenicah. K razgovoru za okroglo mizo so bili poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in društev vabljeni tudi delavci, ki so med obema vojnima sodelovali v idejnopolitičnem izobraževanju delavcev in tisti, ki so po osvoboditvi orali ledino izobraževanja ob delu. K razgovoru pa so bili povabljeni tudi borci NOV, da bi tovrstna prizadevanja predstavili v času narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije.

V ponedeljek, 29. oktobra, pa bo ob tem jubileju v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah ob 18. uri proslava, na kateri bodo jeseniško delavsko univerzo pomenovali po predvojnem komunistu in prvoborc VIKTORJU STRAŽIŠARJU.

V kulturnem programu bodo sodelovali: vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica — Breznica in recitatorska skupina amaterskega gledališča Tone Čufar z recitalom o slovenski moderni. Slavnostni govornik bo predsednik sveta zveze sindikatov občine Jesenice Teodor Kreuzer. Ob tej priliki bodo najzaslužnejšim za razvoj izobraževanja ob delu podelili tudi priznanja.

V SOBOTO BODO SLAVILI ČLANI KUD JAKA RABIČ

Člani kulturno-umetniškega društva Jaka Rabič Dovje-Mojstrana bodo v soboto, 27. oktobra, proslavili tridesetletnico ustanovitve in delovanja društva. Iz arhiva, ki so ga vsa leta skrbno urejali, je razvidno, da je bilo društvo ustanovljeno jeseni leta 1949. Seveda pa je že pred tem na Dovjem in v Mojstrani potekalo aktivno delo prebivalcev na kulturnem področju. Ob ustanovitvi so se odločili, da bo kulturno-umetniško društvo na Dovjem nosilo ime po revolucionarju, duhovnem vodju vstaje na Dovjem in v Mojstrani 16. decembra leta 1941, Jaku Rabiču. Bil je tudi udeleženec dražgoške bitke. Skupaj s tovariši se je ranjen ustrelil v znani jami na Okroglem pri Kranju.

Prvi predsednik društva je bil Franc Gaber. Pri društvu so najprej imeli igralsko družino in knjižnico, kasneje pa je aktivnost potekala še v pevski sekciji. V zadnjih letih je predvsem aktivna folklorna skupina. Pomembno delo je v tem času opravila tudi gospodarska sekcija, saj se društvo lahko danes pohvali z lepo urejeno dvorano v kulturnem domu na Dovjem.

Lep jubilej bodo člani KUD Jaka Rabič proslavili v soboto, 27. oktobra, s slavnostno akademijo v dvo-

rani kulturnega doma na Dovjem. Govor bo imel sedanji predsednik društva Mirko Rabič, v pestrem in bogatem programu pa bodo nastopali nekdanji in sedanji člani dramske skupine, pevci, recitatorji, učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana, člani folklorne skupine iz Obrežja, ki so se letos pobratili s folklorno skupino z Dovjega. Se posebno veselo bodo na domačem odru pozdravili znanega slovenskega gledališkega in filmskega igralca Rudija Kosmaka, sicer domačina z Dovjega, po domače Brodhovega Rudija. Naj kot zanimivost omenimo, da je bil Rudi Kosmak pred tridesetimi leti, ob ustanovitvi društva še kot dijak podpredsednik društva.

Na akademiji bodo najbolj zaslužnim podelili tudi priznanja. Že včeraj, v sredo, 24. oktobra, so na Dovjem člani društva odprli razstavo ob jubileju, na kateri so razstavili vrsto gradiva, med drugim dokumente od ustanovitve društva dalje, slikovni material o delu sekcij ter razne diplome in priznanja.

Člani organizacijskega odbora za izvedbo tega jubileja se zahvaljujejo za pomoč delovnim organizacijam, ki so jim pri pripravi prikočile na pomoč.

J. Rabič

Fantje iz Praprotna so navdušili jeseniške upokoјence

FANTJE S PRAPROTNA SO PELI JESENIŠKIM UPOKOЈENCEM

V petek, 13. oktobra, je bil v domu upokoјencev na Jesenicah koncert kvinteta Fantov s Praprotna, ki so letos že drugi brezplačno razveselili upokoјence z lepo domačo pesmijo.

Ta večer je bila dvorana doma zasedena do zadnjega kotička in nekateri so se morali zadovoljiti celo s stojiščem pred vhodom. Nastopajoč

so poslušalci sprejeli z burnim aplavzom. Pevovodja je zbranim najprej predstavil člane kvinteta in obenem povedal, da so s petjem začeli že v osnovni šoli, kjer so nastopali na raznih internih prireditvah in krajevnih proslavah, za javnost pa nastopajo že 17 let. Njihovo petje so že poslušali v vseh večjih mestih Evrope, bili so v Ameriki, pred dvema letoma pa so obiskali daljno Avstralijo. Največkrat so nastopali na avstrijskem Koroškem in pri tamkajšnjih Slovencih se počutili kakor doma.

Na koncertu so zapeli 15 pesmi. Poslušalci so nekatere že pozabili, čeprav so jih nekoč sami prepevali, ta večer pa so jim fantje z ubranimi glasovi zopet oživil spomin nanje, na njihovo mladost. S pesmijo Lahko noč bi ti jaz voščil... je kvintet zaključil svoj koncert, ki je z lepimi slovenskimi pesmimi ta večer razveselil srca vseh poslušalcev. Vse točke koncerta je izredno domiselno povezovala članica amaterskega gledališča Tone Čufar Slava Maroševićeva.

Ob zaključku so poslušalci nastopajoč še enkrat nagradili z aplavzom in jim izročili lep gorenjski šopek. Upokoјenka Nežka Vister, velika ljubiteljica lepega petja, jim je podarila bogato okrašeno torto, ki jo je sama spekla, se zahvalila za pester program in obljubila, da bodo ob prihodnjem nastopu zopet deležni njenih dobrot.

Fantje s Praprotna so navzočim obljubili, da bodo naslednje leto prav radi zopet prišli mednje.

I. Torkar

ZAKAJ GRAJA NAMESTO POHVALA?

Letošnje leto mineva v znamenju otroka, prvi teden v oktobru pa je tudi teden otroka. Vsa ta pozornost, ki naj velja našim najmlajšim, je pravzaprav opozorilo odraslim, da se vedno niso storili dovolj za svoje najmlajše. Kot je že običaj v tednu otroka, se otroci v vrtcih pod vodstvom svojih vzgojiteljic in vauhinj odpravijo ven, na pločnike in poskušajo s svojimi risbami s kredo pričarati svoje otroštvo tudi tistim, ki so nanj že pozabili.

V Ljubljani je tako početje otrok naletelo na prijeten odmev med mimoidočimi, na Jesenicah pa se je zgodilo, da so neko tovarišico iz vrtca na Plavžu, ki je svoje varovanje popeljala na bližnje pločnike, da

bi s kredami narisali kaj lepega in tako tudi drugim prikazali, kaj vse se naučijo v vrtcih, mimoidoči dobesedno nahuhrli, češ, kaj si misli, da uči otroke risati s kredo po tleh. Posebno goreč je bil neki moški, ki si je dal duška celo pred skupino otrok, ki so lahko samo zgroženo opazovali njegovo početje. In lahko si mislimo, kaj se je pletlo v drobnih glavicaх petletnikov, ki so s toliko veselja odhiteli iz pretesnih igralnic ven, na prosto, da se malo sprehodijo in morda komu pripravijo tudi veselje. In obtožba, da potem otroci s kredo rišejo tudi po blokih, ker jih pač v vrtcu učijo risati s kredo in enkrat na leto želijo poslikati tudi pločnike, je vsekakor zgrešena.

Tisti občani, ki so malim nadobudnežem dobesedno prepovedali risati po pločnikih, naj raje malo več pozornosti posvetijo tistim otrokom (vsi tudi niso več otroci), ki vsako popoldne nasmetijo in tudi uničujejo igrišče vrtca na Plavžu.

PRVI KONCERT GLASBENE MLADINE

Vsi poznamo Levstikovo pravljico o Vidku, ki ni imel srajčice. V petek, 19. oktobra, smo si učenci od prvega do četrtega razreda celodnevne osnovne šole Prežihov Voranc ogledali predstavo, ki jo je organizirala Glasbena mladina Jesenice.

Lutkovno glasbeno pravljico nam je predstavila mladinska igralska skupina lutkovnega gledališča Jure Pengov iz Ljubljane. Namesto kostumov so igralci pred seboj nosili lutke, ki so ponazarjale osebe in živali iz pravljice. Glasbeno spremljavo so izvedli igralci sami na preprostih instrumentih. Način, kako so nam mladi gostje iz Ljubljane zaigrali to lepo Levstikovo pravljico, nam je bil zelo všeč. Posebno zanimiva je bila predstava za člane šolskega dramskega krožka. Naučili smo se, kako lahko z malo denarja in dobro voljo na preprost način zaigramo tudi bolj zahtevno zgodbo.

V gledališče vedno radi hodimo in zato se naslednje predstave že tedaj veselimo.

Nika Stražišar, 4. b
Novinarski krožek —
COS Prežihov Voranc

AVSTRIJSKA PRIZNANJA NAŠIM GASILCEM

Pred nedavnim so jeseniške gasilce obiskali predstavniki koroškega deželnega gasilskega poveljstva in gasilskega društva Sent Jakob iz Avstrije in nekaterim jeseniškim gasilcem izročili njihova priznanja.

Gasilci iz Sent Jakoba na avstrijskem Koroškem so za dosežane uspešne sodelovanje in krepitve skupne akcijske pripravljenosti za reševanje na obsejnem območju ob večjih katastrofah ali nesrečah podelili priznanja DUŠANU SIKOŠKU in EDIJU CENČKU, predsedniku in tajniku samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom jeseniške občine in ANTONU ARHU, predsedniku občinske gasilske zveze Jesenice, FRANCU BAHUN, poveljnik poklicne gasilske in reševalne čete naše železarne, pa je od deželnih gasilcev prejel posebni gasilski križec za uspešno delo pri krepitvi medsebojnih strokovnih in tovariških stikov, predvsem pa za sodelovanje v strokovno-akcijskih pripravah za reševanje in pomoč na obsejnem območju, predvsem za primer nesreče v sedanjem železniškem karavanskem in bodočem cestnem karavanskem predoru ali večjih katastrof na obsejnem območju.

Priznanja, ki so jih jeseniški gasilci prejeli, pa pomenijo tudi priznanje za krepitve medsebojnih dobrih sosedskih odnosov med republiko Avstrijo in SR Slovenijo oziroma SFR Jugoslavijo, ki se najbolj učinkovito izražajo ravno s takimi medsebojnimi humanimi akcijami.

Helikopter nad Triglavom (Foto F. Sluga)

MOJI PREDLOGI PISATELJU

Kaj nam pomeni knjiga? Pomeni nam tisto pravo prijateljico, ki naj nas ne bi nikoli razočarala in bo vedno nova in zanimiva. Knjiga nas uči in vzgaja! Je naše oko v svet! Knjiga je naša prva učiteljica in nam pomaga najti pravilno pot v življenju. Pa vendar nekatere knjige niso ne poučne in tudi dobre ne. Navadno knjigo ocenimo tako, da preberemo nekaj strani in če nas ne pritegne, jo odložimo. Vedno se tudi ne potrudimo, da bi razumeli, kaj nam knjiga oziroma pisatelj hoče povedati, kakšen je njegov namen. Nekatere teme tudi niso pravilno izbrane. Kaj nam pišejo pisatelji? Pisatelji pišejo za ljudi, zato naj pišejo preprosto, s srcem. Besede in stavki morajo biti sproščeni, pisani iz ljudi za ljudi.

Vendar je mnogo različnih okusov in kritik. Težko je znati napisati ravno tisto, tisto pravo uspešnico, ki bo še dolgo razveseljevala bralce. Knjiga za mlade! Pisci teh knjig se morajo še posebno potruditi, kajti ravno mladina je najzahtevnejši bralec. Ker smo mladi, smo polni življenja in veselja, zato naj bodo take tudi knjige za nas. V njih naj bo opisano življenje naših vrstnikov vsega sveta, prva ljubezen, prvi uspehi in vsakdanji problemi, ki jih srečujemo v življenju.

Radi pa posegamo tudi po znanstveni fantastiki, po pustolovskih in zgodovinskih knjigah, po romanih kakršnekoli tematike, tudi po klasičnih delih, le kanček humorja mora biti zraven. Ne maramo pa knjig o vojni, o njenih grozotah! Želimo, da bi pisatelji pisali le o veselih in srečnih stvareh, ne pa o vojnah, lakoti, boleznih, ki so še preveč gola resničnost. Radi bi, da so zgodbe pisane jedrnatno in tekoče, saj le tako lahko razumemo smisel knjige. Ni se treba ustavljati pri nebitvenih vprašanjih in stvareh, kajti to zna biti včasih hudo dolgočasno. Naj bo knjiga bolj za zabavo kot za učenje, da se ob branju lahko sprostim. Vendar pa so knjige tudi za učenje, toda takrat je naš cilj predvsem v tem, da se čimveč naučimo...

Mnogo, mnogo bralcev nas je, ki knjigo spoštujemo in cenimo in mislimo, da je to najboljše vodilo vsem, ki pišejo knjige in nam jih hočejo na kar najbolj človeški način približati.

Koselj Barbara,
OŠ Karavanski kurirjev NOB
— literarni krožek

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Jo PESTUM: *Čas sanj*. Mladinska knjiga 1979.

V sicer nepodpisani spremni besedi piše, da se za psevdonomom Jo Pestum po domnevah nekaterih skriva znani nemški pisatelj Heinrich Böll. Ne morem preveriti, ali je to res. Človeka pa zamika, da bi primerjal idejno osnovo, snov in slog tega dela z drugimi Böllovimi romani.

Tudi tu je idejnost v tesni zvezi s snovjo, ki jo je pisatelj izbral; boljše rečeno z okoljem, ki ga tu riše. To okolje pa je napol delavsko, napol malomeščansko, — če izvajamo gimnazijo, v katero hodi glavni junak: ta je namenjena predvsem »boljši« mladini. Pidr (Petrov) oče je delavec pri železnici, njegov stric pa uspešen trgovec. Z njegovo družino je značilno še nekaj: tesna navezanost na katoliško cerkev in nekakšno nezdruženo pobožnost. Avtor vsekakor dobro pozna to vrsto ljudi. Poznavanje cerkvenih zadev in hkrati satiričen odnos do katolicizma — to bi že lahko bilo podobno Böllu. Katoliške problematike je v tem delu toliko, da bi se kdo lahko vprašal: ali je roman lahko zanimiv za človeka, ki mu je to okolje tuje? Na to lahko mirno odgovorim pritrdilno.

V osnovi gre namreč za nekaj drugega: za ozkosrčno, tiransko družinsko vzgojo. Ta pojav menda res izvira iz navezanosti na cerkev, načela in iz družbenih odnosov, ki z njimi sovpadajo. Tak tip obnašanja pa živi naprej tudi tam, kjer so njegove družbene korenine že sporezane. Pravijo, da ima naša mladina včasih preveč svobode; še vedno pa — tudi pri nas — nemalo mladostnikov vzgajajo po starem, s šibo in brez ljubezni. Predvsem pa brez razumevanja.

Ta stvar je toliko bolj boleča, kadar gre za otroke, ki se po naravi razlikujejo od svojih vrstnikov. Prav to pa velja za Pidrja. Fant ima namreč lastnosti, ki jih po mnenju okolice ne bi smel imeti. Nekakšen mehkužnež je in sanjač. Sanjač, to se sliši še kar znošno. Vendar je avtor ta dobro znani tip izrisal do bolečih podrobnosti. Peter je v očeh odraslih še vse kaj drugega: knjižni molj, romantik, bahač in lažnivec; hinavec, onanist, potuhnjeneč. Pa pustimo dobrohotno presojo starejših ob strani. Peter se, kot se to pogosto primeri, kadar koga zatirajo, vztrajno bori za svoj prav. Bori pa se neustrezno, s pasivnim odporom, zoperstavlja se tako, da je deležen vedno novih udarcev. Usojeno mu je torej, da se bo vedno globlje pogrezal.

Ta njegov brezupni boj se stopnjuje do vrhunca v dejanju, ki sodi časovno na konec te zgodbe, vendar zvezo zanj že na začetku. Petra je oče pregnal zdoma, dolga leta se je potikal po svetu — bralec ne zve, kaj je v teh letih počel. Po desetih letih odsotnosti pa se nepričakovano, kakor kak romantični vitez, prikaže na materinem pogrebu. In tu pride do dejanja, ki je v očeh prisotnih grozotno in nerazumljivo:

DOLIKOVCI V KRŠKEM

V letošnjem jubilejnim letu — šestdesetletnici DPD Svoboda Tone Čufar — so tudi člani društvenega likovnega kluba DOLIK izredno delni. Poleg udeležbe v številnih slikarskih kolonijah in likovnega ustvarjanja, so organizatorji in izvajalci (v delovnem smislu) vseh svojih in drugih likovnih razstav na Jesenicah, razen tega pa tudi s svojimi kolektivnimi slikarskimi razstavami pridno gostujejo širom Slovenije.

Samo v zadnjih dveh mesecih se bodo v soboto že četrtič predstavili s svojo kolektivno slikarsko razstavo, in sicer tokrat v galeriji Krško, kjer že devet let zaporedoma tamkajšnjim ljubiteljem likovne umetnosti predstavljajo svoja dela. Njihova razstava v Krškem bo odprta deset dni.

Do konca letošnjega leta pa imajo tudi na Jesenicah v programu še tri razstave, in sicer vse tri kolektivne, na katerih se bodo predstavili likovniki Iskre iz Kranja, RELIKA iz Trbovelj in dolikovci sami že po tradiciji za dan republike. Razen tega pa bodo sodelovali s svojimi deli, nastalimi v planinski slikarski koloniji na Vršču, na razstavi v Kranjski gori in razstavi ob 10-letnici SOZD Slovenske železarne, ki bo v Lescah in na kateri bodo sodelovali tudi slikarji ostalih delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne.

Peter stopi k svojemu očetu in ga pahne v jamo, stari se ves polomi ob ženini krsti.

Zdaj pa je čas, da spregovorim nekaj o zgradbi romana. Na samem začetku pripovedi zvezo za »poskus očetomora«. Sledi šestoro razmišljanj o tem, kaj je fanta do tega pripeljalo. Tu je šest oseb, vse so ga dobro poznale. Že omenjeni stric trgovec; punca, s katero je Pidr nekaj časa hodil; sošolec, tipičen predstavnik razreda, ki je Pidrja izvrge; župnik — pri njem je Pidr ministriral v času, ko je kazalo, da se bo iz njega naredil dober deček; skavtski vodja Knigge — ta ve precej o junakovih romantičnih nagnjenjih; in končno oseba, ki mu je bila najbližja: njegova sestra. (To pa nas kajpak precej spominja na roman *Skupinska slika* z gospo.)

Omenjene osebe poročajo o njem. Obsojajo ga in ga skušajo nerodno opravičiti. Pretresajo njegov nesrečni značaj in njegove mladostne »grehe«. Ustavljajo se ob neprimernih družinskih razmerah, razkrivajo nepregledno vrsto podrobnosti iz njegovega vsakdana. Razkrivajo, kajpak nehoti, lastno ozkosrčnost in hinavščino. Tako zvezo o fantu takorekoč vse, kar je o njem objektivno moč zvedeti. On sam pa pri tem ostaja skrivnost. Avtor mu ne pusti spregovoriti niti besede.

Prav v tem pa se razodeva avtorjeva pisateljska zrelost. Posameznik je produkt družbe. Po mnenju nekaterih sodobnih marksističnih filozofov — n.pr. Lukacseve učenke Agnes Heller — se človek lahko uresniči le v vsakdanjem življenju. Res je, posameznik je še nekaj več, je enkrat in neponovljiv: vendar se mu ne moremo približati drugače, kot preko vseh podrobnosti sveta, v katerem se uresničuje. V katerem bi se moral zasidrati — in proti kateremu se je prisiljen boriti. Avtor pozna ta svet v vseh njegovih pojavnostih in ne zapira oči pred ničemer. Če sodobni pisatelj noče veljati za »vsevednega avtorja«, se navadno zgublja v brezobličnem subjektivizmu. Avtor pričujočega romana se je tej dilemi izognil. Vseveden ni pripovedovalec; »vse« vedo ljudje, ki so živeli s Petrom, ki so ga videli, kako je rasel, kako se je spotikal, dokler ni dokončno propadel.

Junakovo osebno stališče ostaja v temi. Nobena od šestih oseb, ki o njem pričajo, ga ni mogla dometi. Vendar se v bralcu ob koncu romana prebudi nekaj kakor razumevanje. Njegovo nasilno dejanje ob koncu zgodbe je simbolično — kot je simboličen požar na koncu *Hlapca Jerneja*.

Na otvoritvi razstave novomeških likovnikov na Jesenicah (Foto: B. Blenkuš)

NOVOMEŠKI LIKOVNIKI PRIJETNO PRESENETILI S SVOJIMI DELI

S krajšim koncertom mladih pianistk — učenk Glasbene šole Jesenice: Marjetke Velepec, Urške Čepoljš, Marte Mesec in Maje Komel, katerih učiteljica je Rajka Pejič, so v soboto, 20. oktobra, v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma na Jesenicah odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovne skupine Vladimir Lamut iz Novega mesta.

Skupina, ki organizirano deluje pet let, se na železarskih Jesenicah predstavlja prvič in vrača obisk jeseniškemu slikarstvu — dolikovcem, ki so se letos spomladi prav tako kolektivno predstavili v Novem mestu. Cilji in naloge skupine so podobni ciljem in nalogam jeseniških dolikovcev in zato so ob otvoritvi pozdravili besede predsednika novomeške skupine Tonija Vovka, da si želijo z jeseniškimi dolikovci rednega sodelovanja in izmenjave medsebojnih izkušenj, spoznanj in strokovnih dosežkov.

Novomeška skupina združuje okrog dvajset slikarjev, ki so seveda glede na zaposlitev oziroma razpoložljivi prosti čas različno aktivni. Njihov sestav je tako po izobrazbi kot poklicih zelo različen, združuje pa jih skupna želja, da izražajo čustva s čopičem in veselje do ustvarjanja, da slikajo in pospešujejo likovno kulturo. V svojem delovnem programu imajo načrtno izobraževanje in izpopolnjevanje svojih članov, za razstave njihova dela obvezno izbira strokovna žirija. To, meni-

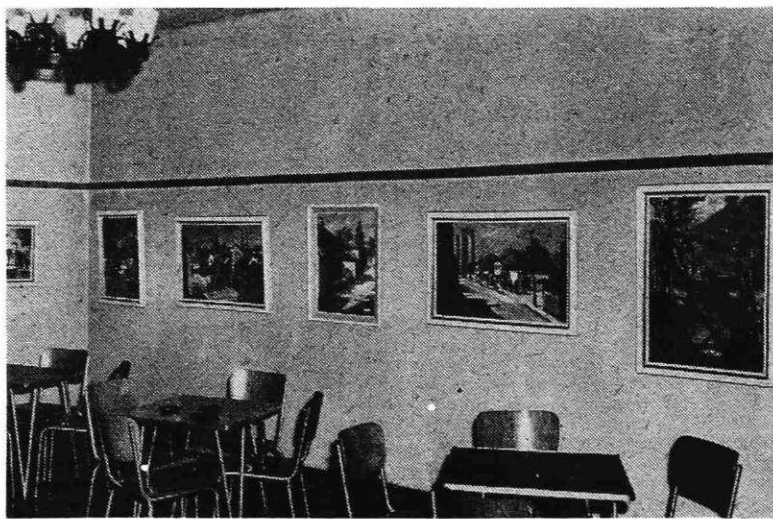
jo, je poročstvo za uspešno delovanje skupine in za kvaliteten rast posameznikov in skupine kot celote.

Enaki cilji obeh skupin so skupni tudi zblizali, pri čemer novomeški slikarji ne skrivajo spoštovanja do dolgoletne tradicije jeseniških dolikovcev in njihove kvalitete stopnje. Na tovariškem srečanju po otvoritvi so tudi že spregovorili o konkretnih oblikah sodelovanja v prihodnje in o redni vsakoletni izmenjavi kolektivnih razstav likovnih del obeh skupin, sodelovanju v slikarskih kolonijah in podobno.

Novomeški slikarji so zelo prijetno presenetili jeseniške ljubitelje likovne umetnosti s pestrostjo in kvaliteto svojih del, med katerimi nekateri sodijo prav gotovo v vrh ljubiteljskega likovnega izražanja.

Na Jesenicah se predstavljajo slikarji: Danja Bajc, Miran Hočevar, Jože Kotar, Marjan Maznik, Franc Mlakar in Tomi Vovko.

Razstava je v Delavskem domu na Jesenicah odprta vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure do vključno sobote, 27. oktobra.

Z razstave novomeških likovnikov na Jesenicah (SK)

Z letošnje prve premiere jeseniških gledališčnikov — RAZBITI VRC (Foto: J. Rabič)

USPELA PREMIERA NA ODRU JESENIŠKEGA GLEDALIŠČA

V soboto, 20. oktobra, je bila v amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice prva premiera v novi gledališki sezoni. Jeseniški gledališčniki so izvedli komedijo Heinricha von Kleista *RAZBITI VRC*.

Delo je režiral Miran Kenda, sceno in kostume načrtoval Jože Bedič, v predstavi igrajo: Franci Černe (sodni svetnik Walter), Rado Mužan (vaški sodnik Adam), Borut Verovšek (pisar Licht), Vera Smukavec (vdova Marta), Bernarda Gašperšič (Martina hči Eva), Franci Znidaršič (bajtar Vid), Roman Lavtar (bajtarjev sin), Vera Stare (modistka Brigita), Rezka Torkar (dekla Liza), Lidija Bitežnik (dekla Marjeta), Matjaž Konda (služabnik) in Mičo Oman (birir).

Amatersko gledališče Tone Čufar je doživelo že na premieri v soboto zvečer potrditev gledalcev, da so se prijetno zabavali in da jim je bilo dogajanje na odru všeč. Reči smemo, da je bilo nekaj zares prijetnih doživetij, zaradi katerih lahko izvedbi izrečemo veliko pohval. Ena od bistvenih opor uspešne uprizoritve je kajpada dobra režija Mirana Kende, umetniškega vodje jeseniškega gledališča. Kot dobre režije pa ne razumemo samo uspešne »razporeditve« scenskih dogajanj, ker kaj takega mora ustvariti vsak poprečni režiser. Kenda je uspel vse Kleistove like izoblikovati v homogeno celoto. Le tako je bilo namreč mogoče izpeljati vse v Kleistovem delu popolnoma določeno obravnavane človeške probleme in zamisli, v izredno duhovita odzrača dogajanja. Tu smo pa takoj tudi pri, rekli bi, edinem problemu predstave. Če bi bila scena Jožeta Bediča globlja, bi se režiser lahko bolj »razmahnil« v postavitev nekaterih scenskih dogajanj. Opravičilo za tako plitko sceno je, da na drugih odrih, na katerih bo gledališče gostovalo, ni prostora za postavitev globlje scene. Škoda, da predstava izgublja nekaj na svoji vrednosti zaradi premajhnih odrov v drugih krajih. To bi lahko tudi negativno vplivalo na morebitno ocenjevanje predstave za uvrstitev na razna srečanja ali tekmovalstva.

Avtor Razbitega vrča HEINRICH VON KLEIST (1777–1811) je nemški pripovednik in dramatik zgodnje realistične smeri, epik močnih značajev, dramatik sporov med dolžnostjo in pravico. V kratkem in nesrečnem življenju je napisal nekoliko dramskih del in povesti. Najbolj znana Kleistova dramska dela so *Pentesilea*, *Köthen von Heilbron*, *Princ Homburški*... Od povesti je značilna Michael Kolhaas, (slovenski prevod Potres v Čilu) in drugo. Edino Kleistovo veseloligro *Razbiti vrč* imajo v Nemčiji za zelo dobro komedijo. V svetovni dramatik jo smatrajo kot eno najbolj očarljivih karakternih komedij, ki s svojo domiselno zgodbo, vedrim humorjem ter humanim prosvetljenim odnosom do življenja vedno znova privlači ljubitelje klasičnega humorja.

To je potrdila tudi jeseniška premiera *Razbiti vrč*. Glavni »sterber« *Razbitega vrča* je vsekakor vaški sodnik Adam, katerega je igral Rado Mužan, novo ime jeseniškega gledališča. V zelo zahtevni vlogi se je predstavil kot izredno nadarjen igralec z ogromnim spominskim obsegom, pripravljen, da na vsako iztočnico odgovori pripravljen z vsemi spremljajočimi elementi svoje vloge. Zahteven tekst ga ni oklenil v avtomatično podajanje njegove interpretacije. Enostavno, »bil je sam svoj gospodar« v Kleistovem tekstu, katerega mu je režiser zelo dobro razložil. V komičnosti mu ni bil pravzaprav nihče kos. Tako se je nemalokrat dogajalo, da je enostavno potegnil vso predstavo k veselumu koncu številnih dialogov. K uspešnemu podajanju lika vaškega sodnika Adama, ki je osrednja figura, okrog katere se vse spleta, da bi mu bili »poplačani« storjeni mladi in stari grehi, so mu veliko pomagali njegovi soigralci. Kot je že rečeno, so bili zelo uspešno vtikani v pisateljevo delo in povezani v odsko celoto in tako s svojimi interpretacijami pomagali drug drugemu.

V takem spletu scenskih dogajanj naj predvsem omenimo Vero Smukavec, kot vdovo Marto. Njen (pre) dolgi tekst na sodišču, bi bil zelo dolgočasen, če ga ne bi podala izkušena igralka in dobra interpretatorka odskih dogajanj. Vse »luknje« obširne razlage o razbitem vrču je »zamašila« s plastiko svojih igralskih zrelosti in držala tempo predstave v kritičnem, dolgočasnem obdobju zasliševanja pred sodiščem. Odkritje predstave (in tudi gledališča) je mladi Roman Lavtar, kot Ruprecht, ki je po nedolžnem obtožen, da je ponoči rogovillil pri lepi Evi, hčerki vdove Marte in razbil nesrečni vrč. Lavtarja smo začeli gledati v *Raztrgancih*, na začetku tega leta, v vlogi Mihola. Takrat smo ugotovili kopico pomankljivosti v njegovem nastopu. Sedaj pa z veseljem ugotavljamo, da je mladi Roman Lavtar zelo napredoval. Po naključju je igral v *Raztrgancih* in sedaj v *Razbitem vrču* podobni vlogi. V obeh primerih se bori in dokazuje resnično ljubezen do svojih deklet. Osnovne karakteristike obeh vlog so iste. A, kakšna razlika! Lavtar je postal sproščen, ni več statičen, oder je postal njegov »navadni prostor«, soigralci enakovredni partnerji. Na sodišču sodnika Adama se energično in uspešno bori za čast in zvestobo, za mlado čisto ljubezen do Eve, ki je v nevarnosti, da se razbije v črepinje — kot vrč.

Ker sta celoten potek komedije in življenjepisa avtorja obširno podana v zelo okusnem gledališkem listu, naj bo še enkrat poudarjeno, da so za uspešno izvedbo veseloligre *Razbiti vrč* zaslužni vsi igralci, ki so sicer romantični slog komedije, prevedli v realistične okvire in veselje, saj je kljub raznim okoliščinam igra lahko tudi verjetna. *Razbiti vrč* je prijetna in kvalitetna ljubiteljska predstava.

V predstavi so sodelovali še: Pavel Torkar, razsvetljava, Stanko Razinger, odski mojster, Mičo Oman, inscipient in Simona Leskova, šepetalka.

F. Ropret

SKRB ZA INFORMIRANJE

V drugi polovici meseca oktobra je bila v Radovljici redna seja komisije za informativno-propagandno dejavnost pri občinski konferenci ZRVS Radovljica. Na seji so sprejeli predlog programa dela za leto 1980, ki predvsem zadolžuje posameznike za informiranje javnosti prek sredstev javnega obveščanja o delu krajevnih in občinskih organizacij ZRVS. Komisija bo tudi v letu 1980 nadaljevala z akcijo Naša obramba v vsako družino.

Ob dnevu JLA 22. decembra bodo organizirali foto razstavo iz vojaškega življenja v vseh matičnih osnovnih šolah v radovljiški občini. Komisija je predlagala občinski konferenci ZRVS naj že letos in nato vsako leto ob dnevu JLA razpiše natečaj za vse osnovne šole v občini za najboljši spis na temo: POMEN DNEVA JLA. Pogoji natečaja so, da vsaka šola od 5. decembra pošlje tri najboljše spise občinski konferenci ZRVS. Spise bo ocenila posebna strokovna komisija. Iz vsake šole bo učenec z najboljšim spisom nagrajen s praktičnim darilom, to je kompasom, ki jih bo podelil predsednik žirije na občinski proslavi ob dnevu JLA.

Člani komisije so na seji soglasno potrdili pobudo republiške konference ZRVS, da v občini združijo vso strokovno literaturo (knjige in revije), ki je sedaj v knjižnici, na sedežu ZRVS in postaji milice, v posebno novo knjižnico pri občinski konferenci ZRVS, da bo vedno na razpolago vsem članom ZRVS.

Ciril Rozman

OKROGLA MIZA KOVINARJEV – PISCEV

Sarajevo, 9. oktobar. Kovinarji iz vseh krajev Jugoslavije smo tu, v mestu dijamli, dimlj in mošej. V mestu, kjer so Turki v petnajstem stoletju za vedno vtisnili orientalski pečat majhnemu slovanskemu naselju izpod Trebovia. V tistem času je bilo Sarajevo poleg Carigrada eno izmed najlepših mest. Prišli so trgovci iz različnih krajev, vezirji in vsi ti so pripomogli, da je mesto dobilo svojo podobo, kakor jo lahko vidimo še danes, ko se prepleta z mnogimi modernimi objekti od Skenderije pa do gigantskih stanovanjskih naselij, ki se razprostirajo v okolico. Tu se križata dve kulturi: vzhodna in zahodna, zato je tudi vzhoda zgodovine zamamovala usodo tega kraja.

V tem mestu so se pomerili v znanju in spretnosti vsi letos najboljši kovinarji Jugoslavije, da bi dostojno predstavili DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE in s tem nadaljevali revolucionarno preteklost, življenje in delo, navdih in pot Josipa Broza Tita, kovinarja in velikega voditelja vseh bratskih jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Leta 1977 je bil v Zagrebu na stav-nostni konferenci sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije 18. oktobar proglašen za DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE. Priznanje kovinarjev obeležuje revolucionarno pot kovinarjev med obema vojnima, narodnoosvobodilno borbo in socialistično revolucijo ter povojno izgradnjo in ob-novo, socialistično demokracijo poveza-no s krepitvijo bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in nenazadnje borbo za znanje in lastno ustvarjalnost.

Med tisoči kovinarjev je tudi veliko kulturnih ustvarjalcev. Ob tem sreča-nju smo se za »okroglo mizo« v delav-skem domu sindikata v Hrastavcih (15 km iz Sarajeva) zbrali kovinarji-pisci, s svojo poezijo in prozo. V uvod-nem delu je predstavnik sindikata BIH Matko Kovačević med drugim dejal: »Ni namen tega kulturnega dogodka zgolj srečanje kovinarjev pesnikov in pisateljev iz vse Jugoslavije, da si med seboj preberejo svoja dela... ampak hočemo in želimo predstaviti vsakega od nas, ki s svojo besedo vstopa na pot ustvarjalnosti za jutri, medtem ko dela kot kovinar za danes! Mnogi tu so se iz kovinarjev-piscev razvili v znane književnike in so tu prav zaradi svoje pripadnosti delavskemu razredu.«

Srečanju so prisostvovali tudi neka-teri člani sveta zvez sindikatov BIH in predstavniki sarajevske univerze. Bilo nas je kakšnih dvajset. Našo re-publiko sva zastopala na predlog zvez sindikatov Slovenije: Karel Kreuh (proza), sam pa sem prebral dve pesmi v slovenskem jeziku (OB VEČNOSTI, BELA KAVA) in še neobjavljeno pesem v arbohrvaškem jeziku UJASNO UPA-NJE. Prvi dve pesmi sta bili objavljene v Ljubljani (Mentor – literarna revija), predstavljene pa sta bili že lani na reci-talu v Kranju. S prozo se je predstavil še pisatelj Josip Lada iz Zagreba, vsi ostali smo brali poezijo.

Verjetno najmočnejši vtis je napravil na vse pesnik Aleksander Despotović iz Kosovske Mitrovice. Recital je svojo pesem Djevojka iz Tjentišta. Enostav-no je »zgrešila« mikrofon in skočil med poslušalce. Zaradi močnega in jasnega glasu mu niso bile potrebne nobene aparature. Po končani predstavi je po-vedal, da ne mara mikrofonov, ne ka-mer in bi tiste z reflektorji gladko spodil, če bi mu začeli svetiti v glavo. K sreči so sarajevski televizorji že prej pospravili svoje kamere in tako je Aleksander Despotović v poltemi, mahajoč z rokami v zanosu odigral svojih pet minut. Tudi Dušana Heleta, domaćin-ka, je požela burno aplavz s pesmijo Koncert tročinski. Pesem, ki te z nekaj preprostimi verzji postavi v delovno okolje, med stroje, ki kot simfonija zvenijo »od jutra do sutra«, vse tri iz-mene...

Ob končanem recitalu so nas sindika-listi povabili za majhne mizice, kjer smo ob aperitivu in pršutu kramljali pozno v noč.

Za vse nas je bilo to prijetno in ne-pozabno srečanje. Na poti domov sem se na letališču srečal z našimi varilci, ki so tekmovali na ližih. Povedali so mi, da so se solidno odrezali. Povedal

sem jim, da smo tudi kulturniki poželi nemalo aplavza in da smo tudi obiskali univerzitetni center in spremljali tek-movanje strugarjev, rezkarjev, oro-djarjev za njihovimi stroji. To je bilo srečanje, ki nam bo ostalo za vedno v prijetnem spominu.

Tomaž Iskra

Učenec strokovnih šol ŽIC – varilec (IK)

Železarski globus

BRAZILIJA

V brazilski železarni, ki pripada družbi COSIGUA so kot prvi upora-bili pri direktni redukciji železove rude kot reductant plin, proizveden iz naftnih derivatov. Na napravi za di-rektno redukcijo dnevno izdelajo po Purofer postopku 1050 ton železove gobe s 94% železa. Pri proizvodnji plina reductanta reagirata vodna para in kisik v posebni napravi s težkim oljem. Izdelano železovo go-bo uporabljajo kot vložek za obloč-no električno peč.

MADŽARSKA

Madžarski železarni Lenin bo do-bavilo japonsko podjetje Kobe Steel Co. obločno električno peč z letno proizvodno zmogljivostjo 220.000 ton surovega jekla in napravo za kontinuirno vlivanje s proizvodnjo 350.000 – 400.000 ton na leto. Prič-tek obratovanja je predviden v letu 1981.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

V letošnjem letu bodo porabile zahodnonemške železarne 48,9 milij. ton železove rude, uvožene iz pre-komorskih dežel. To bo za 6,9 milij. ton večja količina kot v letu 1978. Ta ruda bo tudi dražja kot lani, saj so dobavitelji iz Zahodne Afrike in Brazilije povečali ceno za 7 do 10%. Švedski rudniki pa celo za 11 do 12%. K temu je treba prišteti še podražitev pomorskega prevoza zaradi dražje nafte.

MEHIKA

Po mehiških podatkih je mogoče z uporabo železove gobe kot del vsi-pa v plavžih doseči povečanje proiz-vodnje do 30 odstotkov in približno v takšni meri doseči tudi znižanje porabe koksa. Predstavniki mehiške železarske družbe, ki je razvila Hyl postopek za proizvodnjo železove gobe, trdijo, da je po tem postopku

mogoče izdelovati železovo gobo z uporabo koksarniškega plina kot re-ductenta. S tem obstaja možnost proizvodnje in uporabe železove go-be v integralnih železarnah za potre-be plavžev. Danes bi bil takšen po-stopek še predrag, vendar bi zaradi zmanjšanja svetovnih zalog premo-ga za koksiranje in vedno višjih cen koksa do leta 1990 postala takš-na uporaba železove gobe tudi eko-nomsko zanimiva.

SAUDSKA ARABIJA

V tej državi gradijo velike napra-ve za pridobivanje pitne vode iz morske. Pri tem potrebujejo tudi ve-like količine jeklenih cevi z velikim premerom. Od skupne količine 530.000 ton bodo dobavile 220.000 ton japonske železarne, 310.000 ton pa zahodnonemški železarni Man-nesmann in Hoesch ter italijanske železarne, ki pripadajo koncernu Italsider.

ŠVEDSKA

Po švedskih podatkih je današnja svetovna proizvodna zmogljivost naprav za direktno redukcijo železo-ve rude okoli 12 milij. ton. Do leta 1985 bo predvidoma narasla na 30 milij. ton. Zaloge železovih rud z vi-soko vsebnostjo železa in nizkim si-licijevim dioksidom, ki so najbolj primerne za direktno redukcijo, so v svetu sorazmerno majhne. Mednje sodijo tudi švedski magnetitni kon-centrati z 71 odstotka železa in 0,5 do 0,8 odst. SiO₂. Letos bo švedska rudarska družba LKAB prodala za direktno redukcijo 1,5 milij. ton pe-letov v Argentino, Mehiko, ZDA, Ka-nado, Iran, Indonezijo, ZRN in Ka-tar.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

V zahodnonemški železarni Bruck-hausen, ki pripada železarski druž-bi A. Thyssen, je letos pričela obra-tovati nova velika naprava za kon-tinuirano vlivanje slabov. Njena let-na proizvodna zmogljivost je dva milij. ton, in odliha 430 ton težke šarže v slabe debele 200 do 250 mm, široke 1,8 do 2,6 m in dolge 5,8 do 12 m. V proizvodnem programu ima jekla: dinamo, trafo, za proizvodnjo cevi in debele pločevine.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Sodelavka pri pakiranju žičnikov (SK)

RAZSEŽNOST REKREACIJE

V času po končanem svetovnem pr-venstvu v veslanju in mednarodnem seminarju komisije za šport in prosti čas ICSPE na Bledu smo lahko v dnevnem časopisu spremljali izjave udeležencev-zastopnikov 15 držav, ki bo-do, obogateni z novimi spoznanji, na-daljevali delo na področju športne re-kreacije množice. Ostale so nam njihove ideje, predlogi, želje in načrti, o kate-rih so razmišljali na blejskem srečanju. Ker se mi zdi zadeva izredno aktu-alna, sem nekaj teh spoznanj in misli povzel v današnjem članku in jih po-vezal z aktualno problematiko na tem področju v Železarni.

Težko bi našli področje, kjer rekre-acija v širšem smislu ne bi bila pri-sotna, ali posameznika, ki ga to ne bi zadevalo. Zato se mi zdi še posebno pomembno poudariti njen pomen, saj se ga vse premalo zavedamo.

Udeleženci so bili enotni, da bo v pri-hajajoče potrebo na področju športne rekreacije slediti željam in potrebam kar najširšega števila ljudi. O rekre-a-ciji in rekreativnem športu veliko go-vorimo, v resnici pa v pravih oblikah rekreacija še ni zaživela. Nekateri so celo menili, da je to že rekreacija, če se zadržimo za šport in hodijo gledat tekme. Naloga rekreativcev naj bi torej bila prepričati ljudi, da gledanje »te-levizije« ne ni rekreacija. Morda preveč govorimo o športu kot merjenju mo-či, premalo pa o rekreativni vadbi, o gibanju v naravi, Tekmovanja v rekreativnem športu naj bi imela manjši po-men kot ga imajo. Živimo v času, ko se moramo približati novi kvaliteti, no-vemu vidiku vrednotenja: da ugotav-ljamo udeležbo pri redni vadbi in ob-časnih tekmovalnih v odstotkih (mno-žičnost) in da ne merimo kvalitete po-sameznika. Zdi se že čas, da se začnemo zavedati, da pri rekreaciji ne gre za prva mesta na športnih tekmo-valjih, da ne gre za kolajne in podobno, marveč za način življenja, za aktivnost v prostem času, za navade, ki sodijo v svet veselja, ustvarjalnosti ter obvla-danja duševnih in telesnih sil.

Med pomembnimi dosežki je nedvom-no tista telesna odpornost, ki omogoča človeku redno delati in znižuje število izostankov zaradi bolezni. Švedi poro-čajo o raziskavi, ki so jo izvedli med delavci v Hemlingbyju. Deset let so vo-dili evidenco o 88 delavcih, ki so se redno ukvarjali s športno rekreacijo in o ustrezno izbrani kontrolni skupni oseb, ki so živeli brez športne aktiv-nosti. Ko so sešteli vse izostanke od dela zaradi bolezni, so ugotovili, da je »trimska skupina«, kakor so jo imeno-vali, izgubila 4673 delovnih dni, kon-trolna skupina pa 13.478 dni. Med drugim je v poročilu o raziskavi v Hemlingbyju tudi podatek, da so ne-športniki potrebovali 2,3 dneva več za okrevanje. Raziskave so potrdile ugotovitev, da je redno gibanje zelo pomembno za izboljšanje zdravja.

Ni dvoma, da so razna športna tek-movanja za privrženec rekreacije še vedno upravičena in potrebna. Imela naj bi predvsem propagandni značaj, da bi tako pritegnili k rekreaciji tudi tiste, ki se še niso navadili na športno razvedrilo. Vendar, ko gre za vrednote-nje uspehov, ne smemo misliti samo na pokale in kolajne, marveč na dobro počutje delavcev in privrženost zdra-vemu načinu življenja.

V Železarni je misel o tem, kako pri-tegniti k rekreaciji čim več delavcev, stalno prisotna pri vseh, ki kakorkoli usmerjamo to dejavnost. Tudi mi ugo-tavljamo, da smo v preteklem obdobju vse preveč pozornosti posvečali tekmo-valnim oblikam rekreativnih dejavnos-ti, ki bolj ustrezajo bivšim šport-nikom, manj pozornosti pa tistim obli-kam, ki privlačijo delavce, ki se s športom niso ukvarjali aktivno in tudi nimajo ustreznih navad in potreb. Ta-ka usmeritev pa terja več angažirano-sti, več denarja in boljše materialne pogoje. Vendar se vse bolj čuti potreba po preusmeritvi, tako da bi kar naj-večjemu številu delavcev omogočili pe-stro obliko rekreacije, skupinske in in-dividualne, in jim zagotovili ustrezne organizatorje in poskrbeli tudi za ma-terialno plat.

Pot v množični rekreaciji so prav go-tovo interesne skupine v posameznih športnih panogah in organiziranje ak-tivnega letnega odhoda, kar se v zadnjih letih vedno bolj uveljavlja v Železarni. Pobudnik tega je bil pokojni rekreator Janex Jenko. Dejavnost teh skupin se odvijala v krajevnih skupnostih in orga-nizacijah, ki posedujejo športne objek-te, ker – kakorkoli se to že tronično sliši – Železarna nima svojih rekreaci-j-skih objektov, kljub temu, da je vložila ogromna sredstva v njihovo izgradnjo.

Takšna usmeritev torej zahteva špor-tne objekte, velika denarna in material-na sredstva in predvsem kadre za delo na področju rekreacije, ki smo jih po-vsem zanemarili. Komisija za športno rekreacijo pri IO OOS ŽJ ima premalo vpliva pri izboru animatorjev in izboru organizatorjev rekreacije po TOZD. Pri vodstvih TOZD oziroma komisijah za delovna razmerja ni pravega razumeva-nja za to dejavnost, kot da se ne bi zavedali, da telesna kultura z vsemi svojimi oblikami: telesno vzgojo, špor-tom in športno rekreacijo, danes ni več okras ali razkošje življenja, temveč njegov nujen integralni del. Ker teh vprašanj ne obravnavamo sistematsko in družbeno zavzeto, so tudi napori po-sameznikov, izmed katerih je bil eden

prav tov. Jenko, brez pravega učinka. Stanje je postalo celo tako kritično, da lahko pripelje do popolne stagnacije, če ne bomo pravočasno ukrepali. Tega pa si v Železarni prav gotovo ne bi smeli želeli.

Tovariš Jenko se je s sodelavci z vso zavzetostjo trudil, da bi osmislil pomen rekreacije, da bi našel pot, ki bi omo-gočala telesnokulturnim delavcem in športnikom možnost za njihovo druž-beno angažirano udejstvovanje, ki naj bi bila zametek množičnosti, o kateri govorim. Možnost za njihovo udejstvo-vanje je bila doslej omejena, če že ne onemogočena zaradi togosti našega no-vega organiziranja oziroma ljudi in od-borov, o katerih sem že govoril.

Prvi korak za dosego tega cilja naj bi bil samoupravni sporazum na osnovi 133. člena samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v IO Železarna Jesen-ce o zadrževanju 0,3% planiranih oseb-nih dohodkov v Železarni za pokrivanje nadomestila telesnokulturnim in kulturnim delavcem za njihovo izredno odsot-nost z dela. Osmutek tega sporazuma je v javni razpravi, ki bi morala biti v teh dneh zaključena. Mislim, da si mo-ramo vsi želeli, da bo zaradi vsega na-vedenega ta sporazum naketel na ugo-dea odziv po delovnih skupinah in da ga bomo v kratkem lahko sprejeli na referendumu.

S tem sporazumom bodo vrhunski športniki SFRJ, aktivni športniki, športni udeleženci medkolektivnih tek-movanj, kulturnoprosvetni delavci na področju gledališke, likovne, glasbene, filmske in drugih kulturno umetniških dejavnosti, pedagoški delavci (športni voditelji, športni učitelji, trenerji, umetniški vodje, mentorji) dobili mož-nost – kot je bilo že povedano – za svojo angažirano družbeno dejavnost na tem področju in moralno spodbudo za svoje delo, ki je doslej niso imeli.

Načrti odsotnosti z dela naj bi po sporazumu sprejel odbor za kadre in družbeni standard, medtem ko bi bilo priznanje pravice in ocena delavčevega odnosa v pristojnosti odbora za kadre tiste TOZD, s katero je delavec sklenil delovno razmerje.

Potrebni bodo še drugi ukrepi. Mi-slim, da smo sredstva iz sklada skupne porabe preveč širokogrudno delili in premalo ali nič gledali na izgradnjo lastnih rekreacijskih in kulturnih ob-jektov. Počitniški dom Železarjev na Mežakliji in kulturni dom bi bila lahko prestiz v tem pogledu. Take so bile tudi pripombe in mnenja delovnih skupin.

Nevzdržno se mi zdi, da Železarna troši ogromna sredstva za najemnine (telovadnice, drsališča, kegljišča in osta-le športne objekte) – v letu 1979 je bilo za to planirano 800.000,– din – kljub temu, da je ogromno vložila v izgradnjo športnih objektov. Zdi se mi aramotno in ponikajoče, da se je letoš-nji finale našega najbolj množičnega tekmovalja za prvenstvo ŽJ v malem nogometu odvijal na slabo pripravlje-nih in blatnih pomožnih igriščih, na katerih je stala celo voda in da se igralci – železarji – po končanih na-pornih srečanjih niso mogli poslužiti sanitarij... To in še marsikaj bomo morali popraviti.

Kot epilog naj povzamem še misli iz letošnjih programskih izhodišč komi-sije za športno rekreacijo, ki poudarjajo, da moramo ta vprašanja reševati druž-beno zavzeto in jih ne smemo prepu-ščati iniciativi posameznikov oz. na-ključjem. Doumeti moramo, da rekre-a-cija ni zgolj zabava, pač pa je to delo, tista oblika aktivnosti, ki človeka raz-vedri, spočije, ga notranje obogati in napolni z novimi delovnimi zmogilj-vošmi. Organizirana rekreacija, organi-zirana aktivnost v prostem času je tisti del kadrovske politike, ki organizacijo združenega dela predstavlja kot orga-nizirano celoto, ki sistematično in vse-stransko skrbi za delovne in življenjske pogoje delavcev, krepi medsebojne vez-i ter nudi pogoje, ki so potrebni za ustvarjalno delo, za humane odnose med ljudmi in za krepitve pripadnosti kolektivu.

m. d.

ČASOPIS GLAS V VSAK GORENJSKI DOM

SPOŠTOVANI BRALEC!

časopis lahko naročite vašemu pismo-niši, po telefonu 23-341 ali na naslov:

ČP GLAS
64000 Kranj
Moše Pijade 1

V vašem interesu je, da Glas naročite takoj, saj ga boste tako do konca letošnjega leta dobivali brezplačno.

NAROČAM GLAS

Ime in priimek:

Stanovanje:

Pošta:

GORSKA ZAVETIŠČA REŠUJEJO KRITIČEN PRENOČITVENI PROBLEM V GORAH

170 planinskih postojank v Julijskih Alpah, Karavankah, Grintavci, Kamniško Savinjskih planinah, na Pohorju in ostalem slovenskem planinskem predgorju komaj zadošča, posebno sredi poletne izletniške, turistične, planinske in plezalne sezone vedno večjemu obisku domačih in tujih ljubiteljev in obiskovalcev našega planinskega sveta. Mnogi morajo utrujeni in premočeni prenočevati pred pragom, na stopnicah, klopih in pod njimi. Planinska društva (160) se morajo truditi in prizadevati, da bi modernizirali in povečali prenočitvene in prehranske zmogljivosti v gorah. Nenehno se modernizirajo in povečujejo planinski domovi, kočje in zavetišča širom Slovenije, grade se novi planinski objekti.

Ko so se med obema vojnama vračale iz znanj gora, Dolomito v Alp, naše prve alpinistične odprave, so se navdušeno izražale o čudovitih, vendar skromnih gorskih zavetiščih visoko v gorah, v samotnih in odmaknjenih krajih, ki so bili prvenstveno namenjeni plezalcem, alpinistom in gorskim reševalcem v slučaju potrebe.

Jesenjski Skalaši so bili takoj po letu 1935 prvi, ki so navdušeno začeli urediti zavetišča za mlade.

Leta 1935 so jeseniški plezalci, skupaj z gorskimi reševalci v Veliki Dolini pod severno steno Škratice, v višini 2180 m, zgradili prvo skromno gorsko zavetišče ali bivak št. 1, ki so ga pozneje imenovali tudi Matevžev bivak, po zaslugi graditelja, padlemu partizanu Matevžu Frelihu.

Pod neutrudnim in požrtvovalnim vodstvom Karla Koreniniča so jeseniški plezalci že naslednje leto 1936 zgradili bivak številka II pod Rokavi in Oltarji na Jezerih-Gruntih (2140 m). Zgrajen je bil na najlepšem razgledišču Julijskih Alp nad dolino Vrat, nasproti veličastne severne stene Triglava, sredi edinstvenih skalnih vršacov.

Zamisel gradnje sicer skromnih, toda gostoljubnih bivakov, je navdušila ostale planince in gorske reševalce širom Slovenije. Vrhunski plezalci so lahko dobivali svoja domovanja in prenočišča visoko v gorah.

Naporno in odgovorno delo je po Karlu Koreniniču po osvoboditvi prevzel Janez Krušič, ki je našel med novim številnejšim valom mladih plezalcov in gorskih reševalcev dovolj podpore, da so že leta 1946 zgradili v Zaku pod mogočno severno steno Široke peč, bivak številka III, ki je že gorske stene in previse še bolj odprl plezalcem.

Iste leta so se prebudili tudi plezalci iz Ljubljane, ki so po zgledu Jeseničanov zgradili svoj bivak pod Skuto (2100) v Kamniških planinah. Vprašanje prenočevanja v planinah je postalo vedno večje. Planinstvo je hitelo z naglimi koraki in množičnost, plezalni šport in alpinizem pa v skokih v vrhunskost in ekstremnost. Potreba po bivakih je bila iz leta v leto vedno večja.

Za Jeseničani in Ljubljanci so se leta 1947 prebudili tudi Tržičani, ki so tega leta zgradili in uredili svoj bivak sredi severne stene Storžice (1750 m).

Jesenjski alpinisti in gorski reševalci niso hoteli zaostajati za drugimi. Na pobudo Janeza Krušiča so leta 1948 zgradili svoje četrto zavetišče na Rušju

pod Stenarjem in Dolkovo špičo na višini 1980 m, ki pa so ga snežni meteži in viherji že v tretji zimski 1950/51 uničili. Hvaležnost in ravnodušnost obiskovalcev in koristnikov gorskih zavetišč je viliša gornikom iz Jesenice novega delovnega poleta. Že 8. novembra leta 1952 so neutrudljivi in prizadevni sodelavci Janeza Krušiča odprali novi večji in lepši bivak številka IV. na Rušju pod Stenarjem in Dolkovo špičo. Z njim so bili podani idealni pogoji za visokogorsko alpsko, turno smučanje in plezanje na vzhodni strani Kriških podov nad dolino Vrat.

Iste leta, 1952, so zgradili svoj bivak pod Kočno v višini 1952 m tudi gorniki iz Kranja.

Pobuda Karla Koreniniča in Janeza Krušiča je našla na vsesplošno odobravanje in navdušenje pri vseh ljubiteljih in obiskovalcih gora. Jeseničanom, Ljubljancem, Tržičanom in Kranjčanom so leta 1955 sledili tudi Celjani, ki so tega leta zgradili pod Osojnico, na višini 1800 m, svoje gorsko zavetišče. Le-to nudilo prenočišče mnogim vrhunskim plezalcem in alpinistom, ki plezajo za Herletom v severni steni Ojstrice težke in ekstremno težke plezalne smeri.

Alpinisti iz Kamnika ne bi bili to kar so, pionirji plezalnega športa in alpinizma v Kamniških planinah, če ne bi leta 1973 zgradili svoj bivak pod Milnarskim sedlom nad Grintovcem in Dolgim hrbtom.

Leta 1973, so tudi alpinisti iz Beograda postali dobri učenci Karla Koreniniča in Janeza Krušiča. Uspelo jim je zgraditi bivak Rastka Stojkovića v Veliki Karlici sredi Durmitorja.

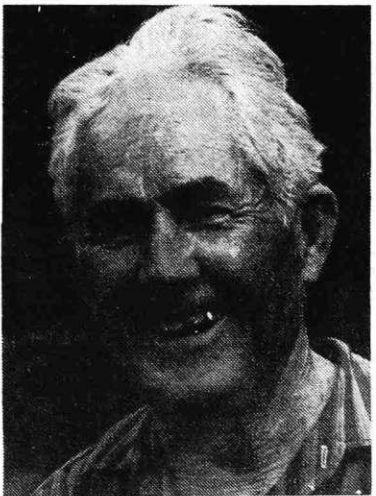
Želja in potreba po bivakih je bila iz leta v leto večja. Plezalci in alpinisti se izmikajo modernim planinskim domovom in kočam, ki vse bolj postajajo plinvice. Željo si bliže stenam in zasneženim in v led ukovanim skalam.

Mladi planinci in alpinisti iz Rut (Martuljka) so pred leti, leta 1976, zgradili in opremili prijeten in gostoljuben bivak, brunarico pod Srcom v Martuljku, pod 900 metrsko steno Špika.

Sredi naših gora pa je na žalost še vedno veliko praznih, belih lis, ki zamažejo zelo dolgo časa čakajo kakršnihkoli planinskih postojank, tudi najbolj skromnih bivakov. Znova so alpinisti skupaj z gorskimi reševalci z Jesenic najbolj prizadevni. Tik pred uresničitvijo so dela na novih modernih, zložljivih bivakih, katere bodo postavili ali na Kotovem sedlu pod stenami Jalovca ali v bližnji steni Travnika in Sit. Načrtujejo pa gradnjo bivaka v Kotu pod stenami Rjavine, Luknja peč in Dimnikov ali pa neke v Gorenji Krmi, kjer se ponujajo in vabijo stene Draških vrhov in Tosca. Za pridne roke je torej še veliko dela. Alpinisti bodo skupaj z gorskimi reševalci lahko vsaj za sebe rešili pereč in včasih že kritičen bivak in prenočitveni problem v gorah.

Uroš Župančič

MAKS MEDJA VISOKI VRH JESENIŠKEGA PLANINSTVA

V jeseniški planinski zgodovini so se po letu 1809 zvrstila številna pomembna imena, ki so krojila planinsko in pozneje plezalno alpinistično aktivnost na jezerarskih Jesenicah. To ni vabilo samo jeseniškim jezerarjem, temveč je še danes vabilo množico ljubiteljev in obiskovalcev gora obojega spola in vseh starosti. Jeseničani smo lahko upravičeno ponosni, da smo tako zgodaj imeli takega protagonista našega množičnega, rekreativnega planinstva. Pozneje so morala miniti dolga leta, da je navdušenje za gore na Jesenicah znova vzvalovilo.

Komaj leto dni po revolucionarnem in stavkovnem letu 1904 na Javorniku in Jesenicah, leta 1905 ali 94 let po vzponu Janeza Dežmana na Triglav, so 19. aprila na Jesenicah ustanovili deseto samostojno podružnico Slovenskega planinskega društva — SDP. Enaindevetdeset ljubiteljev in obiskovalcev gora je pred 76. leti postavilo trdne temelje nadaljnjemu razvoju planinstva med delovnimi ljudmi mesta pod Mežakljo in Golico.

Deset let pozneje, leta 1913, so prebujeni napredno usmerjeni delavci na Jesenicah in Javorniku ustanovili pri nas prvo internacionalno planinsko organizacijo, Društvo prijateljev prirode, ki je bila izrazito socialistično usmerjena, ki pa se je moralo vsekoli boriti s protijudskimi režimom do leta 1931, ko je bilo 22. oktobra razpuščeno.

Po prvi svetovni vojni so mladi, 2. februarja leta 1921 v Ljubljani ustanovili turistični klub Skala — TKS. Mladi planinci so takoj leta 1922 vsadili bogate kalne v Bohinju, kjer je bil tedaj center izredne planinskoturistične aktivnosti. Leta 1924 je bil sedež bohinske TKS podružnice prenesen na Jesenice. Med prvimi aktivnimi člani jeseniške Skale zasledimo tudi Maksa Medja.

MAKS MEDJA se je rodil v stari delavski družini iz Nemskega Rovta pri Bohinju, na Jesenicah, na Senožetih, 11. oktobra leta 1906. Ko je na Jesenicah začela delovati Skala je bilo Maksu 18 let, komaj je dorasel tekaški kurirski torbi v Zelezarni, se je šel učiti za ključavničarja. Tesno mu je bilo med tovarniškimi zidovi, sredi dima, ropota in prahu, zato se je z vsem žarom vključil med Skalaše, ki so po zgledu prijateljev prirode delali izlete v bližnje in daljne gore. Maks je kmalu postal vodilen član Skale, hodil je v planine in gore, tekmoval je z drugimi v sankanju in na smučeh. To vse pa mlademu ključavničarju ni bilo dosti, oči in korake je usmeril v skale. Skupaj z drugimi Skalaši je začel intenzivno plezati, krotiti in zmagoval je splošno v lažjih, manj nevarnih stenah, robah, grebenih in vrhovih, pozneje pa ga je pot in smer vodila v prevesne in prepadne stene. Bil je vedno med prvimi najbolj srčen in pogumen.

Gradil je skalaško kočjo na Rožici in pozneje Matevžev bivak v Veliki Dlini pod Škratice. Delovni in ustvarjalni polet pri Maksu ni nikoli pojenjal, pomagal je graditi tudi bivak številka dve na Gruntih in Jezerih pod Rokavi in Oltarji. Vmes pa je pridno plezal v najboljše družbi v domačih in tujih, zahtevnejših gorah. Doma je bil v zahodnih Julijskih Alpah, v koroških in avstrijskih gorah, ter italijanskih Dolomitih, tudi v centralnih Alpah je superiorno krotiti in zmagoval zasnežen in v led vkovane vrhove.

Med okupacijo je pretrpel strah in grozote Begunj in internacije, kjer je preživel dve leti.

Po osvoboditvi je znova z vsem žarom začel zahajati v gorski svet. Znova je gradil zavetišča številka tri in štiri v Za Aku in Rušju pod Stenarjem in Volkovo špičo. Nikoli in nikjer ni držal križem rok, kadar je bilo treba kaj dobrega storiti za planinstvo in alpinizem.

Maks je bil vedno iskren in dober, plemenit tovariš. Zato je tudi navezal tesne in stalne stike s sebi enakimi ljudmi, planinci in plezalci in še prav posebej z gorskimi reševalci, ki dobro poznajo njegove velike duhovne in fizične sposobnosti. Maks Medja ni bil le dober graditelj bivakov in vzoren vzgojitelj številnih planinskih alpinističnih kadrov. Bil je vedno prvi mož v plezalnih navezah, zmagoval je poleti in pozimi v težkih in najtežjih planin-

skih smereh, reševal je težke in nevarne naloge in probleme, kadar se je bilo treba boriti za biti ali ne biti, tudi pred obličjem same smrti, ko so zavajale potuhnjene megle, ko so peli svojo vseuničujočo pesem plazovi, ko so bliski parali nebo ali je grom pretresal temelje gora in so salve kamenja in drobirja sikale okoli glav. Velik in nedosegljiv pa je bil Maks pri reševanju v severni steni Rigljice leta 1942, prav tako pa se ni ustrašil srhljive planinske nesreče v Hornovi smeri leta 1950, tragedije VTK, odločal o življenju in smrti leta 1952 v Dibonovi smeri, severozahodne stene Špika, reševal je težko in nevarno ponoči in podnevi v domačih in tujih gorah.

Vedno pa mu je bilo srčno dobro in lepo le v gorah in stenah. Največjo žalost je doživljal, ko so mu v naročju umrli prijatelji, tovariši, ljubitelji in obiskovalci gora.

Ob 43-letnem ključavničarskem delu v Zelezarni, je vsa leta skrbel za pla-

niški naraščaj. Nikoli ni odrekal kar koli dobrega storiti za napredek množičnega planinstva in vzpon plezalnega športa in alpinizma. Za to se je vedno razdal. Poročil se je v poznih letih, prej ni bilo časa za ljubezen, ker se je razdal goram.

V jeseni svojega bogatega življenja, 31. oktobra 1977, je doživel hudo prometno nesrečo, ki mu je pustila težke posledice in mu vzela gore. To ga je močno prizadelo, edina uteha mu je dobra, plemenita žena, 24-letni sin in dveletna ljuba vnučka.

Vrlenu, nesebičnemu in plemenitemu ter nadvse požrtvovalnemu Maksu Medju našemu velikemu planincu, plezalcu, alpinistu in gorskemu reševalcu iz sten Rigljice, Jalovca, Špika in drugih prevesnih in prepadnih sten smo dolžni veliko hvaležnost za plemenito delo. Želimo mu v jeseni življenja še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let ob obujanju spominov na lepe in velike dni.

Uroš

ŠE VEDNO PREMALO STORJENEGA NA PODROČJU PLAVANJA

V začetku letošnjega šolskega leta smo v celodnevni osnovni šoli Gorenjskega odreda v Zirovnici organizirali prvi preizkus plavanja v okviru športnega dne v bazenu v Radovljici. Ob pomoči počitniške kolonije učencev naše šole, ki je, kot že leta nazaj, letovala v taboru DPM Jesenice v Novigradu, se je število plavalcev, posebej na nižji stopnji, povečalo. V krajevni skupnosti Zirovnica so velike potrebe po bazenu, saj je deset vasi, ki imajo dovolj krajanov. Vendar pa bazena ni. Zakaj?

Takoj na začetku letošnjega šolskega leta smo organizirali preizkus plavanja. Združili smo hajo s plavanjem in vsi učenci smo odšli peš do bazena v Radovljici in nazaj. Najprej je bil izveden preizkus v plavanju na 50 m, zatem pa še tekmovalna boljših plavalcev na nekoliko daljši progi. Rezultati pa še zdaleč niso bili zadovoljivi, čeprav ne smemo trditi, da se stanje ni prav nič izboljšalo. Tako je neplavalcev na naši šoli še vedno 148, vseh plavalcev pa 240. Vendar se je število plavalcev povečalo le pri učencih nižje stopnje, na

višji stopnji pa bo treba še marsikaj storiti, da bi se število plavalcev povečalo, prav tako bo potrebno izboljšati tudi same rezultate. K izboljšanju je veliko pripomoglo DPM Jesenice, ki vsako leto organizira letovanje otrok v Novigradu. Letošnja kolonija naših učencev je bila še posebej številna. Pripomogla je k temu, da so se iz letovanja vrnili sami plavalci.

Vsekakor pa vasi pod Stolom potrebujejo svoj bazen. O gradnji bazena je bilo že veliko rečenega pri gradnji novega dela šole. Na žalost pa je vse ostalo le pri besedah. Zakaj? Mar ni dovolj zastrašujoče dejstvo, da učenec zapusti osnovno šolo in ne zna plavati? Pravilno bi bilo, da bi se enkrat našel denar tudi za organizacijo šole v naravi, od koder bi se vsi vrnili »pismeni« plavanja. Očitno pa taka dejstva ne pomenijo dovolj ljudem, ki jim je tako delo vsakdanji zaslužek. Bomo prišli mar tako daleč, da bodo taki problemi prešli v hude težave?

Jasna Ambrožič, 8. b (novinarski krožek, COŠ Gorenjskega odreda Zirovnica)

SLAB START JESENIŠKIH JUDOISTOV

V soboto, 20. oktobra, je bilo v Celju na sporedu prvo kolo posamičnega prvenstva Slovenije v prvi jakostni skupini. Od članov judo sekcije pri TVD Partizan Jesenice je imel pravico nastopa le Anderle, ki pa zaradi poškodbe ni odstopoval. Na vrsti so še tri kola, v vsakem pa se vsak sreča z vsakim in tako ni še nič izgubljenega.

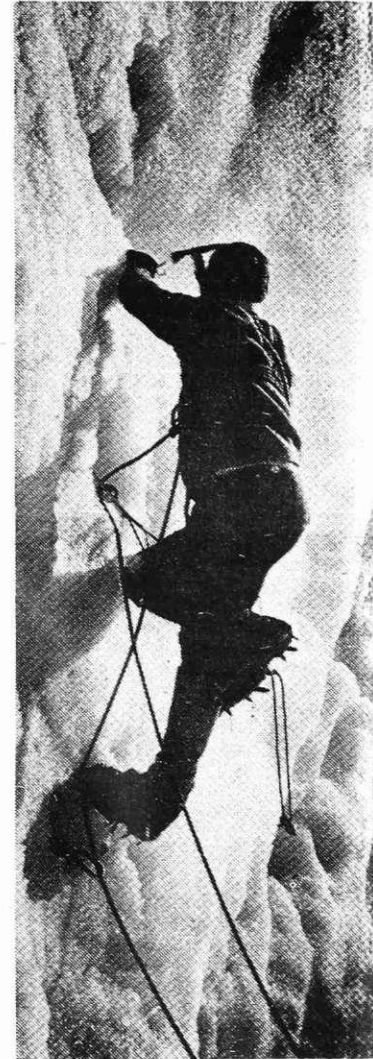
V nedeljo, 21. oktobra, so v telovadnici TVD Partizana Sp. Šiška v Ljubljani svoje moči merili judoisti v drugi jakostni skupini — zahod (vzhodna skupina je imela svoje boje v Slovenskih Konjicah). Na pot so odšli le trije Jeseničani: Krehmič, Lukič iz judo sekcije TVD Partizan in Spal iz SSD ZIC. Največ uspeha je imel Krehmič, ki pa še ni dovolj kondicijsko pripravljen. V kategoriji do 71 kg je zasedel tretje mesto. Lukič, ki je prvič nastopil, je zasedel peto mesto, Spal pa četrto.

Glede na to, da je šele začetek sezone in da nekaj judoistov ni nastopilo zaradi poškodb lahko pričakujemo od jeseniških judoistov boljše rezultate, saj so pred njimi še tri jesenska kola in spomladanski del. Pravih favoritov v nobeni skupini ni, zato lahko upamo, da bodo jeseniški judoisti, nekateri še neizkušeni, izkoristili svoje prilike in dokazali, da judo je in bo ostal v jeseniški občini ena boljših in kvallitetnejših športnih panog.

-tok

TEČAJ JUDA

Judo sekcija pri TVD Partizanu Jesenice vabi vse, ki jih zanima judo, v tečaj. Vpis je vsak ponedeljek od 18. do 20. ure in v petek od 16. do 18. ure, obkraj v telovadnici ZIC. Vabljeni so dekleta in fantje vseh starosti.

VSİ ČLANI MLADINSKEGA ODESEKA PD JESENICE SO BILI NA IZLETU

Po dolgotrajnem dežju se je vreme vendarle popravilo. To je bilo spodbuda za planince, ki so se ponovno podali na izlete.

Lipovčeva kočja nad Martuljkom je sedaj obkrožena z drevjem in prelepimi jesenskimi barvami, ki še posebno lepo žarijo v soncu. Zato so se v soboto, 20. oktobra, mladi planinci podali prav tja. Kar 51 članov starejše skupine mladinskega odseka Planinskega društva Jesenice je zjutraj odhitelo do Lipovčeve kočje.

Številne zanimive ture imajo svoje izhodišče prav pri tej koči in zato so se planinci razdelili in odšli v različne smeri.

Prva skupina se je odločila, da krene pod Srce. Razporeženi in dobre volje so se odpravili na pot. Med potjo so še obiskali spominke plošče pod Srcom. Ker pa mora vsaka skupina imeti vodjo, je to nalogo prevzel glavni mladinski vodnik Dušan Trušnovc.

Druga skupina je od Lipovčeve kočje odšla proti Bivaku III. za Akom. Tudi tu je spominke plošča. Posvečena je spomenu dveh mladih obetavnih alpinistov — Janje Krivic in Brede Rinaldi, ki sta v stenah za Akom izgubili svoji mladi življenji.

Prav zato je treba vedno poudarjati, da je v gorah potrebno biti nenehno pazljiv in prav nič lahkomiselni, da je treba veliko vedeti o nevarnostih, o nepričakovanih situacijah. To stalno ponavljata tudi Ančka in Valodi Stojan, ki sta vodila planince v tej skupini na izlet za Ak.

Medtem ko sta obe drugi skupini odšli na turo, je tretja, manjša, ostala pri Lipovčevi koči. Ti planinci so pripravili drva, saj je pozimi tako prijetno sedeti v topli sobi in gledati naletavanje snega. Zato so si zavili rokave in krepko prišli za delo ter napolnili

drvarnico. Pozneje so še uredili ploščo v spomin bratov Uršič, ki so se ponesrečili v Špiku, najlepšem vrhu nad Martuljkom.

Vsi udeleženci tega sobotnega izleta so bili navdušeni nad naravo v svoji jesenski obleki in domov so odšli s spominom na čudovit izlet.

Tudi naši mali cicibani, ki so vključeni v planinske krožke v svojih vzgojnovarstvenih zavodih, so to soboto izkoristili za izlet. Ta je bil seveda primeren njihovim sposobnostim.

34 najmlajših planincev je odšlo do Plavškega rovta in od tam do Zakošiča. Kot njihovi starejši kolegi, ki so bili pri Lipovčevi koči, pod Srcom in za Akom, so se tudi oni ustavili in obiskali spominke ploščo.

Najmlajši planinci seveda potrebujejo več nadzorstva kot starejši in zato so z njimi odšli Pavla Klinar in še nekatere vzgojitelje iz varstvenega zavoda.

Čprav malo utrujeni, vendar veseli, da so opravili še en izlet, ki jim bo prinesel značko, veseli, ker so se lahko do siteda naigrali in natekali, so se popoldan cicibani vrnili domov.

Tudi v nedeljo, 21. oktobra, je bilo vreme še naklonjeno planincem. Zato je tudi mlajša skupina planincev iz osnovne šole Prežihov Voranc odšla na izlet. Mlajša skupina so planinci, ki obiskujejo prvi do četrty razred osnovne šole.

Kar 31 osnovnošolcev se je pod vodstvom Dolfeta Jelenc in še petih vodnikov odpravilo proti Lipovčevi koči. Tam so še od prejšnjega dne ostali nekateri starejši planinci in so zato skupaj krenili proti lovski koči pod Rigljico.

Mlajša skupina se je popoldan vesela in razigrana vrnila na Jesenice.

Breda

PREBIVALCEM KS PLANINA POD GOLICO

Krajevna skupnost Planina pod Golico obvešča prebivalce, da bo v dneh od 27. do 29. oktobra organiziran kosovski odvoz odpadkov in smeti.

Podjetje Kovinar bo postavilo kontejnerje na naslednjih mestih: Plavški rovt, Prihodi ter v Planini: pri Pečniku, pred trgovino, pri Beteli in pri pokopališču. Prosimo, da izkoristite ugodno priložnost in na določenih mestih odvržete vse smeti in odpadke (stare štedilnike, pralne stroje in podobno), ki v vašem domu zavzemajo prostor ali kvarijo izgled okolja.

KANDIDATOM ZA INŠTRUKTORJE PRAKTIČNEGA POUKA

Avto-moto društvo Jesenice obvešča vse, ki si želijo pridobiti naziv inštruktor praktične vožnje, da se prične tečaj v Kranju, 15. novembra.

Kandidati naj prijave pošljejo direktno na naslov: AVTO-MOTO DRUŠTVO KRANJ do 31. oktobra.

DELOVNA SKUPNOST PRI SPORTNEM DRUŠTVU JESENICE OBJAVLJA PROSTA DELA OZ. NALOGE

DVEH vzdrževalcev — strojnikov-rolbistov

- POGOJI: ● poklicna šola ustrezne stroke
● pet let delovnih izkušenj
● zaželen izpit za upravljača kompresorjev in črpalk
● izpit za voznika B kategorije
● delo v dveh izmenah
● trimesečno poskusno delo

NASTOP možen takoj.

DVEH kurjačev centralne kurjave — pomožnih vzdrževalcev

- POGOJI: ● osemletka in eno leto delovnih izkušenj pri podobnih delih
● z delom pridobljene delovne zmožnosti
● delo v turnusu 12/24 ur
● dvomesečno poskusno delo

NASTOP možen takoj.

Za vsa navedena dela oziroma naloge se delo združuje za nedoločen čas pod pogojem uspešno opravljenega poskusnega dela.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo do 5. 11. 1979 na naslov: SPORTNO DRUŠTVO JESENICE, Ledarska 4.

PROGRAM DRSANJA IN OSTALIH PRIREDITEV DO 31. OKTOBRA

SPORTNO KULTURNA DVORANA REKREACIJSKO DRSANJE:

petek, 26. oktobra, od 20. do 22. ure za Železarno
sobota, 27. oktobra, od 14. do 16. ure splošno
nedelja, 28. oktobra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno
in od 20. do 22. ure za Železarno.

HOKEJ:

sobota, 27. oktobra, ob 17.30 državno prvenstvo, člani HK Jesenice : HK Olimpija, vstopnina odrasli 40 din, otroci, šolarji 20 din.

KEGLJANJE NA LEDU:

nedelja, 28. oktober, ob 17. uri medklubski turnir.

GORENJSKA LIGA:

petek, 26. oktobra, od 22.15 do 23.15 HK Naklo
sobota, 27. oktobra, od 20. do 21.30 HK Blejska Dobrava
ponedeljek, 29. oktobra, od 22. do 23.30 HK Borovlje
sreda, 31. oktobra, od 21. do 22.30 HK Kokrica.

DRSANJE — SOLE:

četrtak, 25. oktobra, od 13.15 do 14.30 osnovna šola Prežihov Voranc.

OBVESTILO

Na dan mrtvih, v četrtek, 1. novembra, bosta štiristezno avtomatsko kegljišče in umetno drsališče v športno kulturni dvorani zaprta.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 27. oktobra, bo popoldan od 15. do 19. ure na Jesenicah dežurna
DELIKATESA — poslovalnica 7, Titova 7.

RESITEV KRIZANKE

IZ 39. STEVILKE ŽELEZARJA
JOSIP MURN ALEKSANDROV, DETEKTIV, RAB, RAI, OAS, SALA, ANN, VH, KAN, KODAK, KOMANDA, AMAN, PROARTE, ORENSE, POROTA, LAN, ART, LAT, KRTO, VINA, NOUGAT, ENAKO, AMI, IRVING, NONE, KG, OM, SOJA, ASI, CATS, CUKROV, TATI, TOTEMI, ITA, REBALANS, BURUNDI, JAJKA, KISIK, IRAN, AR, AN, LEAR, ARARA, JAKO, NA.

SAP-VIATOR — TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice, turizem in žičnice JESENICE

ZA DAN REPUBLIKE VAS VABIMO NA IZLET:

— na Dunaj	3 dni	2.300 din
— v Budimpešto	3 dni	2.490 din
— v San Marino	3 dni	1.810 din
— v Prago	4 dni	2.550 din
— na smučanje v Zauchensee	4 dni	3.480 din

Priporočamo vam tudi štiridnevne pakete v naših obmorskih krajih:

— Portorož	od 1.230 din dalje
— Umag	od 925 din dalje
— Poreč	od 780 din dalje
— Rovinj	od 850 din dalje
— Opatija	od 1.025 din dalje

Prijave sprejemamo v naši turistični poslovalnici na Jesenicah, Titova 69 (tel. 81-959), kjer lahko dobite programe potovanja in vse ostale informacije.

OBIŠČITE NAS, RADI BOMO USTREGLI VASIM ŽELJAM.

ZAHVALA

Ob mnogo prerani smrti sina, moža, očeta, brata in strica

PETRA KLAVŽARJA mlajšega

se najlepše zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Se posebej se moramo zahvaliti zdravstvenemu osebju jeseniške bolnišnice, dr. Sajevcu ter kliničnemu centru Ljubljanske bolnice, ki so se trudili, da bi ga ozdravili.

Posebno zahvalo izrekamo kolektivu jeseniške klavnice za pomoč in skupno spremljevanje ter lep poslovični govor, ki ga je imel njegov sodelavec. Zahvalo smo dolžni tudi pevcem društva jeseniških upokojencev za ganljivo petje ob odprtem grobu ter pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za lepo izvajanje žalostink.

Zaljubljeni: oče in mati ter žena Minka, sin Sašo, hči Nuša z možem, sestra Jožica z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti dobre mame in stare mame

VERONIKE NOČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so počastili njen spomin ali se drugače poslovlili od nje. Posebej se zahvaljujemo dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje na domu, internemu oddelku jeseniške bolnišnice in osebju intenzivnega oddelka bolnišnice na Gorniku, ki so ji lajšali zadnje ure. Zahvaljujemo se pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, pevcem, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Osnovni organizaciji zveze sindikatov delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Marica Smrekar

GLEDALIŠČE

ČETRTEK, 25. oktobra, ob 19.30 — Heinrich von Kleist: RAZBITI VRC, vesoljogra v enem dejanju z odmorom — za abonma in za izven.

Režija: Miran Kenda, scena in kostumi: Jože Bedlič. Igrajo: Franci Černe, Rado Mužan, Borut Verovšek, Vera Smukavec, Bernarda Gasperčič, Vera Stare, Franci Zupančič, Roman Lavtar, Reza Torcar, Lidija Biteznič, Matjaž Konda in Mičo Oman.

PETEK, 26. oktobra, ob 19.30 — Heinrich von Kleist: RAZBITI VRC — za abonma in za izven.

SOBOTA, 27. oktobra, ob 19.30 — H. Kleist: RAZBITI VRC — za abonma in za izven

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice se zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezni.

Marjan Žmitek

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD železarjev se zahvaljujem za denarno pomoč pri nakupu ozimnice.

Janez Kalan

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Jekloviek se zahvaljujem za denarno pomoč.

Rafael Bizjak

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

OLIMPIJA PRED VRATI

O jeseniških hokejistih smo v novi sezoni že precej pisali. Predvsem smo skušali najti pravo oceno igre močno pomlajenega moštva, ki je na začetku sezone doživelo vrsto porazov. Kmalu se je pokazalo, da neizkušeni hokejisti znajo igrati dokaj dobro in da je usmeritev novega trenerja jeseniškega moštva Borisa Svetlina pravilna. Jeseničani so dosegli največji uspeh v letošnji sezoni, ko so v Celovcu nadigrali in zaslužno premagali KAC z rezultatom 7:4. Potem se je začelo 33. državno prvenstvo, v katerem so jeseniški hokejisti najprej premagali beograjski Partizan z rezultatom 18:3, pred dobrim tednom pa so gostovali v Zagrebu in osvojili novi dve točki, saj so prepričljivo odpravili tudi moštvo Medveščaka z rezultatom 9:2.

To soboto, 27. oktobra, pa bomo videli, kaj zmora pomlajeno jeseniško moštvo proti zelo dobro pripravljeni ljubljanski Olimpiji, ki je vsekakor daleč najresnejši kandidat za osvovitelj naslova državnega prvaka v letošnjem prvenstvu. Gre namreč za to, da so ljubljanci v letošnjem sezoni dosegli vrsto odličnih rezultatov in prepričljivih zmag. Pokazali so zares odlično formo, saj so osvojili tudi prvo mesto v pokalu Karavank. Ob tem velja še posebej poudariti, da so v finalni tekmi z avstrijskim moštvom Kapfenberg — Jeseničani so proti tej ekipi doživeli dva prepričljiva poraza — enkrat visoko zmagali z 9:0, na povratni tekmi v Kapfenbergu pa je bil rezultat neodločen 4:4. Nedvomno, da je Olimpija pred sobotnim dvobojem, ki bo v dvorani v Podmežaklju, velik favorit in bi bil že minimalni poraz z enim ali dvema zadetkoma razlika za Jeseničane uspeh. Ob tem je potrebno takoj povedati, da je pravi športnik tisti, ki se zna in želi boriti do konca, tudi proti boljšemu nasprotniku, oziroma tistemu, ki zmaguje. In prav v sobotnem dvoboju med Olimpijo in Jeseničani pričakujemo od pomlajenega moštva Jeseničanov, da se bodo borili do konca, ne glede ali je rezultat neodločen ali pa bodo gostje vodili z več goli razlike.

Mladí jeseniški hokejisti namreč morajo vedeti, da jih bodo njihovi zvesti navijači moralno podprli, če se bodo maksimalno trudili, če se bodo borili za vsako ploščico, za vsako podajo, ne glede ali bodo tekmo izgubili, kajti Olimpija je trenutno precej boljše moštvo in objektivno je tehnična krepka na njeni strani. Pravi ljubitelji jeseniškega hokeja ne bi smeli biti razočarani, če se bodo njihovi ljubljenci borili do zadnje sekunde velikega derbija, pa čeprav bo Olimpija zmagala. To je pač šport. Zmaga tisti, ki je boljši. Vsaj v večini primerov je tako, treba pa je vedeti, da je Olimpija veliko bolj pripravišena kot Jesenice in da je precej bolj izkušena kot denimo pomlajena jeseniška četa.

Čeprav je razmerje moči znano in je krepko na strani ljubljancov, pa ni rečeno, da jeseniški hokejisti nimajo možnosti, da bi presenetili. Poznamo vrsto primerov, ko so bile Jesenice daleč najboljše v Jugoslaviji, pa so izgubljale tekme proti Partizanu, Medveščaku in Olimpiji. Spominimo se lanskega srečanja med Jeseničani in Celjem, ko so zmagali Celjani z rezultatom 4:0, čeprav so jih v nadaljevanju prvenstva Jeseničani vedno premagali kot za šalo. Poznamo tudi legendo o Davidu in Goljatu, ko je mali David premagal velikega in močnega Goljata. Seveda pa je za kaj takega potrebno veliko truda, iznajdljivosti, znanja, pameti in še marsičesa. Mlado jeseniško moštvo je možno presenetiti, to je dokazalo že v Celovcu, vprašanje pa je, če je sobota, 27. oktobra, tisti dan, ko bodo lahko zaigrali kot znajo, če jih bodo navijači podprli v njihovih prizadevanjih.

Nogomet

NK JESENICE : NK LTH
Škofja Loka (kadeti) 3:1 (1:0)

V soboto, 20. oktobra, so kadeti NK Jesenice na domačem terenu odigrali tekmo proti sovrstnikom LTH iz Škofje Loke in zaslužno zmagali. Že na samem začetku tekme so Jeseničani dobro zaigrali, saj so želeli zmagati in to jim je z borbeno igro tudi uspelo. V prvem polčasu so domačini imeli dosti priložnosti za gol, toda na zelo težkem igrišču jih niso izkoristili. Edini, ki je priložnost izkoristil, je bil Omanović, ki je v 11. minuti dosegel gol in vodstvo Jesenic 1:0.

V drugem polčasu so domači igralci zaigrali še boljše in rezultat take igre sta bila dva gola, ki jih je dosegel Hadisulejmanović v 53. in 75. minuti. Ob koncu tekme je moštvo NK LTH izkoristilo napako domače obrambe in doseglo svoj častni zadetek.

Tekma je bila lepa, športna in tudi vsi nogometaši Jesenic so tokrat igrali dobro in zadovoljili kakšnih 50 gledalcev, ki so spremljali tekmo.

V nedeljo, 28. oktobra, člani in mladinci igrajo v Kopru proti istoimenski ekipi.

R. Radič

njih, predvsem pa, če jih bodo znali razumeti, ko jim ne bo šlo.

Nekaj je vseeno gotovo, sobotni derbi bo nedvomno zanimiv, kajti srečali se bosta dve generaciji hokejistov, izmed katerih je jeseniška perspektivnejša in bolj nadarjena kot ljubljanska. Res je sicer, da je mlajša in bolj neizkušena, toda napredek, ki ga je dosegla že v letošnji sezoni, kaže, da je na dobri poti.

Sobotni derbi pa ne bo le preizkus za jeseniške in ljubljanske hokejiste, temveč bo to tudi velik preizkus ljubiteljev jeseniškega hokeja, ki niso več tako ogreti za svoje ljubljence kot nekoč, čeprav bi jim prav v letošnji sezoni lahko veliko pomagali. Za kakšen preizkus navijačev gre? Preprosto, gre za to, če bodo znali športno prenesti

poraz jeseniškega moštva ali pa tudi njegovo zmago. Gre namreč za to, da poraz Jeseničanov pričakuje večina strokovnjakov, pa tudi ljubiteljev hokeja, kajti Olimpija je, to ni iz trte zvito, velik favorit. V primeru, da Olimpija zmagala, bi prišlo do takšne potrditve in ker je pač zmagal boljši, med jeseniškimi navijači ne bi smelo biti razočaranja. Če pa bi pomlajeni Jeseničani slučajno igrali neodločeno, ali pa celo zmagali, v kar je seveda težko verjeti, vendar omenjamo tudi to možnost, bo potrebno ta morebitni uspeh vzeti z rezervo in ga ne kovati v zvezde, kajti Olimpija kljub temu ostane velik favorit letošnjega državnega prvenstva. Seveda pa je ob koncu potrebno še posebej poudariti obljubo mladih jeseniških hokejistov, ki zatrjujejo, da se bodo v soboto borili do zadnjega atoma moči. To bo vsekakor tudi poslastica za ljubitelje hokeja, ki si želijo poštene, moške igre, v kateri naj dobi priznanje tako zmagovalec kot poraženec.

Košarka

NA PRVENSTVU SRS ZA MLADINKE
JESENIČANKE DRUGE

Košarkarskemu klubu Jesenice in naši občini je bilo izkazano priznanje ob 25-letnici obstoja kluba s tem, da nam je košarkarska zveza Slovenije zaupala organizacijo finalnega turnirja prvenstva SRS za mladinke.

Za zelo mlado ekipo Jesenic je bil uspeh že uvrstitve v finalni del turnirja, kjer so nastopala štiri najboljše moštva iz SRS. Prvo mesto je bilo oddano ekipi Iskra-Olimpija, ki še vedno združuje visoke in talentirane igralke iz vse Slovenije, Jeseničanke pa so računale na tretje mesto. Same borbe na igrišču so pokazale, da naše igralke zmorejeto tudi kaj več, žal pa je trema in neizkušenost napravila svoje v finalni tekmi za prvo mesto.

JESENICE : POMURJE (M. Sobota)
62:60 (30:32)

Jeseničanke so nastopile v sestavi: Stražisar 11, Ažman 16, Bertonec 6, Vavpotič 29, Ulčar, Cuder, Slamnink, Kantarevič B., Mlačnik, Komelj. Sodnika: Lotrič in Burja iz Ljubljane.

Jeseničanke so zelo težko dobile tekmo s favorizirano ekipo Pomurja. Vrsti sta se vsi tekmo menjavali v vodstvu. Šele nekaj minut pred koncem so si domačinke uspele zagotoviti odločilno prednost (5 košev), ki pa so jo gostje ponovno znižale na dva koša 29 sekund pred koncem tekme. Igralke Jesenic so nato zelo preudarno zadrževale žogo do konca srečanja in zmagale, kar je pomenilo najmanj drugo mesto. Napeta tekma je močno psihično in fizično utrudila igralke obeh ekip, kar se je tudi pokazalo v nadaljevanju tekmovalja.

V drugi tekmi sta se pomerili ekipi Iskre-Olimpije iz Ljubljane in Marlesia iz Maribora.

ISKRA-OLIMPIJA : MARLES
87:62 (40:29)

Sodnika: Hafner in Ambrožič iz Kranja.

Zaradi premoči Iskre-Olimpije se ekipi nista preveč trudili in sta hranili moči za popoldanski srečanj.

V tekmi za tretje mesto sta se srečali premagani ekipi Pomurje in Marles.

POMURJE : MARLES 56:64 (31:35)
Sodnika: Hafnar in Ambrožič iz Kranja.

NAJBOLJŠA GG BLED IN ISKRA LIPNICA

RADOVLJICA — V okviru programa športno rekreativnih iger radovljjskih sindikatov se je v Radovljici končalo letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v odbojki.

Na tekmovalju, ki ga je dobro izvedla komisija odbojkarških sodnikov pri ZTKO Radovljica, je nastopilo 11 ženskih in 14 moških ekip ali skupaj 230 članov sindikata. Tekmovanje za občinske naslove v odbojki je bilo organizirano v dveh delih po liga sistemu. V predtekmovalju so bile ženske ekipe razdeljene v tri in moške v štiri skupine.

Ce primerjamo udeležbo izpred dveh let, ko se je tekmovalja udeležilo le 14 ekip, lahko ugotovimo, da tudi od-

V dokaj izenačeni tekmi je zmagala ekipa iz Maribora in dosegla tretje mesto.

V tekmi za prvo mesto pa je Iskra-Olimpija visoko premagala domačo ekipo.

ISKRA-OLIMPIJA : JESENICE
82:36 (46:20)

Jesenice: Cuder 2, Stražisar 5, Ažman 18, Bertonec 4, Vavpotič 10, Ulčar, Kantarevič B., Slamnink, Mlačnik in Komelj.

Sodnika: Lotrič in Burja iz Ljubljane.

Utrujene in premalo izkušene Jeseničanke tokrat niso ponovile velike igre iz polfinala, ko so v žireh izgubile z Iskra-Olimpijo le za šest košev. Trema je napravila svoje, zato mlada igralka Jesenic Ulčarjeva ni uspela ponovno zaustaviti centra državne mladinske reprezentance. Preko 190 cm visoka Dornikova iz Trbovelj, ki igra za ljubljansko ekipo (selekcija SRS), je sama dosegla več kot polovico zadetkov (47 košev). Pri domači ekipi se je poznala tudi odsotnost dobre branilke Pavkovičeve, ki bi lahko v sodelovanju z Ažmanovo in Kantarevičovo ljubljankam zelo zmešala štrene pri organizaciji igre. Kakorkoli že, tokrat so bile gostje boljše in so zaslužno osvojile prvo mesto v SRS, Jeseničanke pa so dosegle lep uspeh z osvojitvijo drugega mesta, ki še vedno vodi v finale državnega prvenstva.

VRSTNI RED:

1. KK ISKRA-OLIMPIJA Ljubljana
2. KK JESENICE Jesenice
3. KK MARLES Maribor
4. KK POMURJE Murska Sobota

NAJBOLJŠE STRELKE TURNIRJA:

1. Dornik (Iskra-Olimpija) 82 košev, 2. Vavpotič 39 in 3. Ažman 34 (obe Jesenice), 4. M. Škraban (Pomurje) 33, 5. Skerbinjek (Marles) 31 košev.

Pokale in priznanja sta ekipam podelila predsednik KZS Andrej Kobilica in predsednik TKS Jesenice Božo Ahac.

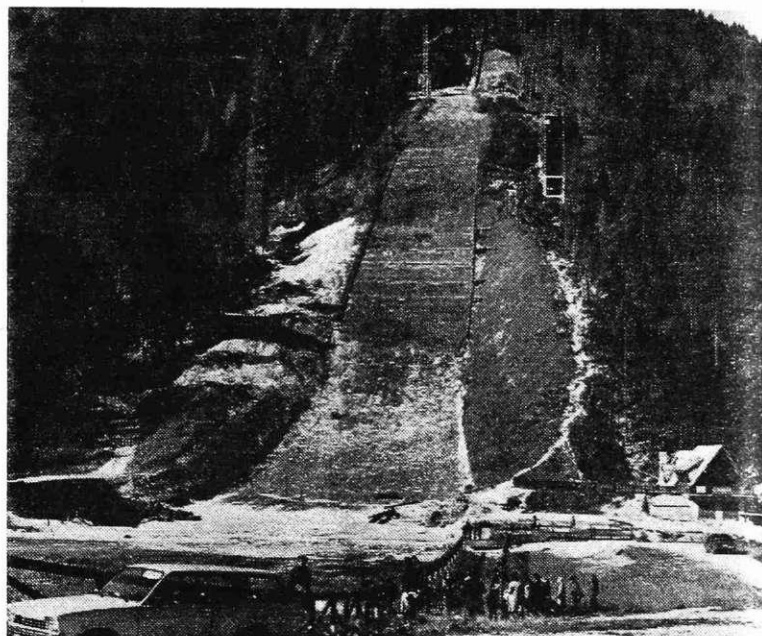
Vse ekipe, sodniki in gostje so pohvalili odlično organizacijo turnirja.

EKIPA ŽELEZARNE PRVAK V ŠAHU

Na sindikalnem prvenstvu Jesenic v šahu, ki je bilo odigrano pretekli petek v šahovskem domu, je nastopilo le sedem štirčlanskih ekip. Na tekmovalju so dosegli največ uspeha šahisti iz naše Železarnice, ki so premočno osvojili prvo mesto. Druga je bila ekipa delovne skupnosti SEO-TKR-NG, ekipa TOZD Remontne delavnice pa je delila peto do šesto mesto, čeprav je nastopila le s tremi igralci.

Na posameznih deskah so bili najbolj uspešni: Pavel Poljanšek iz SEO-TKR-NG na prvi deski, Janko Majtan na drugi, Franci Ravnik na tretji in Martin Jan na četrti deski, vsi iz ekipe Železarnice.

VRSTNI RED EKIP: 1. Železarna 19,5 točke — v postavi: Tone Krničar, Janko Majtan, Franc Ravnik in Martin Jan; 2. Delovna skupnost SEO-TKR-NG 14 točk — v postavi: Pavel Poljanšek, Srečo Smerke, Stane Murgne in Jože Golovšek; 3. Vzgojnoizobraževalni zavod 13,5 točk — v postavi: Andrej Vister, Dušan Butarec, Tone Dežman in Boris Pečnik; 4. Postaja mejne milice Jesenice 11 točk; 5.—6. mesto Carinarica Jesenice 9 točk in TOZD Remontne delavnice 9 točk; 7. KOP Mojstrana 7 točk.

Velikanka v Planici obiskujejo, čeprav je še brez snega (IK)

USPELO TEKMOVANJE ŽENSK V BALINANJU

Sekcija za družbeno aktivnost žensk krajevne skupnosti Plavž je v sodelovanju z balinarskim klubom Jesenice v soboto, 20. oktobra, pripravila balinarski turnir, ki so se ga udeležile tri ekipe žensk.

Prva je bila ekipa krajevne konferenice SZDL, ki so jo sestavljale: Drešček, Korošič, Reškovič in Svetlin. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa krajevne organizacije zveze borcev NOV. Sestavljale so jo: Ambrožič, Morič, Mrak in Ribarič. Tretja pa je bila ekipa sekcije za

družbeno aktivnost žensk v sestavi: Gasar, Robič in Velikonja.

Vse udeležence so prejele diplome, značke in skromna praktična darila. Pokrovitelj tekmovanja je bil občinski sindikalni svet zveze sindikatov Jesenic.

To je bilo prvo tekmovanje žensk balinark v takem obsegu. Prihodnje leto bodo prizadevne ženske pripravile širše srečanje, po možnosti vseh ženskih balinarskih ekip v Sloveniji.

B.

ODLIČEN REZULTAT STRELCEV IZOLIRKE

V nedeljo, 21. oktobra, je bilo na novem avtomatskem strelišču na Javorniku občinsko prvenstvo Jesenic v streljanju zračno puško. Prvenstva se je udeležilo 16 moških in ženskih ekip s po tremi člani. Skupno je nastopilo 52 posameznikov in 12 posameznic, žal pa iz naše Železarnice le ena moška ekipa. Zelo dober rezultat je dosegla ekipa Izolirke v postavi: Slavko Rabič, Vojko Grebenšek in Mirko Rabič, ki je osvojila prvo mesto. Med članicami so zmagale strelke Zdravstvenega doma Jesenice v postavi Vera Svetlin, Jelica Kordež in Mira Sedminek.

REZULTATI MOŠKI — EKIPNO: 1. Izolirka (Rabič V., Grebenšek, Rabič M.) 250 krogov, 2. Carinarica I. Jesenice (Ulčar, Simič, Ajdanič) 241 krogov, 3. Merkur-Univerzal Jesenice (Bohinc, Globočnik, Seničak) 234 krogov, 4. Mejna milica Jesenice 222, 5. Kompas Kr. gora 217, 6. DS SEO-TKR-NG 187, 7. Viator — tovarni promet 180, 8. Železniška postaja Jesenice 176, 9. Postaja milice Jesenice, 175, 10. Zdravstveni dom Jesenice 174.

ŽENSKO EKIPNO: 1. Zdravstveni dom Jesenice (Svetlin, Kordež, Sedminek) 212, 2. BUSP Jesenice 174 (Ropret, Vauhnik, Smolej), 3. Splošna bolnica Jesenice 174 (Šmitek, Dečman, Čemažar).

MOŠKI POSAMEZNO: 1. Franci Babič (Kompas Kr. gora) 90 krogov, 2. Dušan Vlečar (Carina. I. Jesenice) 89 krogov, 3. Slavko Rabič (Izolirka) 87 krogov, 4. Pavel Jezerjek (Vzdrževanje) 85 krogov, 5. Vojko Grebenšek (Izolirka) 84 krogov, 6. Janez Bohinc (Merkur-Univerzal) 84 krogov, 7. Brane Globočnik (Merkur-Univerzal) 84 krogov, 8. Zvone Jurkovič (Mejna milica Jesenice) 84 krogov, 9. Mirko Rabič (Izolirka) 79 krogov, 10. Jože Kerec (Mejna milica) 79 krogov, 11. Siniša Simič (Carinarica I.) 78 krogov, 12. Oto Mahec (TOZD Jeklarna) 77 krogov, 13. Dušan Prešern (Hladna valjarna) 77 krogov, 14. Mitja Reichman (Kompas-Kr. gora) 76 krogov, 15. Rašo Ajdanič (Carinarica I.) 74 krogov, 16. Ljubo Stepanovski (Carinar. II) 74 krogov, 17. Vinko Ambrožič (SEO-TKR-NG) 71 krogov, 18. Janko Lautar (Mejna milica) 69 krogov, 19. Leopold Zonik (Zdravstveni dom) 68 krogov, 20. Ramadan Seničak (Merkur-Univerzal) 66 krogov.

ŽENSKO POSAMEZNO: 1. Vera Svetlin (Zdravstveni dom) 87 krogov, 2. Branka Bobršek (Carinarica I.) 69 krogov, 3. Jelica Kordež (Zdravstveni dom) 67 krogov, 4. Jožica Smolej (BUSP Jesenice) 65 krogov, 5. Marina Čemažar (Spl. bolnica) 62 krogov, 6. Irena Vauhnik (BUSP Jesenice) 61 krogov, 7. Jana Šmitek (Spl. bolnica) 58 krogov, 8. Mira Sedminek (Zdravstveni dom) 58 krogov, 9. Nada Dečman (Spl. bolnica) 54 krogov, 10. Alenka Kosmač (Merkur-Univerzal) 53 krogov, 11. Branka Ropret (BUSP Jesenice) 48 krogov.

bef.

OBVESTILO LJUBITELJEM REKREACIJSKEGA DRŠANJA

Ljubitelji rekreacijskega dršanja ponovno obveščamo, da je za delavce Železarnice na voljo drsalnice v petkih in nedeljah od 20. do 22. ure. Obenem ponovno opozarjamo, da se dobijo na sindikatu Železarnice nove legitimacije za prost vstop na drsalnice v omenjenih dnevih.

Po 1. novembru bo vstop na drsalnice možen le z novimi legitimacijami, do katerih so upravičeni delavci Železarnice in njihovi ožji svojci.

bef.

Mladinke košarkarskega kluba Jesenice — druge v SRS (Foto: J. Rabič)